

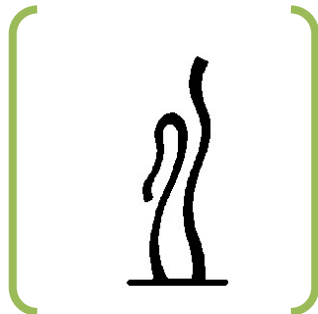

Szakmai Hírlevél

**SzocioNet Dél-Dunántúli
Regionális Módszertani
Humán Szolgáltató Központ**

2008. december
VIII. évfolyam 4. szám

Tisztelt Partnereink!

Elkészítettük Szakmai Hírlevelünk 2008. évi negyedik számát.

A Szakmai Hírlevél a SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ [honlapjáról](http://www.cssk.hu) (<http://www.cssk.hu>) letölthető.

Várjuk az általatok készített írásokat, javaslatokat új rovatok indítására. A honlapunk fórum rovatába is várjuk az észrevételeket!

Kérjük, hogy MINDEN E-MAIL CÍMMEL RENDELKEZŐ SZOLGÁLAT ÉS KOLLÉGA JUTTASSA EL HOZZÁNK ELEKTRONIKUS CÍMÉT! **Ez megkönnyítené mind a Ti munkátokat, mind a Mi munkánkat. Ennek a legegyszerűbb módja, ha a szocionetddrmhszk@cssk.hu címünkre írtok egy e-mailt.**

A következő számot 2008. december végén szeretnénk megjelentetni. Anyagaitokat **2009. március 15-ig** juttassátok el hozzánk maximum 3 oldal terjedelemben a következő e-mail címre: **szocionetddrmhszk@cssk.hu**, vagy a **postacímünkre: 7401 Kaposvár, Pf. 150.**

SzocioNet DDRMHSZK Módszertani Csoport

Megújult a SzocioNet DDRMHSZK honlapja

Tisztelt Olvasók!

Szeretettel nyújtottuk át Önöknek karácsonyt megelőzően új Webes Portálunkat, melyet a már megszokott www.cssk.hu címen érhetnek el. Engedjék meg, hogy a portál megújításának céljairól, használatáról Hírlevelünk segítségével is tájékoztassam Önöket.

Megújult Portálunk oldalain friss hírekkel, naprakész jogszabályokkal, megrendelhető hírekkel, hírlevelekkel, módszertani anyagokkal, útmutatókkal, és még számtalan más dologgal kívánjuk tájékoztatni Önöket.

A működési engedélyezések ügyintézési folyamatának meggyorsítása érdekében megoldottuk a működési engedélyezéshez szükséges iratanyagok feltöltésének lehetőségét, ezzel is elősegítendő az engedélyeztetési eljárási idő csökkentését.

Megoldottuk, hogy **RSS szolgáltatásunk** igénybevételével Önök egyszerűen és kényelmesen férjenek hozzá az oldalunkon megjelenő tartalmakhoz. Az RSS-hírcsoportokon keresztül folyamatosan, s szinte azonnal értesülhetnek arról, ha Híreink, Módszertani Híreink rovataiban új cikk jelenik meg!

Hírek rovatunkban a *napi aktualitásokról* tájékoztatjuk olvasóinkat, **Módszertani Információk** rovatunkban a mindennapi szakmai tevékenységük végzéséhez kívánunk információkat nyújtani, és itt tesszük elérhetővé azokat a *friss segédanyagokat, nyomtatványokat*, amelyek használata nélkülözhetetlen napi munkájuk során.

Az RSS használatával elkerülhetik, hogy a Hírek, Módszertani Hírek oldalait naponta többször is végig kelljen nézni, hiszen az újonnan felkerült anyagok megjelenéséről az RSS-olvasó programon keresztül értesülnek, mely szinte azonnal jelez, ha portálunkon új anyagot publikálunk.

Az RSS használata nem nehéz, portálunk RSS-hírcsatornájához például a [Firefox 3 böngészővel](#), vagy az [Internet Explorer 7-tel](#) alpból hozzáférhet, további ingyenes programokat pedig pl.: az Origo [SzoftverBázisról](#) tölthet le. Mindkét böngészővel kényelmesen feliratkozhat Híreink rovatainak friss híreire: ehhez mindössze rá kell böknie a Híreink fejléceiben lévő RSS címkék valamelyikére. Firefox 3 esetén az RSS címkék valamelyikére kattintás után felnyíló ablakban elég rákattintani a Feliratkozás gombra, s a rovat új hírei mindig automatikusan bekerülnek könyvjelzői közé. Az Internet Explorer 7-es változatát használók esetén is a kattintás után megjelenő új ablakban lehet előfizetni a hírcsoportra, ehhez az oldal tetején lévő sárga dobozban kell az "Előfizetés hírcsatornára" (Subscribe to this feed) felíratra kattintani. A Microsoft

böngészőjében ezt követően a "Könyvjelzők" (bookmarkok) mellett, a csillag gombra kattintva érhető el "Hírcsatornák" (Feeds) néven.

Ha a leveleik olvasásához MS Office Outlook 2007 programot használnak az RSS-hírcsatornáinkra történő feliratkozás gyorsan és egyszerűen elvégezhető, semmiféle regisztrációra vagy díjfizetésre nincs szükség. Az "előfizetés" után az RSS-mappákban megjelennek a híreink tartalmának címsorai. Az RSS-elemek az e-mail üzenetekhez hasonlóan használhatóak, ha érdekesnek tűnő címsort lát, megnyitásához egyszerűen csak rá kell kattintania.

Letöltések rovatunkban érhetik el és tölthetik le negyedévente megjelenő **szociális és gyermekjóléti Hírlevelünket**. módjukban áll az is, hogy Portálunkon keresztül feliratkozzanak az Önök által kiválasztott Hírlevélre, így azt megjelenésük pillanatában a feliratkozásukban megadott e-mail címen automatikusan megkapják. Szintén a Letöltések menüpont használatával érhetik el megjelent **Módszertani Útmutatóinkat**, a **Szakmai anyagok, kiadványok** című válogatásunkat. Az itt található anyagokkal szintén a napi munkájukat kívánjuk segíteni.

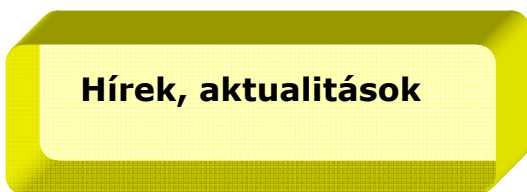
Fórumunk, véleményezhető Híreink segítségével interaktív élő kapcsolat kialakítására törekszünk mind a felhasználók, mind a szolgáltatók, mind a hatóságok vonatkozásában. **GYIK** rovatunk segítségével a gyakori, mindenkit érintő kérdésekben szeretnénk eligazodást biztosítani. **Galéria** rovatunkban rendezvényeink, fontosabb, - Önöket is érintő - szervezett találkozóink képeit találhatják meg.

Portálunk megújításának célja, hogy Önök megtalálják munkájuknak, érdeklődésüknek, esetleges problémájuknak megfelelő információkat. Ha portálunkon nem sikerül megnyugtató megoldást találniuk kérem, hogy osszák meg velünk gondjaikat, észrevételeiket, javaslataikat.

Remélem, még sok olyan közlést találnak internetes bemutatkozó, és egyéb oldalainkon, amelyek felkeltik érdeklődését intézményünk, tevékenységünk iránt, és személyesen is köszönhetjük.

Őszinte tisztelettel köszönti Önöket:

Szabó János igazgató

Tájékoztatás levelezőlistákról

Mint már arról korábban tájékoztatást adtunk a régióban működő szociális szolgáltatók, működést engedélyező szervek, önkormányzatok, társulások számára külön tematikus levelezőlistákat hoztunk létre. A listákat folyamatosan karbantartjuk, frissítjük.

A levelezőlisták az alábbiak:

- Fogyatékossgal élők részére ellátást nyújtó intézmények:
ddfogyatekos@cस्क.hu
- Pszichiátriai betegek számára ellátást nyújtó intézmények:
ddpszichiatriai@cस्क.hu

- Szenvedélybetegek számára ellátás nyújtó intézmények: ddszenvedelybeteg@cssk.hu
- Hajléktalan személyek számára alapszolgáltatást nyújtó szervezetek: ddhajlektalanalap@cssk.hu
- Hajléktalan személyek számára szakosított ellátást nyújtó szervezetek: ddhajlektalanszak@cssk.hu
- Támogató szolgáltatást nyújtó szervezetek: ddtamszolq@cssk.hu
- Közösségi ellátást nyújtó szervezetek: ddkozossegi@cssk.hu
- Alapszolgáltatásokat nyújtó szervezetek Baranya megye: ddalapb@cssk.hu
- Alapszolgáltatásokat nyújtó szervezetek Somogy megye: ddalaps@cssk.hu
- Alapszolgáltatásokat nyújtó szervezetek Tolna megye: ddalapt@cssk.hu
- Családsegítést nyújtó szervezetek Baranya megye: ddcsskb@cssk.hu
- Családsegítést nyújtó szervezetek Somogy megye: ddcssk.hu@cssk.hu
- Családsegítést nyújtó szervezetek Tolna megye: ddcsskt@cssk.hu
- Idősek számára bentlakásos ellátást nyújtó intézmények Baranya megye: ddidosotthonb@cssk.hu
- Idősek számára bentlakásos ellátást nyújtó intézmények Somogy megye: ddidosotthons@cssk.hu
- Idősek számára bentlakásos ellátást nyújtó intézmények Tolna megye: ddidosotthont@cssk.hu

- Városi Jegyzők: ddvarosijegyzo@cssk.hu
- Többcélú Társulások ddkisterseg@cssk.hu
- Települési önkormányzatok jegyzői Baranya megye: ddjegyzob1@cssk.hu
ddjegyzob2@cssk.hu
- Települési önkormányzatok jegyzői Somogy megye: ddjegyzos1@cssk.hu
ddjegyzos2@cssk.hu
- Települési önkormányzatok jegyzői Tolna megye: ddjegyzot1@cssk.hu
ddjegyzot2@cssk.hu

Tájékoztatjuk partnereinket, hogy az levelezőlistára küldött leveleket a levelezőlista minden tagja megkapja.

Amennyiben Szervezetünk által küldött e-mailre automatikusan válaszolnak (válasz, reply gomb), akkor ezeket a leveleket a lista minden tagja megkapja.

Kérjük, hogy minden esetben ellenőrizték, hogy a címzett sorban mi szerepel. Szervezetünk részére a szocionetddrmhszk@cssk.hu címre írva tudnak információt küldeni.

Amennyiben viszont a régió valamennyi szolgáltatójának kívánnak továbbítani információt, kérdést, akkor a levelezőlista alkalmat ad az interakcióra.

SzocioNet DDRMHSZK

Szociális regiszter – A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények országos nyilvántartásának publikus felülete

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (továbbiakban: FSZH) kérésének megfelelően ezúton is tájékoztatjuk partnereinket, hogy elérhető az FSZH szociális regiszterének nyilvános változata, amely a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások nyilvántartását tartalmazza.

A nyilvántartás jogszabályi hátterét a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló 226/2006 (XI.20.) Kormányrendelet képezi.

A kormányrendelet kötelezően előírja a működést engedélyező szervezeteknek az általuk kiadott, módosított, visszavont működési engedélyek rögzítését a regiszterben. A fenntartóknak pedig a Kormányrendeletben meghatározott szempontok szerint kötelező fél évente adatot szolgáltatniuk az ún. jelentési rendszerbe.

A fentiek alapján a regiszterben minden, működési engedéllyel rendelkező szociális, gyermekjóléti illetve gyermekvédelmi szolgáltatásnak szerepelnie kell, így az országban jelenleg ez a legteljesebb körű, és a legfrissebb információkat tartalmazó adatbázis a fenti szolgáltatásokra vonatkozóan.

A szociális regisztert az alábbi címen érhetik el:

<http://szocialisregiszter.afsz.hu/>

A regiszterben lehetőség van terület, szolgáltatástípus, működést engedélyező szerv szerinti lekérdezésre, adatszűrésre. Megtekinthetők a legutolsó fenntartói jelentések.

Ajánljuk a szolgáltatóknak, a szolgáltatásokat igénybe vevők számára egyaránt a rendszer használatát.

Forrás: [Foglalkoztatási és Szociális Hivatal](#)

„Út a munkához – út az információhoz”

„Telefonos ügyfélszolgálattal segít a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal.

Az ügyfélszolgálat munkatársai széleskörű információnyújtással segítik az önkormányzatok és kirendeltségek ügyintézőit az „Út a munkához” programban meghatározott egyes szociális ellátások változásaival, valamint a munkához jutást segítő közfoglalkoztatás szervezésével kapcsolatban.

Tájékoztatást kaphatnak a rendszeres szociális segélyezettekkel foglalkozó önkormányzati és munkaügyi kirendeltségi ügyintézők mellett a jelenleg rendszeres szociális segélyben részesülők, a rendelkezésre állási támogatásra, illetve a jövőben is rendszeres szociális segélyre jogosultak is.

Az érdeklődők munkanapokon reggel félnyolc és este félhat között kereshetik telefonon az ügyfélszolgálat munkatársait, emellett e-mailben is megküldhetik kérdéseiket.

A bővebb információnyújtás és a hatékonyabb ügyintézés érdekében a Foglalkoztatási és Szociális Hivatalban telefonos ügyfélszolgálat (call-center) kezdi meg működését, amely munkanapokon 7.30 és 17.30 óra között érhető el. A call-center 2009. januártól 2009. június végéig működik.

Az ügyfélszolgálat munkatársai telefonon és e-mailben tájékoztatják az érdeklődő ügyfeleket, valamint szakmai tanácsadást nyújtanak a rendszeres szociális segélyre/rendelkezésre állási támogatásra jogosultakkal foglalkozó önkormányzati és munkaügyi kirendeltségek ügyintézőinek.

A telefonos ügyfélszolgálat keretében négy munkatárs fogadja a hívásokat. Az e-mailben történő megkeresésekre, a kérdés jellegétől függően a lehető legrövidebb időn belül írásban kapnak választ az érdeklődők.

A telefonos ügyfélszolgálat munkatársai telefonon a **1/4591077** számon, illetve írásban az **utamunkahoz@lab.hu** e-mail címen érhetőek el.

Az ügyfélszolgálathoz beérkezett kérdésekre adott válaszok a www.afsz.hu honlapon a „Gyakran feltett kérdések” menüpont alatt „Az „Út a munkához” programban meghatározott egyes szociális ellátások változásairól, a munkához jutást segítő közfoglalkoztatás szervezéséről” címen találhatóak.

A telefonos ügyfélszolgálat szolgáltatásai

Információnyújtás:

- Az önkormányzatok jegyzői által megállapítható, aktív korú nem foglalkoztatottak részére szociális rászorultság alapján nyújtott pénzügyi támogatások változásairól (a 2008. december 31-ig megállapítható rendszeres szociális segélyt két ellátás váltja fel: a rendelkezésre állási támogatás és az új rendszeres szociális segély).
- Az önkormányzatok jegyzői által megállapítható rendelkezésre állási támogatás igénybe vételének feltételeiről, a jogosultak köréről, illetve kötelezettségeiről.
- 35 év alatti, alapfokú iskolai végzettséggel/szakképzettséggel nem rendelkező álláskereső képzésben való részvételének feltételeiről, támogatásáról.
- A rendelkezésre állási támogatásban részesülő álláskereső részére az álláskereső megállapításban vállalt együttműködési kötelezettség teljesítéséről, megszegésének következményeiről.
- Az átmeneti időszakra (2009. január 1-től 2009. március 31-ig) érvényes rendelkezésekről, amelyek a 2008. december 31. előtt megállapított rendszeres szociális segély felülvizsgálatára vonatkoznak.
- Az önkormányzatok által készített közfoglalkoztatási terv tartalmáról.
- A közfoglalkoztatás formáiról.
- Az önkormányzatok jegyzői által megállapítható rendszeres szociális segély igénybe vételének feltételeiről, a jogosultak köréről, illetve kötelezettségeiről.
- A munkaviszony létesítése esetén kérelmezhető, egy összegben kifizetésre kerülő álláskereső járadékról.
- A foglalkoztatáshoz kapcsolódó járulékkedvezményeiről.
- A fokozott munkaügyi ellenőrzésről.

Szakmai tanácsadás a rendszeres szociális segélyezettekkel foglalkozó önkormányzati és munkaügyi kirendeltségek ügyintézői számára:

- Az ügyfelek által vállalt együttműködési kötelezettség teljesítésével, az ügyfél körülményeiben bekövetkezett, az ellátást, illetve a nyilvántartást érintő változásokkal kapcsolatos kérdésekben.
- A Foglalkoztatási és Szociális Adatbázis kezelésével, a kölcsönös adatszolgáltatással kapcsolatban felmerülő kérdésekben.
- A közfoglalkoztatási terv elkészítésével és gyakorlati megvalósításával, továbbá a közcélú, illetve közhasznú munka és közmunka szervezésével kapcsolatos feladatok megvalósításához.

Általános tájékoztatás az érdeklődők részére a munkavállalást, foglalkoztatást ösztönző támogatásokról, munkaerő-piaci programokról:

- A regionális munkaügyi központok szervezésében megvalósuló helyi, továbbá a központi és Európai Unió munkaerő-piaci programokról, az azokban való részvétel feltételeiről.
- A foglalkoztatást elősegítő támogatások, járulékkedvezmények, a munkaerő-piaci képzések, valamint a munkaerő-piaci szolgáltatások köréről, az igénybevétel feltételeiről. „

Forrás: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal, Budapest, 2009. január 7.

Tájékoztató a 92/2008. (IV. 23.) Korm. rendelet szerinti vizsgálatokról – adatlap probléma megoldódása

A fogyatékos személyek alapvizsgálatáról, a rehabilitációs alkalmassági vizsgálatról, továbbá a szociális intézményekben ellátott személyek állapotának felülvizsgálatáról

szóló 92/2008. (IV.23.) Korm. rendelet értelmében a fogyatékosok alap és felülvizsgálatát, valamint a szociális foglalkoztatási és rehabilitációs vizsgálatokat 2008. július 1. és 2009. június 30. közt a regionális módszertani intézmény végzi.

A 2008. július 1-jét követően felmerült vizsgálati igényeiket írásban kell megküldeni a 92/2008. (IV. 23.) Korm. rendelet 5. § (5) bekezdés szerinti, külön e célra szolgáló adatlapon részünkre (megyei bontásban).

Az adatlaphoz csatolni kell az ellátott rendelkezésre álló egészségügyi és - fogyatékos személy esetén - gyógypedagógiai dokumentációját.

Tájékoztatjuk Önöket, hogy többszöri írásos jelzésünk eredménnyel járt és a Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet honlapján elérhetővé vált megfelelő tartalommal az adatlap. Az adatlap letölthető a <http://www.szmi.hu/images/dok/adatlapuj2.doc> címen. Az [adatlapot](#) honlapunkon is hozzáférhetővé tettük, a vizsgálatot korábban kezdeményező intézményeket írásban értesítettük a változásokról.

Kérjük, hogy a 2009. év első félévében felmerülő vizsgálati igények esetében minden igénybe vevőre és vizsgálat típusra vonatkozóan külön-külön adatlapot szíveskedjenek megfelelően kitöltve eljuttatni Szervezetünkhöz.

[SzocioNet DDRMHSZK](#)

Ellenőrzési tapasztalatok a Dél-Dunántúli Régióban

A SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ (SzocioNet DDRMHSZK) a jogszabályokban meghatározott feladatai keretében szakértőként vesz részt a hatósági ellenőrzésekben.

Az ellenőrzésekre irányadó jogszabály – a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII.16.) Kormányrendelet (továbbiakban: Szmr.) – a módszertani intézmény számára a következő feladatokat írja elő:

- az illetékes városi jegyző felkérésére szakértőként részt vesz szociális szolgáltatók ellenőrzésében (Szmr. 2/D. § (1) bekezdés)
- a működést engedélyező szerv felkérésére szakértőként részt vesz szociális intézmények ellenőrzésében (Szmr. 14. § (1), (3) bekezdés)
- a Minisztérium kijelölése alapján részt vesz módszertani intézmény ápoló-gondozó és rehabilitációs feladatai ellátásának ellenőrzésében (Szmr. 14. § (4) bekezdés b) pontja)
- a Magyar Államkincstár területileg illetékes Igazgatóságának ellenőrzésében felkérés alapján szakértőként részt vesz (Szmr. 22/B. (2) bekezdés).

A fent jelölt ellenőrzési típusok közül a Magyar Államkincstár ellenőrzésében való részvétel kivételével valamennyi ellenőrzési típust végezte szervezetünk.

A SzocioNet DDRMHSZK ellenőrzési tevékenységét ellenőrzési protokoll és egységes szempontsor alapján végzi, melyet a konzorcium valamennyi tagja jóváhagyott. A dokumentumokat a konzorcium 2008. augusztus 26-27-én Bicalon tartott szervezeteépítő találkozója során fogadta el, szeptembertől alkalmazza.

A konzorcium ellenőrzési tevékenysége során a területi elvet és a szakterületi elvet kombinálja.

A Dél-Dunántúli Régió településszerkezete, úthálózata, az egyes szolgáltatóstípusok eloszlása, a szolgáltatók száma, a működést engedélyező szervek száma¹, valamint a

¹ Városi Jegyzők száma:

különböző szolgáltatástípusok integrációja miatt indokolt a szakmai ellenőrzések során a területi elvet is érvényesíteni.

A területi elv szerinti feladatmegosztás szerint:

- Pándy Kálmán Otthon – Baranya megye közigazgatási területén
- Hegyhát Integrált Szociális Intézmény – Tolna megye közigazgatási területén
- SzocioNet Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ gesztorszervezete – Somogy megye közigazgatási területén

működő szolgáltatók esetében valamennyi engedélyező hatóságnak, valamennyi típusú ellenőrzésében részt vesz, kivételt képez ez alól a hajléktalan ellátás összes szolgáltatástípusa.

A hajléktalan ellátás esetében a TÁMASZ Alapítvány vesz részt szakmai ellenőrzésekben a régió mindhárom megyéjének közigazgatási területén.

A Minisztérium a Közép-Magyarországi Régió módszertani intézményét jelölte ki szervezetünk módszertani párjává a szakmai programok véleményezése és az ellenőrzések területén. Szervezetünk a budapesti kerületek városi jegyzői és a Közép-Magyarországi Regionális Közigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala felkérésére végzett ellenőrzések során a feladat-specifikus elvet érvényesíti, azaz minden konzorciumi tag a konzorciumi szerződésben foglalt feladatmegosztás alapján saját szakterületét ellenőrzi.

A fenti módon lehet a gazdasági hatékonyságunkat biztosítani (útiköltség, munkaóra, stb.). Amennyiben a feladatmegosztás szerinti elvet követnénk, akkor számos olyan ellenőrzés lenne, ahol egy időben öt munkatárnak kellene megjelennie, ez pedig irreális, zavaró és pazarló megoldásmód.

Az **ellenőrzések számával kapcsolatban előzetes felmérést végeztünk** a módszertani kijelölést követően, 2008 júliusában. Ezt az ellenőrzési felmérést a konkrét **ütemtervek bekérésével** 2008 szeptemberében **pontosítottuk**. A gesztorszervezet valamennyi működést engedélyező szervtől írásban bekérte a 2008. év II. félévére tervezett ellenőrzések számát, helyét és a szolgáltatás típusát. (Ez havi szintű bontást jelentett.)

Az ellenőrzési ütemtervek alapján az egyes ellenőrzések konkrét időpontját, valamint helyszínét a feladatmegosztás szerint illetékes konzorciumi tagok végezték. A már pontosított ütemterv alapján a gesztorszervezet végezte a **szolgáltatók kiértékelését** az ellenőrzési eljárásrendbe foglalt értesítési minta alapján.

Az **ellenőrzések pontos számának meghatározása** nehézséget jelentett, ugyanis számos működést engedélyező szerv az első félévről görgette az ellenőrzéseket a második félévre a módszertani intézményrendszer átalakítása miatt. A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal által közösségi ellátás és támogató szolgáltatás vonatkozásában végzett ellenőrzések szintén arra ösztönözték a városi jegyzőket, hogy az elmaradt egyéb típusú ellenőrzéseiket is pótolják. Összességében fokozott aktivitást tapasztaltunk a városi jegyzők részéről.

Annak érdekében, hogy a jövőben még hatékonyabban tudjuk végezni ellenőrzési tevékenységünket, írásbeli **együttműködési megállapodást kezdeményeztünk** valamennyi működést engedélyező szervvel.

Baranya: 12

Somogy: 13

Tolna: 9

A Szociális és Gyámhivatallal és területi kirendeltségeivel együtt mindösszesen 37 működést engedélyező szerv.

A városi jegyzők több, mint kétharmada partner volt az együttműködésben, amely az ellenőrzési ütemtervek egyeztetésére, az ellenőrzések lebonyolításának és a feljegyzések megírásának rendjére, valamint az ellenőrzéseken kívül a Szakmai Program véleményezéssel kapcsolatos szakértői tevékenységre terjedt ki. A hatóságok többsége örömmel fogadta a kölcsönös segítségnyújtás kialakítását célzó első lépést, melyet megtettünk.

Az ütemtervek általános egyeztetése, illetve az ellenőrzési értesítések kiküldése azért van a gesztorszervezet kezében, hogy ezáltal is felügyeljük az egyes konzorciumi tagok tevékenységét és pontos információval rendelkezünk az ellenőrzések számáról, minőségéről.

2008. II. félévében 294 ellenőrzést végeztünk. Az ellenőrzések közel azonos arányban oszlottak meg a megyei illetékességi területtel bíró tagok közt.

Gesztor	97
Hegyhát	96
Pándy	88
TÁMASZ	13
összesen	294

Az ellenőrzések teljesítését **gazdasági szempontból akkor tekintjük elvégzettnek**, ha a helyszíni vizsgálat igazolhatóan megtörtént. Az ellenőrzési ütemtervekben betervezett ellenőrzéseket szervezetünk 98%-ban elvégezte.

Az ellenőrzések teljesítését **szakmai szempontból akkor tekintjük elvégzettnek**, ha az ellenőrzési feljegyzés elkészült és expedálva lett a működést engedélyező szervnek. A szakmai értelemben vett teljesítések 80%-osak jelenleg

Az **ellenőrzési feljegyzések** felett a gesztorszervezet kontrollt gyakorol. A konzorciumi tagok az ellenőrzési feljegyzéseiket megküldik a gesztorszervezet részére. A feljegyzéseket csak a gesztor esetleges javításai, vagy jóváhagyását követően küldhetik meg az működést engedélyező szerv részére. Ez a módszer azt a célt szolgálja, hogy a gesztorszervezet rendelkezzen információval az ellenőrzési tevékenység végrehajtásáról, valamint minőségi kontrollt gyakorolhasson.

Az ellenőrzött szolgáltatások szolgáltatástípus szerinti és szervezetek közti megoszlását az alábbi táblázat foglalja össze:

Szervezet/ellenőrzött szolgáltatástípus	konzorcium egésze	gesztor	Hegyhát	Pándy	TÁMASZ
átmeneti szállás	1	0	0	0	1
családsegítés	9	3	4	2	0
éjjeli menedékhely	3	0	1	0	2
étkeztetés	73	35	32	6	0
falugondnoki szolgálat	46	10	2	34	0
fogyatékosok ápoló-gondozó célú lakóotthona	2	1	0	1	0
fogyatékosok gondozóháza	1	1	0	0	0
fogyatékosok nappali intézménye	6	3	0	3	0
fogyatékosok otthona	8	5	1	2	0
fogyatékosok rehabilitációs intézménye	3	1	2	0	0
házi segítségnyújtás	26	6	12	8	0

idősek gondozóháza	4	0	3	1	0
idősek klubja	32	7	14	11	0
idősek otthona	29	12	10	7	0
jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	4	0	3	1	0
nappali melegedő	5	0	1	0	4
népkonyha	2	0	1	0	1
pszichiátriai betegek otthona	3	1	1	1	0
szenvedélybetegek közösség ellátása	2	0	0	2	0
szenvedélybetegek közösségi ellátása - alacsonyküszöb	3	2	0	1	0
szenvedélybetegek nappali intézménye	2	1	0	1	0
szenvedélybetegek otthona	2	1	0	1	0
szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye	6	2	3	1	0
támogató szolgálat	11	5	1	5	0
tanyagondnoki szolgálat	5	1	4	0	0
utcai szociális munka	6	0	1	0	5
ÖSSZESEN	294	97	97	88	14

A fenti táblázatból látszik, hogy az étkeztetés, házi segítségnyújtás, falugondnoki szolgáltatás, idősek nappali ellátása és idősek otthona szolgáltatástípus ellenőrzése volt a leggyakoribb. Az ellenőrzések számában a legalacsonyabb arányt az átmeneti elhelyezést nyújtó ellátási formák, közösségi ellátások, valamint a hajléktalan ellátás képviselték.

Az ellátási területünkön pszichiátriai betegek és szenvedélybetegek átmeneti otthona egyáltalán nem működik, így nem szerepelnek az ellenőrzési listában.

A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátás vonatkozásában a működést engedélyező szervek többsége az éves és kétéves ellenőrzéseket az első félévben az FSZH ellenőrzésével egyidejűleg lebonyolította.

A 294 darab ellenőrzés 4 hónap alatt történő lebonyolítása csak (július és augusztus hónap a konzorcium szervezetének kialakításával telt) rendkívüli szervezőkészséggel volt megoldható, s a gesztorszervezet leterheltségét növelte leginkább.

A Szociális és Gyámhivatalok felkérésére végzett ellenőrzések 90%-ában Szervezetünk a működést engedélyező szervvel egy időpontban jelent meg az ellenőrzés helyszínén. A városi jegyzők esetében ez az arány alacsonyabb, itt az ellenőrzött szolgáltatások magas száma miatt a közös ellenőrzés aránya 60% körül mozog.

Szervezetünk annak ellenére, hogy a hatósággal egy időben ellenőriz, **komplett feljegyzést írt az ellenőrzött szolgáltatásról.** Az ellenőrzés során természetesen kialakul feladatmegosztás a hatóság és a módszertan közt, azonban amennyiben a hatóság nem adja át az általa lekérdezett adatokat, akkor az ellenőrzést végző kolléga is megkérdezi a számára szükséges információkat.

Hangsúlyozzuk, hogy fontosnak tartjuk a komplex, mindenre kiterjedő ellenőrzést, ugyanis a feladat ellátás szakmai feltételei (soft elem) csak a tárgyi, személyi és egyéb működést meghatározó körülmények (hard elem) ismeretében vizsgálhatók korrekt módon.

Az ellenőrzéseket adatgyűjtésre is használjuk. Az ellenőrzési szempontsor címadatokat, kapacitásadatokat és egyéb olyan információkat is tartalmaz egységes formában, amelyekből elemzés készíthető. (Pl. intézményi regiszterhez, fejlesztési koncepciók készítéséhez).

Az ellenőrzések során minden egyes ellenőrzött szolgáltatásról külön feljegyzést készítettünk.

A szolgáltatók számára az ellenőrzési szempontsorokat hozzáférhetővé tettük holnapunkon a módszertani anyagok menüben. A szolgáltató és a fenntartó tehát fel tud készülni az ellenőrzésre.

Alapelvünk az ellenőrzési szempontsorok kialakítása során a szociális igazgatásról szóló 1993. évi III. törvény és végrehajtási rendeleteiben előírt szabályoknak való megfelelés vizsgálatát. Az ellenőrzési szempontsorok minden kérdése, vizsgálati szempontja jogszabályi hivatkozással alátámasztott, illetve jól láthatóan elkülönített a jogszabályban előírtakon túli egyéb szempont. Ez mind az ellenőrzést végzőnek, mind az ellenőrzött szolgáltatónak rendkívül hasznos, amit számos visszajelzés meg is erősített.

A szakmai feladatellátásra vonatkozó többlettartalmakat, helyi sajátosságokat természetesen **minden esetben rögzítik** az ellenőrzést végző munkatársak. (Pl. helyi mikrokörnyezetben adekvát munkaszervezés, ellátotti dokumentációban alkalmazott helyi megoldások).

Az **ellenőrzések során a szolgáltató partner szerepben** van, igyekezetünk felszámolni azokat a régi beidegződéseket, amelyek a módszertani intézményt és a szolgáltatót hierarchiába helyezték el. Szervezetünk a **hatóságot szintén partnerként** kezeli.

Az ellenőrzések során **szerepkörünket segítőként értelmezzük**, a hatósági ellenőrzés kimért kizárólag jogszabályi megfelelést vizsgáló ellenőrzésén túl, azt is vizsgáljuk, hogy milyen külső és belső hatások befolyásolják a szolgáltatót, s ha nem felel meg a szolgáltatás a jogszabályban előírtaknak, akkor ez miért van, miként lehet változtatni a jogsértő állapoton. Szervezetünk igyekszik „tompítani” a hatósági ellenőrzés dogmatikus gondolkodásmódját.

A jogszabályi megfelelés vizsgálatát az alábbi okok miatt tartjuk elengedhetetlennek:

1. A működést engedélyező szervek nem egyforma minőségben végeznek ellenőrzést: amit esetleg elfogad a városi jegyző, vagy a szociális és gyámhivatal, az az Foglalkoztatási és Szociális Hivatal ellenőrzései során nem biztos, hogy jogszerű és elfogadott.
2. Fontos a szolgáltatók tájékoztatása és védelme, mert rendkívül sok szolgáltató az alapvető jogszabályi előírásokat sem teljesíti, sok ezek közül szociális bírságra okot adó tényező. A jogszabályi megfelelés vizsgálatával felkészíteni, védeni tudjuk a szolgáltatót és segítséget adhatunk a jogsértő állapot megszüntetésére irányuló intézkedések végrehajtásához.
3. A jogszabályok nem tökéletesek: a jogszabályi megfelelés vizsgálatát során láthatóvá válnak a szabályozási problémák, az életszerűtlen előírások, a jogszabályi ellentmondások. Csak így tudunk az egyéb jogszabályban meghatározott feladatainknak eleget tenni: figyelemmel követi a jogszabályok hatályosulását és jelzéssel élni a jogalkotók felé.

Tapasztalataink szerint a jogszabályi megfelelés vizsgálatát kiemelten fontos az állami szektorban, mert az önkormányzati fenntartók forráshiányra hivatkozva a feladatellátás minimum feltételeit sem biztosítják, továbbá fontos azon nem állami fenntartók körében is, ahol láthatóan a profit és extraprofit szerzése a cél, vagy ahol súlyosan sérti a fenntartó az ellátottak és ellátást végzők jogait.

A szolgáltatók és a hatóságok felől többségében pozitív visszajelzést kaptunk az alkalmazott ellenőrzési szempontsorainkkal és az ellenőrzéseink lebonyolításával kapcsolatban. A hatóságok és a szolgáltatók, valamint a fenntartók is segítségként élték meg a SzocioNet DDRMHSZK által alkalmazott ellenőrzési eljárásrend bevezetését.

A hatóság azért, mert egyfajta sorvezetőt kap ő is a jogszabályi előírásokról, a szolgáltató pedig azért, mert tájékoztatást kap arról, hogy milyen minimum követelményeket kell teljesíteniük a jogi normák szerint. A helyszíni ellenőrzés során és az ellenőrzési feljegyzésben is arra törekszünk, hogy egyértelműen elkülönítsük a megállapítások és javaslatok közt azokat, amelyeket jogi normára hivatkozva teszünk, és azokat, amiket a helyi sajátosságok ismeretében javaslatként teszünk.

Az ellenőrzések során szerzett tapasztalataink:

1. **Alapvető jogszabályi előírásokat nem ismernek a szolgáltatók és a fenntartók.**
2. Az elmúlt években számos szervezet jogszabályi normákat nélkülöző elvárásainak való megfelelés következtében több, de a jogszabályi előírásnak nem megfelelő dokumentációt használnak a szolgáltatók.
3. Képzési igényfelmérés és ellenőrzés során konkrét **igényként merült fel a jogszabályi változásokról való tájékoztatás.**
4. **Az szolgáltatók és intézmények vezetői a szakmai munka helyett menedzser tevékenységet végeznek,** mert a környezeti kihívásoknak (forráshiány, pályázatok, fenntartó elvárásai) így tudnak csak megfelelni és így tudják a működés biztonságát garantálni. A Szervezetünkhöz érkező kérdések is ezt igazolják: az indulásunk óta közel 600 hozzánk intézett kérdés kétharmada gazdálkodási, működtetési kérdésekkel kapcsolatos!
5. Az alapszolgáltatások ellenőrzése során a települési önkormányzat által nyújtott étkeztetés és házi segítségnyújtás esetén súlyos és durva jogszabálysértéseket tapasztaltunk, amelyek sajnos nem egy-egy településen, hanem körjegyzőségenként minden településre jellemzőek. A kistéleplési jegyzők számára **csak akkor hiteles a módszertan,** ha minden javaslatot jogszabályi hivatkozással tud alátámasztani.
6. Az ellenőrzések során a szolgáltatók részéről minden esetben együttműködést tapasztaltak kollégáink.
7. Egyre **gyakoribbak a soron kívüli ellenőrzésekkel kapcsolatos megkeresések.** A forráshiány, a gazdasági helyzet egyre több feszültséget okoz a vidéki településeken. Gyakoriak a különböző hatóságoknál történő feljelentések, melyet általában nem ellátott, hanem külső személy tesz név nélkül. Indulásunk óta 3 esetben vettünk részt soron kívüli ellenőrzésben ilyen okok miatt.
8. A szolgáltató rendszer átalakulását az **integráció** jellemzi. Ez kihívás a fenntartónak, szolgáltatónak, és az engedélyező hatóságnak egyaránt. Az integrációt alapvetően vélt, vagy valós gazdálkodási előnyszerzés miatt lépik meg a fenntartók. Ezeket az intézménykomplexumokat csak az képes átlátni, aki helyi tapasztalattal rendelkezik korábbról, ismeri a kollégákat, a fenntartót. Az efféle komplex intézmények ellenőrzése során abszolút és komparatív előnye van a helyi tudásokkal bíró kollégákkal rendelkező módszertani intézménynek.

Javaslataink, észrevételeink az ellenőrzési rendszer alakításához:

1. Fontosnak tartjuk, hogy azt, hogy a **módszertani intézmények továbbra is részesei legyenek a hatósági ellenőrzéseknek szakértői, avagy szakértőket szervező, delegáló és ellenőrző szerepben, ugyanis ez az egyetlen mód, ahol a terepről mélységi információkat tudnak szerezni és ezeket közvetíteni a kijelölő szerv felé.** Amennyiben más szervezethez kerülnek az ellenőrzések, a módszertan egyik fontos eszközét veszíti el, az országos módszertani intézmény pedig ezzel gyengíti regionális lábait.
2. **A nem állami szervezetek kétévente történő ellenőrzése (Szmr.módosítás) nyomán csökkeni fog leterheltség és a minőségi(bb) munka lehetővé válik.** Ezzel az intézkedéssel egy optimális ellenőrzési szám és ellenőrzési ütem alakulhat ki.
3. **A Szakértői Ellenőrzési Program (SZEP, azaz a fokozott ellenőrzési program kapcsán kidolgozott ellenőrzési protokoll) jelenlegi formában történő bevezetését aggályosnak tartjuk.** Jelenleg nem készek azok a szakmai konszenzussal elfogadott szakmai standardok, amelyek az alapját jelentik ennek az ellenőrzési rendszernek. Ugyanakkor nagy hiányossága a SZEP-nek, hogy a jogszabályi megfelelést alig vizsgálja. A jelenlegi magyarországi szabályozási viszonyok közt ezt az ellenőrzési rendszert ebben a formájában nem tartjuk bevezethetőnek. **A SZEP-et jó iránynak tartjuk, azonban a jogi szabályozási viszonyokat is egyértelműen mérő rendszer keretébe illesztve, a számonkérhető szakmai standardok kialakítása után tudjuk csak elfogadni.** (A szolgáltatások többségénél, ha fenntartók nem látnak hivatkozást jogszabályi előírásra, csak egy senki által sem leírt, norma erővel nem bíró elvárásra, nehezen, vagy sohasem fogják teljesíteni az ellenőrzés által elvárt feltételeket!)
4. **Javasoljuk meghagyni az ellenőrzések során a regionális módszertanok mozgásterét.** A területi egyenlőtlenségek olyan mértékűek, hogy kizárólag egyféle, egységes eljárásrend alapján nem tud hatékonyan dolgozni egy budapesti vagy egy vidéki kolléga, egy alföldi és egy dunántúli kolléga.

Írta: [Erdős Zsuzsanna](#), SzocioNet DDRMHSZK gesztorszervezet
2008. december 14.

Tájékoztatás jogszabályváltozásokról

Figyelemfelhívásul közöljük az ágazatunkat valamilyen módon érintő új, vagy módosított jogszabályok jegyzékét.

Törvények:

2008. évi CXV. törvény egyes törvényeknek az uzsoratevékenységgel szembeni fellépést elősegítő módosításáról

Megjelent: MK 2008/190. (XII. 29.)

Hatályos: 2009. 03. 01.

2008. évi CXI. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról

Megjelent: MK 2008/190. (XII. 29.)

Hatályos: 2009. 10. 01., 2011. 01. 01.

2008. évi CX. törvény egyes törvényeknek a tizenharmadik havi illetmény, munkabér kifizetési rendjével összefüggő módosításáról

Megjelent: MK 2008/189. (XII. 23.)

Hatályos: 2009. 01. 01., 2008. 12. 31., 2010. 01. 01.

2008. évi CVII. törvény egyes szociális és foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról

Megjelent: MK 2008/187. (XII. 22.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

2008. évi LXXXII. törvény a Magyar Köztársaság 2009. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról

Megjelent: MK 2008/174. (XII. 9.)
Hatályos: 2009. 01. 01. - kivételekkel

Kormányrendeletek:

357/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásról szóló 177/2005. (IX. 2.) Korm. rendelet módosításáról

Megjelent: MK 2008/193. (XII. 31.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

353/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet a nyugellátások és a baleseti járadék emeléséről

Megjelent: MK 2008/192. (XII. 31.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

341/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokkal kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról

Megjelent: MK 2008/191. (XII. 30.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

340/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet egyes szociális tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Megjelent: MK 2008/191. (XII. 30.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

337/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény végrehajtásáról

Megjelent: MK 2008/191. (XII. 30.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

335/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a magánnyugdíjpénztárak, az önkéntes nyugdíjpénztárak, valamint az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak befektetési és gazdálkodási tevékenységéről szóló kormányrendeletek módosításáról

Megjelent: MK 2008/191. (XII. 30.)
Hatályos: 2009. 01. 01., 2010. 01. 01.

334/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a korengedményes nyugdíjazásról szóló 181/1996. (XII. 6.) Korm. rendelet módosításáról

Megjelent: MK 2008/191. (XII. 30.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

333/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehajtásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet módosításáról

Megjelent: MK 2008/191. (XII. 30.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

332/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet módosításáról

Megjelent: MK 2008/191. (XII. 30.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

327/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról
Megjelent: MK 2008/191. (XII. 30.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

326/2008. (XII. 29.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról
Megjelent: MK 2008/190. (XII. 29.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

321/2008. (XII. 29.) Korm. rendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról
Megjelent: MK 2008/190. (XII. 29.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

288/2008. (XII. 9.) Korm. rendelet az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról
Megjelent: MK 2008/174. (XII. 9.)
Hatályos: 2008. 12. 10.

226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról
Megjelent: MK 2008/112 (VII.30.)
Hatályos: 2009.01.01.
Módosította:191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről

Miniszteri rendeletek:

34/2008. (XII. 31.) PM-SZMM együttes rendelet a foglalkoztatás bővítése és rugalmasabbá tétele érdekében szükséges intézkedésekről szóló 2005.éviCLXXX. törvény végrehajtásáról szóló 55/2005. (XII.29.) PM-FMM együttes rendelet módosításáról
Megjelent: MK 2008/192. (XII. 31.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

21/2008. (XII. 31.) SZMM rendelet a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatás megállapításának részletes szabályairól szóló 15/2005. (IX. 2.) FMM rendelet módosításáról
Megjelent: MK 2008/193. (XII. 31.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

19/2008. (XII. 4.) SZMM rendelet a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és eljárási rendjéről szóló 20/2007. (V. 21.) SZMM rendelet módosításáról
Megjelent: MK 2008/172. (XII. 5.)
Hatályos: 2008. 12. 13.

Egyéb:

8008/2008. (HÉ 51.) PM tájékoztató az államháztartási szakfeladatok rendjéről
Megjelent: Hivatalos Értesítő 2008/51. (XII. 19.)
Hatályos: 2009. 01. 01.

Jogszabályváltozásokról röviden:

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt (továbbiakban: Szt.) módosította az egyes szociális és foglalkoztatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2008. évi CVII. törvény.

Az Szt. módosítása nagyrészt az „Út a munkához” programmal kapcsolatban a pénzbeli ellátásokat érinti. Előző hírlevelünkben beszámoltunk a lényeges módosítási elemekről. Az aktívkorúak ellátására vonatkozó módosításokat a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal által elkészített Tájékoztató az önkormányzati feladatok ellátásához az „Út a munkához” program megvalósítása érdekében eljárásrend ismerteti részletesen.

Ez az útmutató a Jegyző és Közigazgatás Szaklap 2009. januári számának mellékleteként és az [FSZH honlapján](#) is elérhető.

Az Szt. szociális szolgáltatásokat érintő módosításokat az alábbiakban foglaljuk össze:

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Az Szt. 65. § (1) bekezdése változott. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást biztosíthat a házi segítségnyújtást végző szolgáltató, illetve intézmény, vagy a megyei önkormányzat, a többcélú kistérségi társulás és a 86. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti önkormányzat, úgy, hogy a házi segítségnyújtást a 90. § (4) bekezdése szerinti megállapodás útján biztosítja.

Azaz nem kell egy intézményes keretben lenni a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásnak és a házi segítségnyújtásnak, hanem lehet megállapodással ez utóbbit biztosítani.

Idősek otthona

Változott az Szt. 68/B. §, ezáltal a házi segítségnyújtással analóg módon idősek otthonában is nyújtható ellátás legfeljebb 3 hónapig gondozási szükséglet vizsgálat nélkül.

A megállapodást ebben az esetben határozott időre kell megkötöni és a megállapodásnak azt is tartalmazni kell, hogy ha a szociális szakértői szerv a határozott időtartam leteltéig nem állapítja meg a 68/A. § (3) bekezdése szerinti gondozási szükségletet, akkor az ellátást meg kell szüntetni. A gondozási szükséglet vizsgálata az ellátás megkezdését követően kezdeményezhető.

Az ellátott 119/C-119/D. § szerinti jövedelemvizsgálatát a 3 hónapos időtartam alatt bekezdés szerinti határozott időtartam alatt úgy kell kezdeményezni, hogy - a gondozási szükséglet megállapítása esetén - a határozott időtartam leteltével az ellátott személyi térítési díja a jegyző által kiállított igazolás alapján legyen megállapítható.

Térítési díj

Módosult az Szt. 115. § (1) bekezdése, az intézményi térítési díj megállapítás főszabálya. A módosítás okat, hogy a támogató szolgáltatás finanszírozása 2009. január 1-jétől megváltozott, nem normatív állami támogatás, hanem költségvetési támogatás vehető igénybe külön jogszabályban meghatározott feltételek mellett.

Emiatt a térítési díj főszabály definíciója pontosításra került: a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások térítési díja a szolgáltatási önköltség és a normatív állami hozzájárulás, támogató szolgáltatás esetén a szolgáltatási önköltség és a szolgáltatás külön jogszabály szerinti költségvetési támogatásának különbözete.

Változtak az Szt. 119/C. § (5) bekezdés b), c) pontja módosulása nyomán a jövedelemvizsgálatra vonatkozó szabályok. A jövedelemvizsgálatot házi segítségnyújtás esetében az intézmény, szolgáltató vezetője a gondozási szükséglet megállapítását követően kezdeményezi, míg időotthoni ellátás esetében vezetője a gondozási szükséglet vizsgálatának kezdeményezésével egyidejűleg kérelmezi a jegyzőnél.

Az idősek otthonában történő elhelyezés esetében kérdéses, hogy a jövedelemigazolás kézhezvételéig mi alapján történik a személyi térítési díj megállapítás. Az Szt. 117. § (2) bekezdése szerint intézményi ellátásért fizetendő személyi térítési díj nem haladhatja

meg az ellátott havi - idősothtoni ellátás esetében a 119/C. § (3) bekezdése szerinti jövedelemigazolásban meghatározott - jövedelmének 80%-át tartós elhelyezést nyújtó intézmények esetén.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII. 16.) Korm. rendelet

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII. 16.) Korm. rendelet (továbbiakban: Szmr) módosításai érintik mind a fenntartókat, mind a működést engedélyező szerveket.

A szociális szolgáltató és a szociális intézmény működési engedélyeztetési eljárása során változott a működési engedély iránti kérelemhez csatolandó dokumentumok köre: nem elegendő a fenntartó nyilatkozata a szakmai létszám biztosításáról, hanem állománytáblát és esetleges speciális tanfolyami végzettségről szóló igazolást is csatolni kell.

Az Szmr. 2/A. § (1) bekezdés c) pontja szerint a szociális szolgáltató működési engedélye iránti kérelemhez csatolni kell a fenntartó nyilatkozatát a szolgáltatónál az egyes munkakörökben alkalmazott személyek számáról, az alkalmazottak szakképesítéséről és arról, hogy az alkalmazottak elvégezték a külön jogszabályban meghatározott tanfolyamot.

Az Szmr. 3. § (1) bekezdés d) pontja alapján a szociális intézmény működési engedély iránti kérelméhez csatolni kell a fenntartó és az intézményvezető együttes nyilatkozatát az intézménynél az egyes munkakörökben alkalmazott személyek számáról és az alkalmazottak szakképesítéséről.

A fenntartó változás bejelentési kötelezettsége szociális szolgáltatások esetében 8 naposról 15 napos határidőre változott az Szmr. 2/C. § (1) és (4) bekezdései módosítása nyomán. Felhívjuk a figyelmet, hogy a bejelentési kötelezettség elmulasztása szociális igazgatási bírság kiszabására okot adó tényező az Szmr. 17.§ (1) bekezdés c) pontja szerint.

Az ismételt működési engedélyeztetési eljárás részletesen szabályozva lett az Szmr. a 2/C. § (2)-(3) bekezdésében.

A fenntartók számára lényeges, hogy a működési engedély iránti kérelemhez ebben az esetben csak a megváltozott körülményekkel kapcsolatos mellékleteket kell csatolni.

Módosultak a szociális szolgáltatók és intézmények ellenőrzésére vonatkozó szabályok az Szmr. 2/D. § (1), valamint 14. § (1) bekezdése szerint a szociális szolgáltatókat, illetve a szociális intézményeket a működést engedélyező szerv legalább két évente ellenőrzi.

Így megszűnt az a korábbi diszkrimináció, mely szerint a nem állami fenntartású szolgáltatókat évente, az állami fenntartásúakat két évente ellenőrizte a hatóság.

Fontos tudni, hogy a városi jegyző, illetve a Szociális és Gyámhivatal továbbra is működést engedélyező szervként ellenőrzi azokat a támogató szolgáltatókat, közösségi és alacsonyküszöbű ellátásokat, akik költségvetési támogatásban részesültek, s finanszírozási szerződéssel rendelkeznek. Esetükben az ellenőrzési feljegyzést a működést engedélyező szerv megküldi a Foglalkoztatási és Szociális Hivatalnak is.

Rendezésre kerültek a módszertani intézmények ellenőrzésére vonatkozó szabályok az Szmr. 14. § (4) bekezdésében. A módszertani szociális intézmény és a módszertani intézménynek kijelölt konzorcium szociális intézmény tagja esetén a módszertani feladatok ellátását a szociál- és családpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium, a szociális szolgáltatásokat a működést engedélyező szerv - a minisztérium által kijelölt módszertani intézmény bevonásával - ellenőrzi.

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló 226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet

Fontosnak tartjuk jelezni, hogy a kormányrendelet 11. §-ában, a jelentési kötelezettségekben változás következett be a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendelet hatályba lépésével. A változások 2009. január 1-jétől hatályosak.

Ennek alapján az országos jelentési rendszer számára a kormányrendelet 5. számú mellékletben meghatározott adatokat a fenntartó évente két alkalommal,

a) január 15-éig a december 31-ei jelentési időpontra, valamint a július 1-je és december 31-e közötti jelentési időszakra,

b) július 15-éig a június 30-ai jelentési időpontra, valamint a január 1-je és június 30-a közötti jelentési időszakra szolgáltatja.

Kivétel képeznek ez alól a következő támogató szolgáltatás, valamint közösségi ellátások, ahol esetén a fenntartó minden naptári negyedév első hónapjának 10. napjáig

a) az azt megelőző naptári negyedév utolsó napjára, mint jelentési időpontra,

b) az azt megelőző naptári negyedévre, mint jelentési időszakra szolgáltatja az 5. számú mellékletben meghatározott adatokat.

Új engedélyes, illetve új szociális szolgáltatás esetén az országos jelentési rendszer számára először

a) a szolgáltatás megkezdésének - a jogerős működési engedélyben meghatározott - időpontját követő első jelentési időpontra, valamint

b) a szolgáltatás megkezdésének működési engedélyben feltüntetett időpontja és az első jelentési időpont közötti időszakra

kell adatot szolgáltatni.

A kormányrendelet 5. számú melléklete szintén változott a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátás esetében.

Támogató szolgáltatásra vonatkozó jelentési kötelezettség az alábbiakra módosult:

1. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénybe vevők száma a fogyatékoság típusa szerint,

2. a jelentési időszakban az egy személyi segítőre jutó gondozási órák száma,

3. a jelentési időszakban egy személyi segítőre jutó esetszám,

4. a jelentési időszakban az igénybe vevők közül az új és a régi igénybe vevők száma,

5. a jelentési időszakban a szolgáltatás nyújtására használt gépkocsi (gépkocsik) utaskilométere,

6. a jelentési időszakban a személyi segítség óradíja szociálisan rászorult személy esetében,

7. a jelentési időszakban a személyi segítség óradíja szociálisan nem rászorult személy esetében,

8. a jelentési időszakban a szállítási kilométer díja szociálisan rászorult személy esetében,

9. a jelentési időszakban a szállítási kilométer díja szociálisan nem rászorult személy esetében,

10. a jelentési időszakban az ellátásra legalább 15 munkanapja várakozók száma.

A pszichiátriai betegek közösségi ellátására vonatkozó jelentési kötelezettség az alábbiakra módosult:

1. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénybe vevők száma,

2. a jelentési időszakban az igénybe vevők közül az új és a régi igénybe vevők száma,

3. a jelentési időszakban a gondozási órák száma összesen,

4. a jelentési időszakban az egy gondozóra jutó gondozási órák száma,

5. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénylők (várólistán lévők) száma,
6. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénybe vevők diagnóziskódjai.

A szenvedélybetegek közösségi ellátására vonatkozó jelentési kötelezettség az alábbiakra módosult:

1. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénybe vevők száma,
2. a jelentési időszakban az igénybe vevők közül az új és a régi igénybe vevők száma,
3. a jelentési időszakban a gondozási órák száma összesen,
4. a jelentési időszakban az egy gondozóra jutó gondozási órák száma,
5. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénylők (várólistán lévők) száma,
6. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénybe vevők diagnóziskódjai, annak hiányában a függőség típusa.

A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás esetén a jelentési kötelezettség az alábbiakra módosult:

1. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénybe vevők száma,
2. a jelentési időszakban az igénybe vevők közül az új és a régi igénybe vevők száma,
3. a jelentési időszakban az ártalomcsökkentő tevékenységek során biztosított eszközök száma összesen.

A fentiekén kívül változott még az utcai szociális munka vonatkozásában az adatszolgáltatási kötelezettség tartalma az alábbiak szerint:

1. a jelentési időszakban a szolgáltatást igénybe vevők száma,
2. a jelentési időszakban az igénybe vevők közül az új és a régi igénybe vevők száma.

A pénzügyi ellátásokat érintő változások

A pénzügyi ellátásokat érintő jogszabályváltozásokat a Dél-Dunántúli Regionális Munkaügyi Központ (DDRMK) és a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal által minden évben közzétett Mi mennyi kiadvány felhasználásával közöljük. A kiadvány letölthető a [DDRMK honlapján](#).

A 2008. december 31-ét követően megállapított nyugdíjak, nyugdíjszerű ellátások

Öregségi nyugdíj legkisebb összege 352/2007.(XII. 23.) Korm. rend. 7. §1 168/1997. (X. 6.) Korm. rend.		28.500,-Ft
Rokkantsági nyugdíj 352/2007.(XI. 23.) Korm. rend. 8. §	III. rokkantsági csoportban	28.500,-Ft
	II. rokkantsági csoportban	29.800,-Ft
	I. rokkantsági csoportban	30.850,-Ft
Baleseti rokkantsági nyugdíj 352/2007.(XI. 23.) Korm. rend. 9. §	III. rokkantsági csoportban	28.600,-Ft
	II. rokkantsági csoportban	30.000,-Ft
	I. rokkantsági csoportban	31.000,-Ft
Árvaellátás legkisebb összege 352/2007.(XII. 23.) Korm. rendelet 11. §		24.250,-Ft
Saját jogú nyugellátás és az özvegyi nyugellátás együttfolyósítási összeghatára 352/2007.(XI. 23.) Korm. rend. 10. §		63.560,-Ft
Rokkantsági járadék 351/2007. (XII. 23.) Korm. rend. 4. § a) pont		32.610,-Ft
Rendszeres szociális járadék 351/2007. (XII. 23.) Korm. rend. 4. § b) pont		26.420,-Ft
Házastársi pótlék és az ahhoz járó kiegészítés együttes összege 351/2007. (XII. 23.) Korm. rend. 2. §		19.970,-Ft
Házastárs után járó jövedelempótlék 351/2007. (XII. 23.) Korm. rend. 2. §t		13.860,-Ft
Egészségkárosodási járadék maximális összege 351/2007. (XII. 23.) Korm. rend. 1. § (2) bek. b) pont		85.500,-Ft
Vakok személyi járadéka 351/2007. (XII. 23.) Korm. rend. 1. § (3) bek.		15.020,-Ft
Rehabilitációs járadék minimális összege: a (III. csoportú) rokkantsági nyugdíj legkisebb összegének 120%-a 2007. évi LXXXIV. tv. 4. §		34.200,-Ft

Pénzbeli társadalombiztosítási ellátások és családtámogatások

Terhességi gyermekágyi segély (GYÁS) 1997. évi LXXXIII. tv. (Eb. tv.) 42. §	A naptári napi átlagkereset 70 %-a		
Gyermekgondozási díj (GYED) 1997. évi LXXXIII. tv. (Eb. tv.) 42/D. § (1) bekezdés	A naptári napi átlagkereset 70 %-a, de legfeljebb havonta a minimálbér kétszeresének 70 %-a: 100.100,-Ft		
Táppénz 1997. évi LXXXIII. tv. (Eb. tv.) 48. § (8) bekezdés	A napi átlagkereset 70 %-a (folyamatos, legalább 2 év biztosítási idő esetében) A napi átlagkereset 60 %-a (2 évnél rövidebb biztosítási idő esetében vagy a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás esetén)		
Családi pótlék (CSP) 1998. évi LXXXIV. tv. (Cst.) 11. § (1) bekezdés	ÉV KÖZBEN VÁLTOZIK	2009. 01. 01.	2009. 09. 01.
	Egy gyermekes család esetén	12.200,-Ft/hó	12.700,-Ft/hó
	Egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén	13.700,-Ft/hó	14.300,-Ft/hó
	Kétgyermekes család esetén gyermekenként	13.300,-Ft/hó	13.900,-Ft/hó
	Két gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként	14.800,- Ft/hó	15.500,-Ft/hó
	Három, vagy több gyermeket nevelő család esetén gyermekenként	16.000,-Ft/hó	16.700,-Ft/hó
	Három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként	17.000,-Ft/hó	17.800,-Ft/hó
	Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén gyermekenként	23.300,-Ft/hó	24.300,-Ft/hó
	Tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként	25.900,-Ft/hó	27.100,-Ft/hó
	Nagykorú fogyatékos esetén	20.300,-Ft/hó	21.200,-Ft/hó
	Intézményben elhelyezett gyermek esetén	14.800,-Ft/hó	15.500,-Ft/hó
Anyasági támogatás 1998. évi LXXXIV. tv. (Cst.) 31. §	Az öregségi nyugdíjminimum 225 %-a: 64.125,-Ft Ikergyermekek esetén 300%-a: 85.500,-Ft A támogatás a szülést követő 180 napon belül igényelhető, ha az anya legalább négyszer – koraszülés esetén egyszer – részt vett terhesgondozáson (Cst. 29. és 32. §).		
Gyermekgondozási segély (GYES) 1998. évi LXXXIV. tv. (Cst.) 26. § (1)-(2) bekezdés	Az öregségi nyugdíjminimum 100 %-a: 28.500,-Ft/hó Ikergyermekek esetén 200%-a: 57.000,-Ft/hó A gyermek 3 éves koráig, ikergyermekek esetén a tankötelessé válás évének végéig, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után a gyermek 10 éves koráig vehető igénybe (Cst. 20. §).		
Gyermeknevelési támogatás (GYET) 1998. évi LXXXIV. tv. (Cst.) 26. §(1) bekezdés	Az öregségi nyugdíjminimum 100 %-a: 28.500,-Ft/hó A támogatásban az a szülő részesülhet, aki 3 vagy több gyermeket nevel, és a legkisebb 3 és 8 év közötti (Cst. 23. §)		

Minimálbér összege

321/2008. (XII. 29.) Korm. rend.	Havi bér Ft/hó	Heti bér Ft/hét	Napi bér Ft/nap	Órabér Ft/óra
Minimális bér Korm. rend. 2. §				
2009. 01. 01. –til 2009. 12. 31-ig	71.500	16.500	3.290	411
Legalább középfokú iskolai végzettséget, szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatottak garantált bérminimuma				
2009. 01. 01. –til – 2009. 06. 30.-ig	87.000	20.000	4.000	500
2009. 07. 01. -til – 2009. 12. 31.-ig	87.500	20.100	4.030	503

Az összefoglalót készítette: [Erdős Zsuzsanna](#), SzocioNet DDRMHSZK

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
ALAPSZOLGÁLTATÁSI ROVAT
 ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Támogató szolgáltatás, közösségi ellátások és az alacsonyküszöbű ellátás finanszírozásáról

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 131/A. § A támogató szolgáltatások és a közösségi ellátások működtetését az állam - a külön jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott - fenntartókkal kötött finanszírozási szerződések útján támogatja. A finanszírozási szerződést - ha jogszabály másként nem rendelkezik - három évre kell megkötöni

A Szociális és Munkaügyi Miniszter, valamint az Foglalkoztatási és Szociális Hivatal (FSZH) főigazgatója a 2008. július 31-én megjelentetett SZOC-BF-08-A/K/T ESZA kódszámú „Támogató szolgáltatást, a közösségi ellátást és az alacsonyküszöbű szolgáltatást működtető szolgáltatók befogadása és állami támogatása” címmel kiírt pályázati kategóriában a bíráló bizottság javaslata alapján november elején meghozta döntését a pályázók befogadásáról, elutasításáról és a finanszírozás feltételeiről.

A beérkezett 722 pályázatból 523 nyert támogatást 5.551.346.000 Ft értékben.

A 2009. január 1-jétől támogatásban részesülő támogató szolgáltatók, közösségi ellátások és alacsonyküszöbű ellátások esetében a finanszírozási szerződés mellékletében meghatározott dokumentációt kötelező vezetni.

Az állami támogatást a Magyar Államkincstár folyósítja, az elszámolás szabályszerűségét a Magyar Államkincstár szolgáltató székhelye szerinti illetékes Igazgatósága ellenőrzi.

Az FSZH jogosult a támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló 191/2008. (VII. 30.) Korm. rendeletben, valamint a finanszírozási szerződésben foglaltak betartását ellenőrzeni.

Azon szolgáltatók esetében, akik nem nyertek a pályázaton, azonban tovább működnek, az Szt.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott feltételeket kell teljesíteni, beleértve a dokumentációs kötelezettséget is.

A támogatásban részesülő és nem részesülő fenntartókat a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmény és a falugondnoki szolgálat működésének engedélyezéséről, továbbá a szociális vállalkozás engedélyezéséről szóló a 188/1999. (XII. 16.) Korm. rendelet 2/D. § (1) bekezdése, valamint 14. § (1) bekezdése alapján a működést engedélyező szerv (városi jegyző, szociális és gyámhivatal) legalább két évente ellenőrzi, s vizsgálja, hogy a szolgáltató működése, tevékenysége megfelel-e a működési engedélyben, valamint az e rendeletben és a külön jogszabályokban foglaltaknak.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a finanszírozási szerződés mellékletében szereplő, támogatott fenntartók esetén, kötelezően vezetendő dokumentáció nem minden esetben azonos a jogi normában meghatározott kötelezően vezetendő dokumentációkkal tartalmilag, formailag.

A támogatásban részesülők számára kötelezően vezetendő dokumentációk köre letölthető a Foglalkoztatási és Szociális hivatal [honlapjáról](#) a szociális és gyermekvédelem menüpontban.

I. Támogató szolgáltatás

Kötelezően vezetendő dokumentációk a támogatásban részesülő támogató szolgáltatók részére:

- Kérelem a támogató szolgáltató szolgáltatásainak igénybeviteléhez, részei: A), B), C1), C2) adatlapok

- Egyszerűsített előgondozási adatlap
- Nyilatkozat szociális rászorultság megállapításáról
- Értesítés a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatás biztosításáról
- Megállapodás
- Nyilvántartás a támogató szolgáltatásban részesülő személyekről
- Egyéni gondozási terv
- Gondozási napló
- Havi összesítő adatlap személyi segítség idejéről
- Szállítási adatfelvételi lap
- Szállítási elszámoló adatlap
- Havi nyilvántartás a tényleges feladatmutató számításáról
- Információszolgáltatási napló

Ajánlott dokumentációk támogatásban részesülő a támogatásban részesülő támogató szolgálatok részére:

- Nyilatkozat (egészségi állapotról)
- Szükséglet és állapotfelmérő lap

II. Szenvedélybetegek közösségi ellátása

Kötelezően vezetendő dokumentációk a támogatásban részesülő szenvedélybetegek közösségi ellátását működtetők részére:

- Kérelem
- Értesítés
- Nyilvántartás a közösségi ellátást igénybe vevőkről – szenvedélybetegek -
- Megállapodás
- Kapcsolattartó lap
- Gondozási terv és részei:
  - o állapot és életvitel felmérő lapok („képalkotó lap”)
  - o Havi gondozási és eseménynapló (kötelező a melléklet szerinti formát használni)
- Elszámolás közösségi ellátás szenvedélybetegek részére működési támogatásáról

Kötelezően rendelkezésre bocsátandó dokumentációk a támogatásban részesülő szenvedélybetegek közösségi ellátását működtetők részére:

- szervezeti szintű együttműködési megállapodások (*kiemelten az illetékes addiktológiai gondozóval, szociális-, munkaügyi szolgáltatókkal*) száma és tartalma
- írásos tájékoztatók, szórólapok, a helyi médiában megjelenő tájékoztató anyagok

Ajánlott dokumentáció a támogatásban részesülő szenvedélybetegek közösségi ellátását működtetők részére (a finanszírozási szerződésnek nem része):

- készségfelmérő lapok (korai figyelmeztető tünetek, egyéb állapotfelmérő lapok, tesztek)
- forgalmi napló

III. Pszichiátriai betegek közösségi ellátása

Kötelezően vezetendő dokumentációk a támogatásban részesülő pszichiátriai betegek közösségi ellátását működtetők részére:

- Kérelem
- Értesítés
- Nyilvántartás a közösségi ellátást igénybe vevőkről - pszichiátriai betegek -
- Megállapodás
- Gondozási terv és annak részei:
  - o Állapot és életvitel felmérő lapok
  - o Életvitel pszicho-szociális problémák felmérése

- o Szükségletfelmérő lap
- o Betegséggel járó stressz felmérése,
- o Önellátás, mentális állapot felmérése
- o Korai figyelmeztető tünetek
- Problémamegoldó lap
- Esetkövető lap
- Havi gondozási és eseménynapló *(kötelező a melléklet szerinti formát használni)*

Kötelezően rendelkezésre bocsátandó dokumentációk a támogatásban részesülő pszichiátriai betegek közösségi ellátását működtetők részére:

- szervezeti szintű együttműködési megállapodások *(kiemelten az illetékes pszichiátriai gondozóval, szociális-, munkaügyi szolgáltatókkal)* száma és tartalma
- írásos tájékoztatók, szórólapok, a helyi médiában megjelenő tájékoztató anyagok

Ajánlott dokumentáció a támogatásban részesülő pszichiátriai betegek közösségi ellátását működtetők részére (a finanszírozási szerződés részét nem képezi):

- készségfejlesztéshez kapcsolódó munkalapok, speciális stratégiák munkalapjai (gyógyszeresedés nyilvántartása, aktív figyelem, alvás nyomon követése, napi étel és italfogyasztás, problémaelemző lap, kommunikációs készségfejlesztés dokumentumai, szorongásos rohamok naplója, kríziskezelés dokumentációja, agresszió kezelés dokumentációja, önellátási-, társalgási készségek dokumentációja)
- szociális diagnózis

IV. Alacsonyküszöbű ellátás

Kötelezően vezetendő dokumentációk szenvedélybetegek részére alacsonyküszöbű ellátást működtetők részére:

- Napí eseménynapló
- módosított TDI alapján készített- „képalkotó lap” (kötelező a mellékelt szerinti formát használni) pszicho-szociális intervenciók, Drop In, „toppanj be központ” tevékenységek esetén.
- elszámolás és tevékenység dokumentációs adatlap-napi, havi (kötelező a melléklet szerinti formát használni)

Kötelezően rendelkezésre bocsátandó dokumentációk szenvedélybetegek részére alacsonyküszöbű ellátást működtetők részére:

- szervezeti szintű együttműködési megállapodások (szociális és egészségügyi szolgáltatókkal) száma és tartalma
- írásos tájékoztatók, szórólapok, a helyi médiában megjelenő tájékoztató anyagok

Ajánlott dokumentáció szenvedélybetegek részére alacsonyküszöbű ellátást működtetők részére (a finanszírozási szerződésnek nem része!):

- ellátási térkép
- kapcsolati térkép
- kapcsolattartó lap

Az új dokumentációs mintákkal kapcsolatban várjuk a szolgáltatók véleményét, észrevételeit. Amennyiben a szolgáltatók igénylik, szeretnénk a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal, valamint a Magyar Államkincstár képviselőinek meghívásával konzultációs napot szervezni a régióban.

Ehhez viszont ismernünk kell a helyi problémákat. Kérjük, hogy a közösségi ellátások, az alacsonyküszöbű ellátás, valamint a támogató szolgáltatás új finanszírozási és dokumentációs rendjével kapcsolatos észrevételeiket a szocionetddrmhszk@cssk.hu címre juttassák el.

[SzocioNet DDRMHSZK](#)

**GONDNOKSÁG ÉS EMBERI JOGOK
MAGYARORSZÁGON**

A Központ a Mentális Sérültek Jogaiért Alapítvány (Mental Disability Advocacy Center - MDAC) 2007-ben elemezte hazánkban a gondnokság jogintézményét és gyakorlatát

A tanulmány bemutatja, milyen jogi és erkölcsi ösztönzők készítetik a jogalkotókat arra, hogy a gondnoksági szabályozást módosítsák.

2006-ban Magyarország elfogadta az Országos Fogyatékosügyi Programot, majd aláírta a Fogyatékos Személyek Jogairól Szóló ENSZ Egyezményt. Ez az egyezmény olyan paradigmaváltásra szólít fel, amely úgy garantálja a támogatást és a segítséget, hogy az egyén jogai érintetlenek maradnak.

A magyar gondnoksági jogszabályok nem egyetlen kódexben, hanem különböző törvényekben és rendeletekben elszórtan találhatók. Az alapítvány azt vizsgálta, hogy ezen jogszabályok megfelelő garanciákat tartalmaznak-e, és a jogrendszer tiszteletben tartja-e a nemzetközi emberi jogi normákat.

A vizsgálat megállapítása: bár „a Magyar Alkotmány kifejezetten garantálja a fogyatékos személyek emberi jogait, az alkotmányos alapelvekre ritkán hivatkoznak pszicho-szociális (mentális egészségi) problémákkal, vagy értelmi fogyatékosággal élők vonatkozásában...”

A tanulmány főbb megállapításai rámutatnak arra, „Magyarország nem tesz eleget azon kötelességének, hogy megvédje a gondnokság alá helyezett emberi jogait.”

A fogyatékosággal élő személyek demográfiai és társadalmi képe Magyarországon

2001. évi KSH adatok

- fogyatékkal élők száma: 577 000 fő
- fizikai fogyatékkal élők aránya: 43,6%
- értelmi fogyatékkal élők aránya: 10 %
- szociális intézményben élők száma: 62.256 fő
- idősek otthonában: 37.472 fő
- fogyatékos személyek otthonában: 14.483 fő
- pszichiátriai betegek otthonában: 7.540 fő
- szenvedélybetegek otthonában: 1.399 fő
- hajléktalanszállásokon: 1.422 fő

2001. évi adatok

pszichiátriai otthonok száma: 52

A pszichiátriai otthonok szolgáltatásait igénylő személyek gondnoksága

- 22 otthonban: minden lakó gondnokolt
- 4 otthonban: 80% alatti a gondnokság alá helyezett lakók aránya
- 26 otthonban: 80% feletti a gondnokoltak aránya

MDAC INDIKÁTORAI A GONDNOKSÁGI JOGSZABÁLYOK EMBERI JOGI SZEMPONTÚ ÉRTÉKELÉSÉRE

- A jogalkotás célja a mentális sérültséggel élők emberi jogainak, emberi méltóságának és alapvető szabadságjogainak tiszteletben tartása.

Megállapítás: Az Alkotmány és más jogszabályok is biztosítják a fogyatékosággal élő személyek egyenlő jogait, de a pszicho-szociális fogyatékosággal vagy értelmi sérültséggel élőkkel kapcsolatban ezen emberi jogi alapelveket ritkán alkalmazzák.

- A jog meghatározza, hogy kik indíthatják meg a gondnokság alá helyezési eljárást, másrészt az eljárást megalapozó tényeket
Megállapítás: A magyar jog világosan meghatározza, hogy ki indíthat gondnokság alá helyezési eljárását, de nem eléggé világos és specifikus a kereset alapjának tekintetében. PTK szerint az eljárást indíthatja: családtag, rokon, testvér, illetve gyámhatóság felé bárki jelzést tehet, gyámhivatal mérlegelhet.
Gondnokság alá helyezési ok: pszichiátriai betegség, fogyatékoság, szenvedélybetegség. Nincs behatárolva, hogy a bíróság milyen bizonyítékok alapján ad helyt a keresetnek. Bizonyítási teher a felperesre hárul.
- Az érintettnek joga van az eljárásról való értesüléshez, a cselekvőképességétől való megfosztással és a gondnok kinevezésével kapcsolatos valamennyi eljárásban való személyes jelenlétre és véleményének figyelembe vételére.
Megállapítás: A felnőtt személyeknek joguk van személyesen megjelenni és előadni véleményüket a cselekvőképességükről döntő eljárás során.
Amíg valakit a bíróság nem nyilvánít cselekvőképtelenné, teljesen cselekvőképesnek kell tekinteni. A gondnoksági per alanyának ugyanolyan jogai vannak, mint más polgári eljárásban a feleknek (értesítéshez, személyes megjelenéshez való jog). Olyan nyelven és módon kell kommunikálni, hogy az érintett megértse.
- A felnőtt személynek joga van az ingyenes és hatékony jogi képviselőhöz a gondnoksággal összefüggő valamennyi eljárásban
Megállapítás: A polgári eljárási törvény biztosítja a jogi képviselőhöz való jogot. Ennek ellenére a gondnoksági eljárásban az állam nem köteles ügyvédi képviselőt rendelni. Az eljárás során ingyenes ügygondnokot jelölnek ki a felnőtt személy segítségére, de az ügygondnok nem feltétlenül jogász, és sok esetben jogi felelőssége sem világos.
Az ENSZ Közgyűlés elismerte: akinek a cselekvőképessége kérdéses, jogosult arra, hogy tanácsadó képviselje.
- Az érintett személyt nem lehet fogva tartani cselekvőképessége vizsgálatának céljából.
Megállapítás: A magyar szabályozás ennek a követelménynek nem felel meg. A magyar szabályozás ennek nem felel meg: az érintett személyeket a belátási képesség vizsgálatának céljából maximum 30 napra kórházi intézménybe lehet utalni, „hosszabb ideig történő megfigyelésre”.
- A felnőtt személynek joga van saját bizonyítékainak előadására (ide értve a tanúkat is) és az érdekeivel ellentétes bizonyítékok (tanúvallomások) megkérdőjelezésére.
Megállapítás: A gondnoksági perben résztvevő felnőttnek joga van saját bizonyítéka előadására és tanúk beidézésére, ahogy arra is, hogy az ellenérdekű fél bizonyítékait megkérdőjelezze.
Az Alkotmány garantálja a perben szereplő felek egyenlő jogait. Legjelentősebb bizonyíték a gondnokság alá helyezési perben az érintett mentális állapotából készített szakértői vélemény. Minden peres fél kérdéseket tehet fel a véleménnyel kapcsolatban.
- Senkit sem foszthatnak meg cselekvőképességétől anélkül, hogy belátóképességét vizsgálták volna képzett szakember részvételével. Az ilyen vizsgálatnak időszerűnek kell lennie, objektív információkon, személyes vizsgálaton kell alapulnia.
Megállapítás: A gondnoksági szabályok a Magyarországon a pszichiátriai szakértői szakvélemény alapján állapítják meg a cselekvőképesség mértékét. Ugyanakkor, a jogszabályok nem határozzák meg elég világosan, hogy milyen jellegű információkat kell ilyen szakvéleménynek tartalmaznia, és azt sem, hogy mennyire kell annak frissnek, időszerűnek lenni.
A magyar jogszabályok kevés útmutatással szolgálnak arra nézve, hogy a szakértőknek hogyan kell vizsgálniuk a cselekvőképességet.

- A cselekvőképtelenség megállapításához bizonyítható kapcsolatnak kell fennállni a diagnózis és az önálló döntések meghozatalára való képesség hiánya között.

Megállapítás: A jog nem írja elő, hogy bizonyítható kapcsolatnak kell fennállnia a diagnózis és a funkcionális cselekvőképesség között.

- A cselekvőképtelenség megállapítása elégséges bizonyítékra támaszkodik és az érintett érdekét szolgálja.

Megállapítás: A bizonyítékok elégségesek voltak illetően a jogszabályok nem megfelelőek.

A kereset benyújtásakor az alapul szolgáló dokumentumokat is be kell nyújtani (különösen a tulajdonjogot és vagyoni érdeket igazolókat) A gyámhivatalnak környezettanulmányt is csatolnia kell. A bizonyítékok akkor elégségesek, ha képzett szakértőtől származnak és naprakészek. A képzett szakértő fogalma nincs definiálva.

- A gondnok kiválasztása – a gondnokolt kívánságait és érzéseit figyelembe véve – objektív kritériumok alapján történik.

Megállapítás. A jog nem ír elő elegendő objektív kritériumot a gondnok kiválasztásánál. Az is figyelemreméltó, hogy a magánszemély gondnokoltra (akik általában családtagok) vonatkozó követelmények nem kizárólag a felnőtt személy szükségleteire vannak alapozva. A jog azonban előírja, hogy nem lehet gondnokul rendelni valakit, ha annak személye ellen a felnőtt kifejezetten tiltakozik. A jog előírja, nem lehet gondnokul rendelni valakit, ha annak személye ellen az érintett tiltakozik.

- A gondnok nem állhat érdekellentétben a gondnokolttal, illetve az ellentét látszata sem állhat fenn.

Megállapítás: A jogszabályok előírják, hogy bizonyos érdekellentétben álló személyt nem lehet gondnokul rendelni.

A magyar jogi szabályozás ezt a célt bizonyos mértékig eléri azáltal, hogy egyes személyeket az adott ügy vonatkozásában határozottan eltilt a gondnoki szereptől (intézetben élő gondnokoltan nem lehet az adott intézményből gondnoka) vagy pl.: tartási szerződést kötött személy sem lehet az érintett gondnoka.

- Az egyének jogában áll fellebbezni a cselekvőképtelenné nyilvánítása és a gondnok kijelölése ellen.

Megállapítás: A gondnokság alá helyezési eljárás alá vont személynek jogában áll fellebbezni a cselekvőképtelenséget kimondó döntés ellen, valamint jogában áll tiltakozni a gondnok kijelölése ellen.

A gondnoksággal kapcsolatos döntések a fellebbezési időt követően válnak jogerőssé.

(15 nap) Ha az érintett személy valaki ellen kifejezetten tiltakozik, a gyámhivatal nem nevezheti ki, hacsak nem „hivatásos” gondnokról van szó. A hivatásos gondnok kirendelését nem kérdőjelezheti meg az érintett.

- A gondnokság alá helyezéssel az egyént automatikusan nem fosztják meg politikai jogaitól.

Megállapítás: Az Alkotmány kizárja a gondnokság alatt állók választójogát.(nincs választójoga annak a személynek, aki jogerős ítélet alapján cselekvőképességet kizáró vagy korlátozó gondnokság hatálya alatt áll.)

- A gondnokság alá helyezéssel az egyént automatikusan nem fosztják meg a munkához való jogának gyakorlásától.

Megállapítás: A kizáró gondnokság alatt állókat automatikusan megfosztják a munkához való joguktól. A korlátozó gondnokoltak egyes esetekben nem vállalhatnak munkát. (2004.-ben ombudsman megállapította a PTK és a Munka Törvénykönyve egyes előírásai egymással ellentmondásban állnak)

- A gondnokság alá helyezéssel az egyént automatikusan nem fosztják meg a

tulajdonhoz való jogának gyakorlásától.

Megállapítás: A gondnokság alá helyezett felnőttek automatikusan megfosztják a tulajdona feletti önálló joggyakorlástól.

A gondnoksági szabályokat elsősorban az egyén vagyonának védelme érdekében alkották.

- A gondnokság alá helyezéssel az egyént automatikusan nem fosztják meg a házasságkötéshez, családalapításhoz és a családi élet tiszteletben tartáshoz való jogának gyakorlásától.

Megállapítás: A kizáró gondnokág alatt álló személyeket automatikusan megfosztják a házasságkötéshez, családalapításhoz és a családi élet tiszteletben tartásához való joguktól. A korlátozó gondnokság alatt állók házasodhatnak, amennyiben a bíróság nem dönt másképpen.

A kizáró gondnokság alatt álló személyek nem köthetnek kötelező erejű megállapodásokat, így házasságra vonatkozó szerződést sem. Ilyen esetben még a gyámhivatalnak és a gondnoknak sincs jóváhagyási jogosultsága. A korlátozó gondnokoltak jogosultak házasságra lépni, kivéve, ha a bíróság ezt kifejezetten kizárta.

- A gondnokság alá helyezéssel az egyént automatikusan nem fosztják meg az egyesüléshez való jogának gyakorlásától.

Megállapítás: A gondnokság alá helyezés az élet bizonyos területein az egyesülési jog gyakorlásától való megfosztással jár (pl.: nem vállalhat tisztséget szervezetekben, nem lehet üzemi tanács tagja stb.).

- A gondnokság alá helyezéssel az egyént nem fosztják meg annak lehetőségétől, hogy az életének azon területein, amelyeken funkcionális cselekvőképességgel bír, döntéseket hozhasson.

Megállapítás: A kizáró gondnokság intézményén keresztül a magyar jogalkotó nyitva hagyja annak lehetőségét, hogy bizonyos területeken funkcionálisan cselekvőképes személyeket minden döntéshozó joguktól megfosztanak, ugyanakkor: a cselekvőképesség korlátozására lehetőséget kell hagyni, ha az érintett személy védelme ezt megkívánja)

- A gondnokság alá helyezett személlyel a fontosabb döntések meghozatala előtt egyeztetni kell és kívánságait figyelembe kell venni, amikor csak lehetséges.

Megállapítás: A gondnokság alatt álló felnőtt kívánságait figyelembe kell venni, de csak akkor, ha az érintett képes a véleménynyilvánításra, illetve a körülmények azt lehetővé teszik. (Ha nem képes véleménynyilvánításra a személy, a gondnok egyeztetés nélkül dönt.) „Az érintett korábbi és jelenlegi kívánságait, érzelmeit fel kell tární és figyelembe kell venni.”

- A gondnok jogosítványainak köre és kötelezettségei világosan megvannak határozva és azokra a területekre korlátozódnak, ahol a gondnokoltnak segítségre van szüksége.

Megállapítás: A kizáró és az általános korlátozó gondnokság esetében a gondnok feladatai nincsenek világosan meghatározva, általános jellegűek. A korlátozó gondnokság egyéb eseteiben a bíróság határozza meg, hogy a felnőtt személynek mely területen van szüksége segítségre, és a gondnok csak e területen járhat el.

- A gondnok köteles a gondnokolt érdekeit, jóllétét. önállóságát elősegíteni, a legkevésbé korlátozó megoldásokat igénybe venni lakhatása kialakításában (cél: társadalmi közösségben élni).

Megállapítás: Magyarországon a törvény nem kötelezi a gondnokot arra, hogy elősegítse a gondnokolt önállóságát és a társadalmi beilleszkedést. Európai Tanács akcióterve: biztosítsanak közösségi alapon nyugvó szolgáltatást és alternatív lakhatási modelleket.

- A gondnoknak oly módon kell a gondnokolt vagyonát kezelnie, hogy az a gondnokolt

számára hasznos legyen.

Megállapítás: A gondnok köteles úgy kezelni a gondnokolt pénzügyeit, hogy az védje a vagyonát és elősegítse jólétét.

– A gondnok köteles a gondnokoltat látogatni és döntéshozatal előtt vele egyeztetni.

Megállapítás: A törvény nem kötelezi a gondnokot a gondnokság alatt álló felnőtt személy rendszeres meglátogatására. A törvény kimondja, hogy a felnőtt személy kívánságait lehetőség szerint figyelembe kell venni. Magyarországon a törvény nem kötelezi a gondnokot a gondnokság alatt álló személy rendszeres látogatására, de előírja, hogy a döntéshozatalok előtt egyeztessen a gondnokolttal és – amennyiben lehetséges – kövesse kívánságait.

– A gondnok döntéseit rendszeresen egy objektív testület ellenőrzi, a gondnok döntéseiért felelősségre vonható.

Megállapítás: A gondnok köteles éves beszámolót benyújtani a gyámhatósághoz. (Kivétel: a gondnokoltnak nincs vagyona és havi bevétele kevesebb az öregségi minimumnyugdíj háromszorosánál)

– Létezik olyan panaszmechanizmus amely a gondnok tevékenységének és mulasztásainak felülvizsgálatát biztosítja.

Megállapítás: A törvény nem határoz meg a gondnok tevékenységének felülvizsgálatára szolgáló panaszeljárást.

– A gondnokság alá helyezés kevésbé korlátozó jellegű alternatívái léteznek, és bizonyíthatóan kimerítik azokat, mielőtt a gondnokság alá helyezést elrendelik.

Megállapítás: A magyar törvényekben nem létezik a gondnokságnál kevésbé korlátozó alternatíva. Következésképpen nincs olyan jogi követelmény, amely szerint ki kell méríteni az egyéb lehetőségeket a gondnokság elrendelése előtt.

– A gondnokság fajtáját az egyéni szükségletekhez szabják, és a cselekvőképesség különböző fokozataihoz igazítják.

Megállapítás: A korlátozó gondnokság az egyéni szükségletekhez szabható. Ennek ellenére több mint kétszer annyi ember van cselekvőképességet kizáró gondnokság alatt – amely nem tesz különbséget a cselekvőképesség vagy az egyén szükségleteinek különböző fokozatai között – mint cselekvőképességet csak korlátozó gondnokság alatt.

– A gondnokságot rendszeresen felülvizsgálják, és csak addig tartják fenn, amíg szükséges.

Megállapítás: A gondnokságot ritkán (5 év) bizonyos esetben pedig egyáltalán nem vizsgálják felül. A törvény nem szól a felülvizsgálatok tartalmáról pl.: a cselekvőképességet újra meg kell határozni.

– A gondnokság alatt álló felnőttnek jogában áll a gondnokság módosításának vagy megszüntetésének kérelmezése

Megállapítás: A felnőttnek bármikor jogában áll kérelmezni a gondnokság megszüntetését. Ugyanakkor lehetséges, hogy akár 5 évet is várakoznia kell ahhoz, hogy a gondnokságot bármilyen értelemben módosították.

A bizottság alapelvi ajánlásainak célja, hogy javítsa a gondnoksági jogszabályokat és gyakorlatot, ezáltal biztosítva a fogyatékos személyek emberi jogainak tiszteletben tartását

MDAC ajánlása

– ***gondnokság alternatíváinak kidolgozása***

A magyar kormány a felnőtt személyek függetlenségét és védelmét szolgáló, kevésbé korlátozó jellegű alternatívák használatát kell, hogy megkövetelje.

– ***a személyek autonómiájának legteljesebb mértékű biztosítása***

A magyar kormány biztosítsa, hogy a gondnokolt megtarthassa döntési képességét

- életének minden olyan területén, amelyen funkcionálisan cselekvőképességgel bír.
- **eljárési garanciák megerősítése**
A magyar kormány nyújtson hatékony biztosítékot arra, hogy a felnőtt személyek tényleges részvétele a gondnoksági eljárásban az eljárás megindulásától a gondnokság fenn álltáig biztosítva legyen.
  - **visszaélések megelőzése**
A magyar kormány csökkentse a gondnoksági viszonyokban jelentkező visszaélések lehetőségét.

Ezen eljárások átültetése a gyakorlatba jelentősen javítaná a magyar gondnoksági rendszer minőségét. A gondnokoltak esetében megerősíti az emberi jogok és egyéni érdekek védelmét. Az MDCA részletes ajánlásokkal szolgál a magyar kormánynak a Polgári Törvénykönyv vonatkozó részeinek módosításával kapcsolatban.

Az ajánlások megvalósulása összhangot teremtene a jog és gyakorlat, valamint az alapvető nemzetközi követelmények között.

Forrás: Gondnokság és emberi jogok Magyarországon; a Központ a mentális sérültek jogaiért Magyarországon Alapítvány éves jelentése. Bp. 2007.

Szerk.: [Kolutáczy Györgyné](#), Pándy Kálmán Otthon, Mohács.

A bólyi tragédia – a másik oldal

A sajtó sokat foglalkozott a bólyi értelmi fogyatékosok otthonában bekövetkezett halálesettel. A 2008. november 11-én, Mohácson a Pándy Kálmán Otthon szervezésében tartott, 2. szakmai műhelyen is napirendre kerültek az ügy kapcsán a korlátozó intézkedés alkalmazásával kapcsolatos tapasztalatok.

Az alábbiakban Varga Lászlóné intézményvezető kérésére közöljük a nyilvánosságnak szánt levelét, amelyre a szerzős és Szervezetünk oly módon vár választ, hogy kéri a szakma képviselőit, hogy támogató segítséggel elkészülhessen a korlátozó intézkedésekre egy szakmai ajánlás, útmutatás.

„Tisztelt Kollégák!

Én annak az intézménynek vagyok az igazgatója, ahol az elmúlt hetekben egy lakó valószínű korlátozó intézkedés alkalmazásával egy időben elhunyt.

Talán hibát követünk el, nem mentegetni akarom magunkat. De azért ha már sajnálatos módon ez megtörtént, vizsgáljuk meg a körülményeket, beszéljünk róla, hátha lehetne valamit javítani a törvényeken, a körülményeinken, minden, nehogy ez még egyszer előfordulhasson.

Elsősorban is néhány szót szeretnék írni magunkról, hisz nem mindenki ismeri az intézetet. Mi nem vagyunk egy lerobbant, vaságyas, sivár, rossz intézet, ahol a gondozottakat mindenféle rongyokkal sorban a rozsdás radiátorokhoz kötözik. Mert a média ezt sugallta. Mi egy szép, a város központjában fekvő, jó hírű, jól felszerelt, jó atmoszférájú intézmény vagyunk, ahol a lakókat fejlesztik, dolgozhatnak, a legkülönbözőbb terápiaiban részesülhetnek, a zeneterápiától kezdve a fényterápián, gyögymasszázs és hidroterápián keresztül a lovaglásig bezárólag.

Mivel gyermekkorú fogyatékosok is élnek nálunk, korai fejlesztéssel, fejlesztő felkészítéssel és fejlesztő iskolával rendelkezünk. Tehát oktatási intézmény is vagyunk. Külön foglalkoztatóházunk és három lakóotthonunk van az intézményen kívül a városban. Az elsők közt volt lakóotthonunk. A gondozottak nyaralni járnak. Ha jelenleg is tanuló 4 munkatársamat is ide veszem, a dolgozók szakképzettsége 100 %-os. Sokan járnak

hosszú gyakorlatra, tapasztalatszerzésre, a különböző közép és felsőfokú iskolákból, intézményekből.

270 súlyos, középsúlyos értelmi fogyatékos és halmozottan sérült lakónk van. 75 %-uk súlyos értelmi és halmozottan fogyatékos. A legnehezebb esetek kerülnek hozzánk, az utóbbi időben sok autista. Legtöbb gondozottunk speciális ellátást igénylő.

Sok külföldi kapcsolattal rendelkezünk, van külföldi partnerintézményünk. Nemzetközi kongresszust, work-shopokat rendeztünk, részt vettünk Európai Unió projektjeiben. Munkatársaim rendszeresen látogatnak nyugati intézményeket, új és jó tapasztalatokat szereznek, amit itthon is próbálunk hasznosítani.

Tárgyi eszközökkel, fejlesztőeszközökkel való ellátottságunk átlag feletti, köszönhet ez a pályázatoknak, az adományoknak és az alapítványunknak.

A gondozottak egészségügyi és egyéb dokumentációit, a gazdasági és pénzügyi folyamatokat számítógépen dolgozzuk fel, számítógépes hálózatot építettünk ki az intézményben.

ISO minősítéssel rendelkezünk, a felügyeleti audit során dicséretet kaptunk, kiemelték „az ellátottak és a minőség iránti maximális elkötelezettségünket.

Részt veszünk tudományos munkákban, előadásokat tartunk kongresszusokon. Legutóbb a Kézenfogva Alapítvány munkacsoportjában a fogyatékos intézetek átalakítását előkészítő munkacsoport munkájában vettem részt – ami a minisztérium számára készült.

Szerettem volna elmondani, hogy én is és munkatársaim is elkötelezett hívei vagyunk a fogyatékos emberek életkörülményeinek javításának.

Évekig küzdöttünk azért, hogy az „elfekvő” lerobbant kórház imidzsünket feledtetni tudjuk és felzárkózzunk ma „jobb” intézmények közé. És most, mint a gödör alján vagyunk, a közvélemény által mélyen elítélve. Újra előről kell kezdenünk...

Nem szeretném önsajnálattal látszatát kelteni, de nem tudom érzelemmentesen leírni közlendőimet.

Nagyon bánt, ami történt. A szülő szinte naponta felhív bennünket és biztosít arról, hogy hálás és nagyon köszöni, hogy gyermekét ilyen szép helyen és ilyen gondosan megápoltuk, hiszen nagyon „beteg” volt.

Talán nem véletlen, talán a sors úgy akarta, hogy ennyire nyilvános legyen az eset. Mert így talán megint egy kicsit ráirányítja a figyelmet a nagy intézményekben élő fogyatékosok helyzetére, a helyenként betarthatatlan törvényekre.

Mert nézzük csak sorban az okokat, hogy is állunk.

Az ugye már a szakmában mindenki számára magától értetődő, hogy, a fogyatékos ember számára is a lakásban lakás a normális és nem a nagy termekben 8-asával, 10-esével. Mindegyiknek más az alvásigénye, a mozgásigénye, kettőt még össze lehet hangolni, 8-at már nem.

1998-ban megszületett az esélyegyenlőségi törvény és a fogyatékosügyi program, amely leírja, hogy 2010-ig a nagy intézményeket le kell bontani, hogy a fogyatékos emberek „normál” körülmények közé kerüljenek. A cél megvolt, csak nem készítették hozzá stratégiát, időbeosztást, terveket. Nyugaton is hosszú évekig folyó munka ez, Anglia pl. 20 éves stratégiát készített.

Néhányszor lehetett lakóotthonra pályázni – amit mi meg is tettünk, de aztán már csak civil szervezetek vagy szülőknél lakó fogyatékosok pályázhattak. 2009-ben a nagy intézményekben lakók tizede sem kerül normál körülmények közé.

Így a miénk sem. Van három lakóotthonunk, remekül működnek, de többre sajnos nem sikerült pénzt szerezni. Így maradtak a 8 és még annál is több ágyas szobák, amelyek nem alkalmasak a megfelelő ellátásra. A nagy létszámból, összezártságból számos konfliktus adódik, főleg ha egy-két ún. „egyemberes” lakó is él a szobában. Sok mindent meg tudunk tenni a szép, kulturált emberi környezetért saját erőből, de a nagy szobákat nem tudjuk átépíteni. És egy ilyen nagy szobában történt a baj.

A következő ok: a dolgozói létszám. Nekünk, ugyan ha nem is minden munkakörben, de a gondozónőknél megvan a törvény által előírt szakképzett létszám. De a törvény a minimum létszámot írja elő! Ezzel a létszámmal csak 12 órás műszakban tudunk nappal minden szobába 1 gondozónőt rendelni és éjszakánként kettőt osztályonként, ami azt jelenti, hogy 50-70 főt kell felügyelnie két gondozónőnek. Mire végére ér az osztálynak, az elején már történhet valami.

Nem elég, hogy a törvény ilyen kevés létszámot ír elő, a törvényalkotóknak még az a gondolat is eszébe jutott – gondolom, hogy még csökkenteni tudják a létszámot – hogy az osztályvezető gondozónői létszámot egyszerűen ki kell húzni a törvényből. Egy 60-80 fős osztályvezető nélkül is elboldogul??

Mi – úgy, mint az intézetek többsége –nem töröltük el az osztályvezetői beosztást, mert úgy gondoltuk, hogy ekkora részlegek élére kell felelős vezető, a bajok elkerülése érdekében. Ez azonban azzal járt, hogy a gondozónői létszámunk 4 fővel csökkent, mert az osztályvezetőket ebből a létszámból kellett leszámítani. Így még kevesebb a nővér és még túlterheltebb. És 12 órázik. Érdemes lenn kiszámolni, hogy munkaidejének hány %-át tölti adminisztrációval. Sokat! Nem csoda, hogy a végén már csak rutinszerűen ikszel. És akkor még az ÁNTSZ vizsgálat azt kifogásolja, hogy gondozónőink szondát, PEG-et, sztómát kezelnek, holott végzettségük alapján ezt nem tehetnék. Tessék mondani, ki csinálja meg helyettük? Mi volna a megoldás?

A mentő, de sokszor a kórház is kéri, hogy kísérvük el, legyünk ott a lakónkkal a kórházban. Ez a létszám is az éppen akkor dolgozó létszámot csökkenti. Állandó problémánk, hogy a szabadságokat sem tudjuk kiadni.

A következő ok: a törvény korlátozó intézkedésekről, ami szerintem betarthatatlan. Képzeld el a szituációt. A 8 ágyas szobában az egyik lakó elkezd tombolni, felébreszti, bántalmazza stb. társait. A gondozónő próbál nyugtatni, nem megy. Mit kell csinálnia? Otthagyni őket és az éjszaka közepén felhívni az orvost, hogy korlátozhatja-e a lakót? Lehet, hogy többször fel kell hívni az orvost az éjszaka folyamán. Vagy mégsem őt kell hívni? Mert ha nem lehet elérni, akkor a vezető ápolót kell hívni és az orvost utólag tájékoztatni.

Aztán a vezető gondozó sem biztos, mert ugyan ezen törvényben olvasható a következő – éppen az osztályvezető beosztás eltörlésével kapcsolatban – „Tartós bentlakásos intézmények esetében az osztályvezető ápoló helyett az intézményvezető kijelöli műszakonként a krízishelyzetre, korlátozó intézkedések eldöntésére jogosult személyt.” Ki dönt?

A másik dolog: mivel is rögzítsünk? Le van ez írva valahol? Tanítják valahol? A média elborzasztónak írta, hogy pelenkával volt rögzítve az asszony.

Az eset kapcsán sorra felhívtak a kollégák az egész ország területéről. Felhívtak neves szakemberek, egyetemi előadók és olyanok, akikkel már dolgoztunk együtt, akik tudják milyenek, vagyunk, akik ismerik munkánkat. A kollégák mindannyian biztosítottak együttérzésükről és szinte mindannyian hozzátették: „ez nálunk is megtörténhetett volna.”.

Mindannyiuktól megkérdeztem, hogy ők milyen eszközt használnak. Hasonlót, mint mi, a válaszok: pelenka, ing, melegítő felső, sőt olyant, ami puha textília, ami biztonságosan köthető és gyorsan kéznél van.

A sors fintora, hogy éppen két héttel az eset előtt küldtem ki a főnövért a német partnerintézményünkbe a korlátozást tanulmányozni: az eszközöket és az előírásokat, mert a mi rendszerünk nem tetszett. Ő egy mágneszáras hevedereket bemutató prospektust hozott, amiből szerettünk volna mi is rendelni. Megkérdeztem az eljárással kapcsolatos dolgokat is: Németországban az intézmény szakembereinek kérelmére, szakorvosi véleménnyel alátámasztva bírói döntést lehet kérni a korlátozásra. Ez azt jelenti, hogy akut probléma esetén nem kell először futni telefonálni, hanem, ha van ilyen bírói ítélet, a korlátozást meg lehet tenni. Természetesen utólag mindent le kell adminisztrálni, tehát visszaélés itt sem történhet. De talán így minden korlátozás

napfényre kerülne, mert úgy sejtjük mindannyian a nagy engedélykérési folyamat miatt a dolgozók inkább titokban teszik.

Tudom azt is, hogy a korlátozás minden intézményben másképp történik, de nagyon kevés helyen szó szerint a törvény szerint.

És végül a média. A szociális törvény a mi állítólagos jogainkról is beszél. Amik persze nincsenek. Úgy lerohantak és úgy beszéltek rólunk, mint gyilkosokról. Talán még azok is több védelmet (pl.: nevük elhallgatását) kapnak tőlük, mint az intézmény.

Aki ismer engem, tudja, hogy szeretem a munkámat, megszállottja vagyok a szakmának. Szerencsém van, sok jó munkatársam van. Velem tartottak, közösen alakítottuk az intézetet a mai képére, sok munkával, sok plusz munkával. Sokat követeltem tőlük és sajnálom, hogy mégsem tudom megvédeni őket. És ezért már nem szeretek fogyatékos intézmény igazgatója lenni.

Mindannyian pengeélen táncolunk, ez bármikor, bárhol újra megtörténhet, akár nálunk is. Ezért kell beszélnünk róla.

**Varga Lászlóné
igazgató**

Tájékoztatjuk a partnereinket, hogy a bólyi eset kapcsán a 2008. november 11-én tartott II. mohácsi szakmai műhelyen elindult egy kezdeményezés, amelynek célja a korlátozó intézkedések protokolljának kidolgozása.

Munkacsoport jött létre Gilikter Gabriella (igazgató, Fővárosi Önkormányzat Értelmi Fogyatékosok Otthona, Kéthely), Gárdonyi László (igazgató, Dr. Takács Imre Szociális Otthon, Tab), Szalay Gyula ellátottjogi képviselő, Hollósi Péter (igazgató, Fővárosi Önkormányzat Értelmi Fogyatékosok Otthona, Zsira), valamint Kolutác Györgyné (igazgató, Pándy Kálmán Otthon, Mohács) részvételével.

A korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos protokoll kidolgozása lesz a témája a 2009. február 3-án tabon, a Dr. Takács Imre Szociális Otthonban tartandó III. szakmai műhelynek.

Kérünk minden érintett szakembert, hogy aktívan vegyen részt a közös munkában!

SzocioNet DDRMHSZK

Az idősvédelem megvalósulása az önkormányzati szociálpolitikában EU-s kitekintéssel

I. Bevezetés

A népesség öregedésével járó demográfiai, társadalmi és szociális problémák Magyarországon is épp úgy, mint világszerte- az érdeklődés középpontjába kerültek. „Az öregek aránya 1950-ben az egész világon 8%, 2000-ben 10% volt, 2050-ben azonban – az ENSZ („A világnépesség öregedése. 1950-2050” című), 2000-ben közzétett kiadványa szerint az emberiségnek már több mint egyötödét, Európában 36-37%-át 60 éven felüliek teszik majd ki.² Ez a változás egyaránt hatással lesz a gazdasági fejlődésre, a munkaerőpiacra és a generációs transferekre. Ugyanakkor olyan társadalmi hatások is várhatók, melyek majd az egészségügyi ellátásban, az együttélési formákban, a családösszetételben mutatkoznak meg, valamint befolyásolhatják a közéletet és a

² Dr. Sütő Teréz - Perity Ilona - Szabó Judit Ágnes: Idősbarát önkormányzatok, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Budapest 2005. 11. old.

politikai magatartást is (pl. választások alakulását). Tehát az idős népesség létszámának és arányának tartós növekedése közvetlenül kihat a generációk együttműködésére, mely a társadalom működésének alapját képezi.

A népesség öregedésének folyamata sajnos Magyarországon is jellemző. Az ország 10 milliós létszámú lakosságában, az utóbbi években gyorsuló ütemben csökkent a 14 éven aluliak aránya, ugyanakkor, emelkedett az idősebb aktív korúaké, de leginkább a 60 éven felülieké. Ezek az arányok legfőképp a születések és halálozások trendjéből erednek. Ötven évre visszatekintve viszont markánsan elmozdultak a legidősebb és legfiatalabb korcsoportok arányai, az öregedési index (a 65 éves és annál idősebb, valamint a 14 éves és attól fiatalabb népesség egymáshoz viszonyított aránya) pedig jelentősen növekedett.

A népesség öregedésének folyamata egész Európában ige előrehaladott és sajnos ég tovább folytatódik. Az EU tagországok közül mindössze négy országban kisebb az idősek aránya, mint nálunk: Hollandia, Dánia, Luxemburg és Írország. Az öregedési index pedig még három országban alacsonyabb, mint hazánkban, ezek Nagy- Britannia, Finnország és Franciaország.

A népesség előreszámítások szerint várható, hogy a második világháború után születettek időskorba lépésével felgyorsul az öregedés folyamata, ezáltal az európai országok népessége gyorsan elérkezik az „egyharmados idős népesség” kialakulásához. Egyes országokban az idősek aránya néhány évtized múlva megközelítheti a 40%-ot. A demográfiai öregedés, a korstruktúra romlása kedvezőtlen folyamatot jelent, de a másik oldalon az életkor meghosszabbodása viszont nagyon pozitív dolog, főként azokban az országokban, ahol a születéskor várható átlagos élettartam alacsony, mint például sajnos Magyarországon is. Igaz, hogy 1980 óta 600 ezer fővel nőtt a 60 éves és idősebb népesség létszáma, mert ha kis mértékben is, de nőtt hazánkban a születéskor várható élettartam (férfiak esetében 0,71, a nőknél 1,72 évvel), ami nagyon öröndetes. Ezen változások ismeretében a társadalmi szolidaritás különösen megkívánja, hogy a fiatalabb generációk fokozott gondot fordítsanak a az idős népesség életminőségére, életkörülményeire.

Jelen írás célja, hogy bemutassa a helyi önkormányzati szociálpolitika idősvédelmi rendszerét, különös tekintettel az „Idősbarát Önkormányzat Díj” létrehozására.

A cikk megírására éppen a bevezetésben felvázolt okok ösztönöztek, valamint az, hogy magam is gyakorló szociális munkásként naponta szembesülök az idősekkel kapcsolatos problémák növekedésével. Éppen ezért igyekeztem utána járni, mit is takar az „Idősbarát Önkormányzat Díj” és ennek elnyerése milyen új lehetőségeket nyit meg az idős lakosság szociális ellátásában, valamint hogyan befolyásolja a helyi önkormányzatok szociálpolitizálását az idősek szempontjából.

II. A népességöregedés társadalmi vonatkozásai Magyarországon

A legtöbb hagyományos kultúrában a társadalom az idős embereket tisztelte és a hosszú évek alatt összegyűjtött tapasztalatai kapcsán az irányításra, döntéshozatalra legmegfelelőbb személynek tekintette. A gazdaság növekedésével és változatosabbá válásával párhuzamosan azonban jelentős változáson mentek keresztül az idős emberekkel kapcsolatos értékítéletek is. Az öregek és az öregedési folyamat megítélésében a negatív jellegű elemek egyre inkább megjelentek. Erre a folyamatra hatással volt az a tény is, hogy az öregek munkájára is már sokkal kevésbé tartottak igényt. Az idős emberek korábbi megbecsülése csökkent és sajnos gyakran a társadalom részéről indokolatlan negatív magatartás váltotta fel, melynek egyik oka, hogy az idősek gazdasági szerepe megváltozott. Az öregeket már nem tekintették gyakorlati tapasztalatokkal és elméleti tudással rendelkező személyeknek, hanem inkább olyan embereknek, akik a társadalmi és tudományos fejlődéssel nincsenek tisztában, és akiket korlátoznak a hagyományok és gyengék a szellemi képességeik.

Ez a kép az európai társadalmakban ma is megfigyelhető bizonyos mértékig, bár ezen társadalmak létrehozták az öregekről való anyagi gondoskodás rendszerét, ugyanakkor az idősek társadalomban betöltendő szerepéhez szükséges teret még nem sikerült

megteremteniük. Napjainkban is magas az olyan idősök száma, akiknek nincs lehetősége arra, hogy a társadalmi fejlődés folyamatában képességeinek megfelelően, aktívan részt vegyen.

Az idősök termelői munkából való korai kiesését, a nyugdíjazást „kiválásként” említik a szociálgerontológia irodalmában. A munkahelytől való elszakadás igen sokszor esik egybe a gyermekektől való elidegenüléssel. Az idős ember számára az élet könnyörtelen törvényei szerint kevesebb alkalom adódik arra, hogy barátokkal, kortársakkal kapcsolatot tartsanak fenn, és ha sem a társadalom, sem az érintett személy nem hajlandó ellensúlyozni az ilyen jelenségeket, akkor az elszigetelődés növekedni fog. Az idősök sokszor jóval rugalmasabbak, mint azt sokszor gondolják róluk, az iskolai végzettség és a megszerzett ismereteik magas szintje javítja alkalmazkodóképességüket. Az idős korrallal együtt jár az idegsejtek csökkenése és ebből adódóan az emlékezőképesség gyengülése, de ez az esetek nagy részében csak lassan megy végbe. A depresszió a kiválási folyamat gyakori kísérőjelensége, az öregek esetében téves és csalóka képhez vezet szellemi gyöngülésüket illetően.³ A depresszióra való hajlam éppen az öregek társadalmi helyzetének következménye, a megállapított idegi és kémiai tényezőkön kívül. A munkakapcsolataik megszűnése, tevékenységi területeik beszűkülése és az egyéb valós, vagy vélt sérelmek a társadalmi feleslegesség érzését keltik bennük.

A fizikai képességeket kedvezőtlenül befolyásoló tényezők a keringési rendszer zavarai. A szellemi képességek csökkenését felgyorsíthatja az agy vérellátásának átmeneti vagy állandó zavara és ezt szívelégtelenség kísérheti. A vashiány által okozott vérszegénység hatására csökkenhet az agysejtek oxigénellátása is. Az idősökre gyakorta jellemző a csökkent kritikai érzék, ami a fizikai és pszichikai képességek túlértékelésében nyilvánul meg és viselkedési rendellenességeket, meglepetésszerű változásokat okozhat az életmódban.

A fent említett esetek egyikében sem lehet azonban teljes bizonyossággal megállapítani azt, hogy ezek a folyamatok csak a fizikai öregedéssel függnek össze, és nem a kiválási folyamattal kapcsolatos dac-reakció következményei. A szellemi képességek ugyanis sokáig fenntarthatók abban az esetben, ha az idős embert támogató környezet veszi körül, valamint testi és szellemi képességeinek megfelelő tevékenységet folytat. Az idősök pszichológiájával már számos kutatás foglalkozott, de az még máig nem világos, hogy az öregkori kollapszus vajon az öregedés természetes velejárója, vagy inkább a szövődménye.

Tehát a társadalom idősokról kialakított képe több okból is helytelen, mivel a társadalmi értékítéletet bizonyos korrallal járó betegségek kedvezőtlenül befolyásolhatják (pl. Alzheimer-féle betegség), ez viszont nem jelenti azt, hogy az idősök körében ez tipikus lenne. Az öregedés egy általános folyamat, mely szerint minden idős személyen észlelhetők az egyes biológiai elváltozások, de ezen folyamatok sebessége, előrehaladása személyenként eltérő. Az idősök öregkori fiziológiai, pszichikai állapotát a genetikai tényezőkön kívül az egyének életmódja is befolyásolja. Az alkoholfogyasztás, az izgatószeres használata, a dohányzás, illetve az altatószerek túlzott fogyasztása, a fizikai túlterheltség, vagy a tétlenség gyorsíthatja az öregedés folyamatát. Egy megfelelő gondossággal megtervezett életmóddal és életritmussal, a betegségek időbeni kezelésével megelőzhetők a vissza nem fordítható károsodások.

Az öregségre való felkészülés is jelentősen elősegítheti a kiegyensúlyozott öregedést, ez viszont nemcsak az egyéntől függ, hanem a társadalomtól is függ, amennyiben az idősöknek lehetőséget ad testi és szellemi képességeik kihasználására. Vizsgálatok egyértelműen kimutatták, hogy azok az idősök tudnak leginkább alkalmazkodni a nyugdíjazás utáni viszonyokhoz, akiknek lehetőségük van korábban végzett tevékenységük folytatására.

A gyors gazdasági, társadalmi és kulturális változások miatt a tevékenységek egy hányada, mely korábban hasznos és élvezetes is volt, elvesztette értékét a közvélemény szemében.

³ Dr. Vukovich György: Az öregedés társadalmi vonatkozásai Magyarországon, In: Magyar Tudomány 1986

A biológiai öregedés folyamatát lassító, vagy megállító gyógyszeres kezelésre irányuló kutatások eredményei nem kielégítőek, de ennek ellenére indokolt az erre irányuló kutató munka és vannak is bizonyos biztató részeredmények.

II. 1. Demográfiai változások

Az időskorú lakosság létszáma hazánkban folyamatosan nő. 1930-ban a 60 évesek és idősebbek aránya még csak 9,8 százalék, 1960-ban 13,8 százalék, 1990-ben pedig 19 százalék volt. Ez az arány 2020 körül eléri a 25 százalékot, 2050 körül pedig a 31 százalékot, amennyiben a jelenlegi termékenység fennmarad és a halandóság várhatóan tovább javul.

Éppen a halandóság javulása az egyik oka az idős népesség aránya növekedésének, vagyis a születéskor várható átlagos élettartam hosszabbodása, a másik oka pedig az alacsony születésszám. Ez azt jelenti, hogy az egymást követő korosztályok létszáma csökken, így a fiatalok kisebb arány következtében az idősek aránya megnő. Ez az összefüggés azért nagyon fontos, mivel az öregedés felborulással fenyegeti a nyugdíjrendszert.

III. Az időspolitika megvalósulása Magyarországon

III. 1. Az időseket támogató szociális ellátások típusai

Az idős emberekről való gondoskodás problémája egyidős az emberiséggel. A történelem során a különféle társadalmak ezt különbözőképpen oldották meg, de a legáltalánosabb az volt, hogy a saját családi környezetben gondoskodtak az idős emberről vagyona, tekintélye, szerepe, illetve a család anyagi helyzete és érzelmi kapcsolata szerint.⁴ Sajnos a mai társadalmi – gazdasági körülmények között csak ritkán valósítható meg az idős gondozás ilyen formája, egyrészt a családi funkciók megváltozása, másrészt a nők munkavállalása miatt. Emiatt igen sok az egyedül, vagy házastársával élő, gyakran anyagi - egészségügyi nehézségekkel küzdő, magányos idős ember, akinek szüksége lenne valamilyen segítségre.

Az időseket támogató szociális ellátások formái jelentős mértékben fejlődtek az utóbbi években, de ezek mégsem képesek minden igényt megfelelő módon kielégíteni. Ennek az oka, hogy az idősek igénye is sokat változott – ez rendkívül pozitív folyamat – differenciálódtak a szükségletek (vannak, akik társaságra vágyanak, vannak, akiket betegségük miatt ápolni kell, illetve vannak olyanok, akik anyagi nehézségeik miatt a megélhetésükhöz kérnek segítséget). Azt is elmondhatjuk, hogy a szociális ellátások között a területi különbségek is jelentősek, az ellátásokhoz való hozzájutás lehetősége más vidéken és más a városokban. Ezen problémák ellenére is azonban egy egymásra épülő ellátórendszerrel beszélhetünk, mely az idős lakosság életvitelének segítségét szolgálja.

A szociális ellátások törvényi szintű szabályozását a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban Szociális törvény) tartalmazza.

A törvény kiindulópontja az, hogy minden egyén önmagáért és családjáért felelősséggel tartozik, de ha a segítség feltételei nem biztosíthatók családi közösségen belül, akkor annak biztosítása és megteremtése az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatok feladata.

A törvény értelmében elsősorban az önkormányzatok kötelesek gondoskodni a területükön élő idősek ellátásáról. A szociális ellátások biztosításában az önkormányzatok mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az egyházak és nem állami intézmények is,

---

⁴ Bagyinszki Zoltánné – Kovács Ibolya – Péntek Beáta: Idősek szociális ellátása, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2004. 59. old.

különösen a bentlakásos intézmények esetében., mely ellátások 20%-át egyházi, és civil szervezetek biztosítják, az alapellátásban azonban igen kicsi az arányuk.

A szociális törvény az ellátás iránti jogosultság feltételeit meghatározhatja alanyi jogon (egy bizonyos feltétel megléte esetén mindenki számára igénybe vehető), szociális rászorultság alapján (jövedelmi helyzettől, gondozási szükséglettől függően, az egyén helyzetét vizsgálva) és normatív alapon (ha megfelel a jogszabályi feltételeknek).

Az időseket érintő pénzbeli ellátások formái

- Időskorúak járadéka
- Lakásfenntartási támogatás
- Ápolási díj
- Átmeneti segély
- Temetési segély

Az idősek részére nyújtható természetbeni ellátások

- Köztemetés
- Közgyógyellátás
  - Alanyi jogon
  - Normatív alapon
  - Méltányossági alapon

A személyes gondoskodást biztosító szociális szolgáltatások típusai

1. Alapellátások:

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Családsegítő szolgáltatás
- Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás
- Idősek nappali ellátása (idősek klubja)
- Jelzőrendszeres házi gondozás

2. Szakosított ellátások:

- Időskorúak gondozóháza (átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény)
- Idősek otthona (tartós elhelyezést nyújtó intézmény)

IV. Az időspolitikai gyakorlata az Európai Unióban

Az öregedő társadalom közösségi szintű problémája

A népesség öregedésének problémája az Európai Unió számára nagy kihívást jelent. Az idősödő társadalom állami költségvetésre gyakorolt hatása régóta foglalkoztatja a tagországok vezetőit, közigazdászokat és kutatókat. Az egészségügyi ellátórendszer színvonalának megtartása, a nyugdíjak értékállósága, az ápolásra szoruló idősök ellátása és a szociális ellátórendszer fenntarthatósága új megoldások keresését sürgeti. A változó demográfiai struktúrák olyan következményekkel járhatnak, melyek megoldása csak közösségi szinten valósítható meg. A nyugdíjrendszerek pénzügyi és strukturális fenntarthatósága az EU figyelmének középpontjában álló gazdasági folyamatokra is jelentős hatással van, ilyen például a közkiadások, a nemzetközi versenyképesség és a munkaerő szabad áramlása. Ezek alapján nem véletlen, hogy az EU az öregedő társadalmat olyan kihívásnak tekinti, melyre összehangolt megoldást kell találni.

IV. 1. Az Európai Unió népességének demográfiai mutatói

Az elmúlt 40 év alatt az idős korosztály létszáma már szinte megduplázódott az Európai Unióban. 1960-ban az EU -ban 34 millió idős ember élt (65 év feletti), ez a szám 2001-re 62 millió főre duzzadt (ebbe a számba a bővítésekkel kapcsolatos népességnövekedés is beletartozik). Ma az idősök aránya a teljes népesség 16%-a, a munkaképes korú (15-64 évesek) népességének pedig a 24%-a, mely arány az előrejelzések szerint 2010-re 27%-

ra fog emelkedni. Sajnos a 80 évesnél idősebbek arányában várható a legdrasztikusabb növekedés, számuk majdnem 50%-kal nő meg az elkövetkezendő 15 évben, ezzel a leggyorsabban növekvő csoportot alkotják majd. Az idősek számának növekedése a születések számának csökkenéséből és a születéskor várható élettartam növekedéséből fakad, vagyis e két tényező együttes hatásából. A demográfiai öregedés miatt az idősebbek (nagyon idősek), eltartottak száma nő, ugyanakkor a munkaképes korúak (15-64 évesek), vagyis TB értelemben eltartók száma csökken, mely arányváltozásnak súlyos gazdaságpolitikai következményei vannak.

A népesség öregedésén kívül egyéb demográfiai változások is vannak, mint például a családok stabilitásvesztése, a háztartások aprózódása is fontos része a folyamatnak. Egyre magasabb számú az egyszemélyes háztartások aránya, csökken a házasságkötések száma, kitolódik a gyermekvállalás ideje. Az átlagos háztartásméret 2,8 főről (1981-es adat) 1999-re 2,4 főre csökkent. A természetes emberi közösségek struktúráváltozása egyre kevésbé teszi alkalmassá őket jóléti funkciók betöltésére, az államokra terhelve egyre nagyobb felelősséget. Emiatt az idősödő társadalom által okozott problémákkal az államoknak kell szembenézni.

IV. 2. Az Európai Unió időspolitikájának áttekintése

Az Európai Közösségek, majd később az Unió jogszabályai eleinte csak a munkavállalók jogainak biztosítására helyezték a hangsúlyt, mivel ez volt a közös piac megvalósításának alapfeltétele. A munkaerőpiacon nem aktív csoportok jogai csak indirekt módon jelentek meg a jogalkotásban. Az idősebb személyek először csak 1987-ben, illetve 1989-ben szerepeltek, mint a közösségi cselekvés egyértelmű kedvezményezettjei.

Diszkrimináció az idősekkel

A Közösségi Charta a Munkavállalók Alapvető Szociális Jogairól (1989) kimondja, hogy az Európai Unió figyelmének részét kell képeznie az időspolitikának. Az idősek önálló életvitelhez való jogát formálisan is elismeri. A tagállamok esetében meghagyta, hogy saját belátásuk szerint alakítsák jóléti rendszereiket, de emellett kiemelte kötelezettségeiket az idősek alapvető jogainak védelmében. A javaslatok között szerepel, hogy „nyugdíjba vonuláskor minden munkavállalónak biztosítsák a tisztességes életszínvonal fenntartásának képességéhez (21. cikk), és speciális szükségleteinek megfelelő egészségügyi és szociális segítséghez szükséges forrásokat.(25. cikk). Az Amszterdami Szerződés (1997) a diszkrimináció elleni küzdelem keretében a kor alapú diszkrimináció idősekkel szembeni megszüntetésére való törekvést is előírja. A Közösségi Charta elfogadása előtt (nyolcvanas években) az Európai Parlament néhány határozata is foglalkozott az idősek helyzetével (1981: idősek helyzete, 1986: idősek szociális szolgáltatásairól, és tagállambeli helyzetük javításának lehetőségeiről határoztak).

Akcióprogramok időseknek

Az EU szerződéseiből az idős emberekre irányuló megkülönböztetett figyelem hiányzik ugyan, ennek ellenére akcióprogramok, és közösségi cselekvés tekintetében nem marad el az Unió az idősekre való odafigyelésben. Az első akcióprogram 1991-ben indult, melynek célja az információcsere, a demográfiai változások monitoringja, az egészségügyi és szociális rendszerekre gyakorolt hatásának figyelemmel kísérése volt. A program alapja az idősek gazdasági és szociális élethez való hozzájárulásának elismerése volt, mely a jövedelembiztonságuk megteremtését tűzte ki célul. A dokumentum továbbá az idős emberek mobilitásának és az önálló életvezetés feltételeinek megvalósulására is nagy hangsúlyt fektetett. A Bizottság 1993-at az Idősek és a Generációk Közötti Szolidaritás Európai Évének szentelte, mellyel a Bizottságnak az volt a célja, hogy felhívja a társadalom figyelmét az idősekkel kapcsolatos témákra, az időseket pedig bevonja az európai integrációs folyamatokba. Továbbá hangsúlyozta a generációk közötti szolidaritás elvét. A Bizottság 1995-1999 közötti időszakra a Tanács részére javaslatot készített az idősekre vonatkozó programokra, melynek négy kulcsfontosságú területe volt:

- Idősödő munkaerő kezelése
- A munkából a nyugdíjba vonulás átmenete
- Az ellátás, illetve az ellátáshoz való hozzáférés a függő (dependens) időskorban
- Az idősebb nők helyzetének javítása

Az 1990-es években a népesség öregedésének problémája egyre nyilvánvalóbbá vált a politikusok számára is, ezáltal a nyugdíjak biztosíthatóságának kérdése is előtérbe került. Bevezetésre került a nyugdíjrendszerek második és harmadik pillére is, melyet az EU annyiban támogatott, amennyiben ezek a formák megkönnyíthették a munkavállalók és a tőke szabad áramlását.

1999-ben született meg az ENSZ Idősebb Személyek Nemzetközi Évéhez kapcsolódva az „Európa minden korosztály számára” dokumentum, mely az idősödő társadalom kezelésére vonatkozó stratégiát tartalmazza az új évezredre. A dokumentum négy területen fogalmazta meg a fejlődés irányait:

- Munkavállalók képességének megtartása, az élethosszig tartó tanulás és rugalmas munkakörülmények elősegítése
- A korai nyugdíjba vonulás trendjének megfordítása, a fokozatos nyugdíjba vonulás lehetőségeinek megvizsgálása és a nyugdíjrendszerek fenntarthatóvá és rugalmassá tétele
- Az egészségügy és az időskori ellátás területén kutatások és tanulmányok kezdeményezése, hogy a növekvő igényeknek megfelelhessenek a rendszerek

A Bizottság szerződésben foglalt kötelezettségének az idősekkel szembeni diszkrimináció, munkanélküliség és a szociális kirekesztés elleni küzdelemével tesz eleget.

A nyitott koordináció módszere: foglalkoztatáspolitikai, társadalmi kirekesztés és szociális szolgáltatások

A „nyitott koordináció módszere” az úgynevezett gyenge szabályozás egyik elemét 1997-ben alakította ki az Unió. A tagállamok megtartják önállóságukat, politikájukat saját hatáskörben hozzák létre. Közösségi szinten csak koordinálás és ellenőrzés folyik. A nyitott koordináció módszerét elsőként a foglalkoztatáspolitikai terén alkalmazták, majd gyorsan elterjedt a szociálpolitikai területein is (pl. a szociális kirekesztés elleni küzdelem módszere is ez lett), a továbbiakban pedig várható a módszer bevezetése az egészségügyi és hosszantartó ápolás területén is.

Az EU Foglalkoztatási Stratégiája és az idősebb munkavállalók

Az Európai Tanács új foglalkoztatáspolitikai intézkedést vezetett be 1997 júniusában. Ennek célja az volt, hogy az addig tagállami működési körbe tartozó foglalkoztatáspolitikai a nyitott koordinációs eljárás keretében és európai foglalkoztatási irányutatók mentén a közösségi feladatok közé tartozzon. Az idősebb munkavállalókra vonatkozóan 2000-ben vezettek be irányutatókat, melyek előírják, hogy az aktív öregség programjára egyre több forrást fordítsanak, és mind szélesebb körben fogadják el ezen programok szükségességét az öregedő társadalom kihívásaira adott válaszkeresésben. A Stockholmi Csúcson megfogalmazódott az a cél, hogy az idősebb munkavállalók foglalkoztatási aránya 2010-re elérje az 50%-ot.

Az ülésen megfogalmazódott egy „Közös Nyilatkozat”, mely szerint az életciklusokat figyelembe vevő stratégiák kidolgozására van szükség az inaktív lakosság hosszú távú foglalkoztatási aktivitásának megteremtése, a jelenlegi idősebb munkavállalók munkaerő-piaci részvételének kitolása és a jelenlegi és jövőbeli munkavállalók foglalkoztatásának megőrzése érdekében.

A szociális kirekesztés elleni küzdelem

A szociális kirekesztés elleni küzdelem csak bizonyos esetekben vonatkozik az idősekre, ezek főként azon mechanizmusok, melyek a társadalomban való teljes értékű részvételüket befolyásolják. Ilyenek például a jövedelembiztonság megteremtése, a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés, illetve a közlekedésben való esélyteremtés. 2000-ben a Lisszaboni Tanácsülés javaslatot tett a szegénység 2010-ig történő megszüntetésére, majd a Nizzai Tanácsülésen döntés született arról, hogy erre is a nyitott

koordináció módszerét fogják alkalmazni. Ennek értelmében a tagállamok kétévente akciótervet készítenek a közös célok megvalósítására, melyek a következők:

- A társadalmi kirekesztődés veszélyének elkerülése
- Legvesélyeztetettebb csoportok segítése
- A munkaerő-piaci részvétel fokozása, mindenfajta forráshoz, javakhoz, szolgáltatásokhoz, joghoz való hozzáférés elősegítése
- Az érintettek mozgósítása.

Az egészség és hosszú távú szociális gondoskodás

A Göteborgi Tanács (2001) a tagállami cselekvés harmonizációjaként az egészségügy területén is a nyitott koordináció módszerének alkalmazása mellett döntött. Ezt követően a Laekeni tanácsülésen pedig már arról született döntés, hogy a koordinációt az idősök tartós ápolására is kiterjesztik. Három pontban határozta meg a Bizottság a hosszú távú célokat:

- Hozzáférhetőség
- Minőség
- Finanszírozhatóság

2003-tól a tagállamok jelentéseket készítettek ellátásaik rendszeréről, az országaik előtt álló terveikről, kihívásairól, mely jelentések alapján elkészült a Bizottság és a Tanács közös nyilatkozata a nemzeti egészség és tartós ápolás politikák támogatására. A szociális ellátási rendszerek megújításáról és magas színvonalú elérhető, fenntartható egészségügyi és tartós ápolási rendszerről hozott határozatot 2004 tavaszán a Tanács.

V. Az idősbarát Önkormányzat Díj

V. 1. Az Idősbarát Önkormányzat Díj megalapítása (2004)

A díj elnyerésének feltételei

Az Idősbarát Önkormányzat Díj alapításáról és adományozásáról szóló 58/ 2004 (VI.18.) E SZCSM- BM együttes rendelet szól a díj elnyerésének feltételeiről, melyek a következők:

- Azon önkormányzatok munkájának, tevékenységének elismerésére alapította meg a két minisztérium ezt a díjat, melyek az idős emberek gondozásában, életvitelük megkönnyítésében, nyugdíjas éveik tartalommal való megtöltésében, a részükre történő kulturális és szabadidős programok szervezésében kiemelkedő szerepet vállalnak
- Pályázat útján nyerhetik el a díjat azok az önkormányzatok, melyek a szociális gondoskodás körébe tartozó kötelező alapfeladataikon felül aktív tevékenységükkel elősegítik az idős lakosok helyi szervezeteinek működését, hozzájárulnak szabadidős programjaik megszervezéséhez
- Az idősügy területén tevékenységet folytató szervezetekkel, személyekkel példamutató együttműködést alakítanak ki
- Széleskörűen bevonják az idős lakosságot, és szervezeteiket a helyi közéletbe
- Az előbbieken leírtak megvalósításával kialakították a helyi idősbarát politika olyan rendszerét, mely hosszútávon biztosítja e területen az eredményes működést.

A díjra minden évben pályázhatnak az önkormányzatok.

A díj megalkotásának előzményei

Az ENSZ megfogalmazása szerint a XX. században következett be „a hosszú élet forradalma,” mely az egyén és a társadalom számára jelentős változásokat hozott nemzeti és nemzetközi szinteken is. Magyarországon például 1900 és 2000 között szinte duplájára nőtt születéskor várható élettartam. Sajnos ugyanakkor Magyarországon további gondot okoz, hogy az idős népesség sokkal rosszabb egészségügyi és szociális állapotban éri meg az idős kort, mint EU-s kortársaik. Az ENSZ 1991-ben

megfogalmazta az Idős Emberekkel Foglalkozó Alapelveket, melyek értelmébe olyan időspolitikára van szükség, amely az ember egész élete során biztosítja a függetlenséget, a gondoskodást, a részvételt, az önmegvalósítást és a méltóságot. Jelenleg ezen elvek alapján készül az a kormányprogram, mely egységes szemlélet, tárcaközi tevékenységekben országos szintű időspolitika kialakítását határozza meg az idős generációs hátrányainak leküzdése, teljes társadalmi tagságuk megteremtése és megőrzése érdekében.

V.2. Az Idősbarát Önkormányzat Díj célkitűzései

A településeken az idősekről való gondoskodás mértéke és minősége a fejlődés jelentős mutatója. Nem csak a nyugdíjrendszertől, vagy más makroszintű kérdéstől függ az idősök helyzete, közérzete, hanem a helyi önkormányzatok döntéseitől, szándékaitól és lehetőségeitől is. Az ő tevékenységeik átszövik az országos időspolitika egészét. A pályázati díj kiírásának célja volt, egyrészt annak igazolása, hogy a díjban részesülő önkormányzatok tevékenységébe szervesen beilleszkedjék korszerű szemléletű, rendszerszerűen kialakított, szoros partnerségi kapcsolatra épülő idősügyi politika. Célja volt másrészt az is, hogy elinduljon az a szemléletváltás az önkormányzatok esetében, melyre ezen a területen különösen szükség van. Továbbá fontos célként fogalmazódott meg, „hogy valamennyi önkormányzat korszerű felfogással, a feladatot teljességgel magáénak érezve, az önkormányzati tevékenység szerves részeként kezelje az idősökkel, az idősüggyel való foglalkozást”.⁵ Ez ne csak egyoldalú eseti gondoskodásban megnyilvánuló kapcsolat legyen az idős lakossággal, hanem olyan cselekvő közreműködőként kezeljék az időseket, akik élettapasztalatukkal, meglévő aktivitásukkal nagymértékben hozzájárulnak települési közösségük és saját társadalmi csoportjuk életminőségének javításához. Az önkormányzatok részéről különösen figyelemre méltóak azok a kezdeményezések melyek keretében „Szociálpolitikai fórumot, Települési civil kerekasztalt” működtetnek abból a célból, hogy így biztosítsanak lehetőséget az időseket szolgáló intézkedések, kezdeményezések megvitatására. Az idősök aktív társadalmi szerepvállalásának erőteljesebb megvalósulása érdekében az önkormányzatok, az idős generáció, valamint az egyházak, civil szervezetek, állami szervek, gazdasági társaságok stb. (és mindazok) között szorosabb partnerségi kapcsolatot kell kialakítani, akik még hatékonyabban dolgozhatnak együtt az idősügyért. A pályázat legfontosabb célja éppen ezért az erre való figyelemfelhívás, a pozitív tapasztalatok meghonosítása volt. Az önkormányzatok nagyszámú érdeklődése azt igazolta, hogy az idősügy, az idősök iránti elkötelezettség, felelősség társadalmukban egyre inkább erősödik.

VI. Az Idősbarát Önkormányzat Díj pályázatok tapasztalatainak összegzése

Az „Idősbarát Önkormányzat Díj” elnyerésére kiírt pályázat megjelenését nagy várakozás előzte meg. Túlzás nélkül elmondható, hogy a településeken az idősekről való gondoskodás minősége és mértéke a fejlődés egyik jelentős mutatója. Ez azzal a felismeréssel is összefügg, hogy az idősök helyzete, közérzete a helyi önkormányzatok döntéseitől, szándékaitól és lehetőségeitől is függ, nem csak a nyugdíjrendszertől, hiszen tevékenységük az országos időspolitika egészét átszövi. Pontosan ezért fogalmazódott meg több kérdés is a pályázati rendszert kezdeményezők körében.

Ilyen kérdések voltak többek között:

1. Az önkormányzatoknak milyen lehetőségeik vannak az idősekről való gondoskodás terén?
2. Az önkormányzatok, milyen és mennyi feladatot vállalnak önként az idősök érdekében a Szociális törvény által előírt kötelező feladatokon túl?
3. Mennyiben egészítik ki a tudatos foglalkozás elemei az idősök iránt táplált empátiát?

---

⁵ Dr. Sütő Teréz - Perity Ilona - Szabó Judit Ágnes: Idősbarát önkormányzatok, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Budapest 2005. 7. old.

4. A generációk közeledésére, a szolidaritás és a szemlélet pozitív változtatásaira mekkora erőt fordítanak?
5. Az önkormányzatok idősekkel való törődése mennyire vált az érintettek támaszává?
6. Az önkormányzatok tevékenységében bekövetkezett változásoknak milyen további pozitív hatásai vannak?

A pályázati kiírással kapcsolatosan elmondható, hogy országos szinten nagy sikere volt, minden megyéből érkezett jelentkezés. A legtöbb Hajdú-Bihar megyéből, míg a legkevesebb a dunántúli megyékből. A pályázók település nagyság és típus szerint is különbözőek voltak, így megtalálható volt köztük a 65 fős létszámú településtől kezdve a több százézes lakosságszámú városokig, valamint a fővárosi kerületektől a megyei önkormányzatokig.

A pályázati rendszer tanulságai alapján elmondható, hogy a települések nagytöbbségében napirenden van, jelen van az idősekkel való foglalkozás, hagyományai és előzményei vannak. Az idősekkel való törődés kiterjesztését és határfokát nagymértékben növelheti az idősbarát önkormányzati mozgalom meghirdetése. Egy olyan folyamat indult el a pályázattal, ami új garanciákat, új lehetőségeket jelenthet az idősek helyzetének érdemi javításához. Megfogalmazódott az a tény is, hogy az idősödés és az idősek helyzetének a valóságnak megfelelő ismerete, értékelése fontos feltételét jelenti a további intézkedéseknek. Nagyon fontos például a pontos, megbízható elemzés, információ, mivel csak ezek ismeretében lehet megfelelően rangsorolni, előkészíteni az egyes intézkedéseket. Éppen ezért több önkormányzat meghatározó szerepet tulajdonított a tényfeltárásnak, minden más feladat elvégzését megelőzően. Több önkormányzat abból indult ki, hogy azon többséghez tartoznak az idősek, akiket az elmúlt 15 év egyik legnagyobb veszteseinek kell tekinteni, ezért részvételüket, aktivitásukat, függetlenségüket jelentősen befolyásolja helyzetük javítása.

Az „Idősbarát Önkormányzat Díj” pályázat rendkívül sok jó példát hozott, melyek az idősek helyzetének javítását, jelentős változását segítik elő. A települések többsége esetében elmondható, hogy az időskorúak helyzetének ismeretében elsősorban a szegényekre, rászorultakra, egyedül élőkre irányították figyelmüket. Több önkormányzat tapasztalata azt bizonyította, hogy a felmérések nem a statisztikát, és nemcsak a nyilvántartást szolgálják, hanem ténylegesen a szükséges intézkedések alapjául szolgálnak, vagyis a helyzetfelméréseket, elemzéseket megoldási javaslatok is követik. Azok a pozitív tapasztalatok példaértékűnek mondhatók, melyeket a demográfiai kihívásokból levont következtetések jelentenek, mint például az, hogy az idősek legfőbb vágya az egészség és a biztonság. Ehhez az önkormányzatok figyelembe vették azt, hogy az időseknek, akik a legnagyobb létszámú réteget alkotják településeiken, sok tekintetben azonos és hasonló az élethelyzetük, viszont anyagi helyzetükben, egészségi állapotukban, képzettségükben, kulturális igényeikben különböznek egymástól, így nagyobb differenciálást igényel a biztonságuk érdekében végzett munka. Pontosan emiatt az önkormányzatok egy része differenciáltabb támogatásokat helyezett előtérbe a hátrányok csökkentéséhez, valamint a védelmi szociális intézkedések mellett aktív szociálpolitikai megoldásokat alkalmaztak, az önkéntes és preventív munka szélesítésével.

Több alkalommal tapasztalható, hogy az önkormányzatok „aktív idős politikával” alapozzák meg döntéseiket. Abból indulnak ki, hogy önmagában azzal, hogy az időspolitikát reális alapokra és következtetésekre helyezik, még nem tekinthető megoldottnak az idősügy. Ezért jelenleg az újragondolás és újjászervezés folyik. A pályázatokat áttekintve az idősügyi alapelvekről egy újszerű gondolkodás körvonalazódik. Új tendenciák figyelhetők meg, amelyek az időskorúak közép és hosszútávra való foglalkoztatását segítik elő”.⁶

⁶ Dr. Sütő Teréz - Perity Ilona - Szabó Judit Ágnes: Idősbarát önkormányzatok, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Budapest 2005. 304. old.

Az a szemlélet, hogy az idősödés tendenciája kihatás nélkül lehetőségeket is jelent és nemcsak plusz feladatokat, már több önkormányzatnál tapasztalható. Ezt egyes önkormányzatoknál az a kettős alapelv jelenti, hogy a támogatások, szolgáltatások biztosítása mellett további lehetőségeket nyújt az idősök tapasztalatainak hasznosítása. Ezt egyik pályázó úgy fogalmazta meg, hogy a „gondoskodásért cserébe az idősök átadják tapasztalataikat”.

Magyarországon - és világszerte - megváltozott a helyzet: megnőtt a születéskor várható élettartam, vagyis az átlag életkor, tehát egyre több az idős ember, melyből az következik, hogy az idősödés kérdéseivel való foglalkozás hatékony időspolitikát igényel. Több pozitív példa alapján az mondható el, hogy ahhoz, hogy a gondoskodás egységes rendszere kialakulhasson, idősügyi koncepcióra épülő elképzeléseket kell kialakítani az eseti megoldások helyett. Azok az önkormányzatok, akik táblázatban mutatták be - ütemezve, végrehajtási időpontokat szerepeltetve, felelősöket jelölve -, hogy következetesen foglalkoznak már idősökkel. A pályázatokra kiírt szempontrendszer azon elemeit kínálják a vezetés és irányítás vonatkozásában, melyek az idősökkel való foglalkozás továbbfejlesztését segítik elő, mivel az önkormányzatok új kihívásokkal állnak szemben az idősödés kapcsán.

Arra a kérdésre, hogy az idős politikát „ki csinálja”, egyre többen válaszolják azt, hogy eredményesebb megoldást hozhat, ha civilek és idősök szervezeteinek közreműködése és javaslatai alapozzák meg. Erre utal az a tény is, hogy a törvény meghatározásán és az alapellátásokon kívül az idős korosztály életminőségének javítására, méltóságának megőrzésére keresik a civil szervezetek segítségét. Ez az összefogás példát mutat arra, hogy az együttműködés azokat az erőket megsokszorozza, melyek segítenek megteremteni egy új szemléletet. Sokat tesznek például azért is, hogy az idősök társadalmi megítélése megváltozzon, fellépnek az ellen, hogy bármelyik embert másodrendű állampolgárnak tekintsék. Sajnos társadalmunk nem mentes még az idősellenes megnyilvánulásoktól, de az mindenképpen elismerést érdemel, hogy ez ellen fellépnek az önkormányzatok. A pályázatok példái azt bizonyítják, hogy az önkormányzatoknak is érdeke, hogy a nyugdíjas klubok, képviselők működési feltételeit javítsák, valamint, hogy kultúralt körülmények között tudjanak tevékenykedni a helyi közösségek. Továbbá, ami szintén nagyon fontos tényező, hogy több településen segítik különböző nemzedékek jó viszonyának, tiszteletének, kölcsönös együttműködésének hosszú távú fennmaradását.

Az önkormányzatok idősökhöz való hozzáállása, az idősök közérzete, hangulata kihat a családra és kisugárzik az egész társadalomra. Ehhez jelentenek példaértékű megoldásokat azok a szabályozott kapcsolatok, melyeket a Szervezeti és Működési Szabályzatokban lefektetnek az önkormányzatok. Az Idősügyi Tanácsok nagyszámú megalakulása is jó példája az idősöknek az idősokról való döntésekbe történő hatékonyabb bevonására a megyékben, városokban, de a kistelepüléseken is. Ez lehetővé teszi többek között azt is, hogy oldottabb személyi találkozásokkal, célirányos, gyakoribb eszmecserekkal csökkenthetők legyenek az együttműködésben esetlegesen meglévő merevségek, bizalmatlanságok. Főként aprófalvak esetében lehet jövőbe mutató értéke az idősök esélyegyenlőségének megteremtése érdekében történő kistérségi összefogásnak, hiszen ezen településeken meghatározó az idősök aránya.

Összegezve tehát elmondható, hogy már a jelenlegi helyzetben is nagyobb a hatása az önkormányzatok munkájának az idősökre, mint amiket a pályázatokban több hivatal leírt. Megállapítható, hogy az Idősügyi Tanács javaslatára és előkészítésére alapított „Idősbarát Önkormányzat Díj” pályázati kiírás jó célt szolgál és pozitív folyamatot indított el, már a kezdetekkor tekintélyt szerzett, amelyet a jövőre vonatkozóan is meg kell őrizni. A pályázatok azt is jól tükrözték, hogy az önkormányzatok az idősüggyel, idősökkel egyre inkább kiemelt feladatként foglalkoznak, valamint az is kimondható, hogy mérhetően és érzékelhetően nőtt a pályázó önkormányzatok ilyen irányú aktivitása. Mindenképpen megvan annak a biztosítéka, hogy a pályázatok igazi nyertesei az idősök, a nyugdíjasok és szervezeteik legyenek.

Nagyon jó alapokat kínál a települések idősügyi politikájának kialakításához, céljaihoz, törekvéseihez, további fejlesztéséhez.

Felhasznált irodalmak jegyzéke

1. Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába, Osiris Kiadó, Budapest, 2003.
2. Bagyinszki Zoltánné – Kovács Ibolya – Péntek Beáta: Idősek szociális ellátása, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 2004.
3. Cseh-Szombati László - Hutás Imre: A népesség elöregedésének társadalmi következményei, In: Magyar Tudomány 1984/7-8
4. Lévai Katalin: Kötet az idősekről, Esély füzetek 2., „ESÉLY” Közösségfejlesztő és Családsegítő Szolgálat, Budapest, 1995.
5. Lovas István: Az idős népesség problémái, In: Tudományos élet, 1984/3
6. Dr. Sütő Teréz - Perity Ilona - Szabó Judit Ágnes: Idősbarát önkormányzatok, Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium, Budapest 2005.
7. Dr. Vukovich György: Az öregedés társadalmi vonatkozásai Magyarországon, In: Magyar Tudomány 1986.

Írta: Rácz Jánosné, PTE IGYFK. Szociális Munka és Szociálpolitikai Intézet

★★★★★★★★★★★★★★★★★★
HAJLÉKTALAN ELLÁTÁS ROVAT
★★★★★★★★★★★★★★★★★★

A TÁMASZ Alapítvány cselekvési terve különböző időjárási viszonyok közepette

Az Alapítvány vezetése úgy határozott, hogy a veszélyesség függvényében négy készenléti helyzetet állapít meg. Minden helyzet egy meghatározott nyitvatartási rend, cselekvési sor, kötelező betartását írja elő a részlegeknek. A részlegek a kialakult helyzetnek megfelelő ellátástól csak pozitív irányban térhetnek el. Indokolt esetben több ellátást nyújthatnak, kevesebbet azonban nem. Ez a működés irányadó azokban az esetekben is, amikor a rendszer működése lassabb, mint az előállt helyzet. (Ilyen eset például egy erős nyári zápor vagy zivatar). A helyzeteket a katasztrófavédelemben jól ismert színekkel jelöljük. (fehér, zöld, narancs, vörös).

A helyzetek meghatározása egy hat fős szakmai team feladata. A team tagjai:

- Intézményvezető
- Utcai koordinátor
- Női menedékhely vezetője
- Férfi menedékhely vezetője
- Hajléktalanok háziorvosa
- Nappali ellátórendszer vezetője

A szakmai team tagjai közül bárki kezdeményezheti a fokozatok meghatározását. Ebben az esetben a team – akár telefonon – ülészik és meghatározza az aktuális helyzetet. Döntésképtelenség esetén az intézményvezető egy személyben dönt. A helyzet meghatározásról az intézmény vezetője értesíti a diszpécsterszolgálatot, akik az összes részleget és minden érintettet értesítenek az aktuális helyzetről, illetve annak elmúlásáról.

A team tagjainak mindenkor kötelessége elérhetőnek lenni (telefon). Amennyiben ez előreláthatóan nem lehetséges a tagoknak kötelességük helyettesítőről gondoskodni, és a helyettesítő nevét és elérhetőségét a diszpécsterszolgálatnak leadni.

Fehér helyzet

Állapotmeghatározás: Április 1 és október 31. között áll elő, normális az évszaknak megfelelő időjárási viszonyok esetén.

Cselekvési terv:

Utcai szolgálat:

1. 8 órás ügyeletet tart,
2. havonta két alkalommal látogatja éjszaka az utcán életvitelszerűen tartózkodókat.

Éjjeli menedékhely:

3. Nyitva tartás hétfőtől - vasárnapig 17-08 óráig

Nappali melegedő:

4. Nyitva tartás hétfőtől – péntekig 08-16 óráig

Diszpécser szolgálat:

5. Nyitva tartás hétfőtől – vasárnapig 0-24 óráig
6. Hirtelen kialakult, rövid ideig tartó szélsőséges időjárási viszonyok esetén mindegyik részleg pozitív irányban eltérhet a nyitvatartási időtől.

Zöld helyzet

Állapotmeghatározás: November 1 és március 31. között áll elő, normális az évszaknak megfelelő időjárási viszonyok esetén.

Cselekvési terv:

Utcai szolgálat:

1. 24 órás ügyeletet tart
2. Hetente két - három alkalommal látogatja éjszaka az utcán életvitelszerűen tartózkodókat.
3. Látogatásakor meleg teát és minimális élelmet oszt a rászorulóknak.

Éjjeli menedékhely:

1. Nyitva tartás hétfőtől – péntekig: 17-08 óráig Pihenő és ünnepnapokon: 13-09 óráig
2. Delegált vagy új kliensek jelentkezésekor a befogadás eltérhet a házirendtől!
3. Az éjjeli menedékhely vezetője köteles a diszpécser szolgálatot és az utcai szolgálatot elektronikus úton (emil) értesíteni a fegyelmi vétség miatt a szolgáltatásból ideiglenesen eltanácsolt kliensek nevével!

Nappali melegedő:

1. Nyitva tartás hétfőtől – péntekig: 08-16 óráig
2. Pihenő és ünnepnapokon: 11-13 óráig (Étkeztetés miatt, kizárólag a Sándor utca1.!)
3. Reggeli és meleg tea biztosítása
4. Éjszakai nyitva tartás hétfőtől vasárnapig 18 – 06 óráig
5. A nappali ellátórendszer vezetője köteles a diszpécser szolgálatot és az utcai szolgálatot elektronikus úton (emil) értesíteni a fegyelmi vétség miatt a szolgáltatásból ideiglenesen eltanácsolt kliensek nevével!
6. A nappali ellátórendszer vezetője a hétvégi ügyeltesek nevét és elérhetőségét leadja a diszpécser szolgálatnak.

Diszpécser szolgálat:

1. Nyitva tartás hétfőtől – vasárnapig 0-24 óráig
2. Hirtelen kialakult, rövid ideig tartó szélsőséges időjárási viszonyok esetén mindegyik részleg pozitív irányban eltérhet a nyitvatartási időtől.

Narancs helyzet

állapotmeghatározás

- A -5 fok fölötti, de szélsőséges időjárással együtt járó (erős, orkánszerű szél, csapadék) időjárás

- 10 cm- nél nagyobb összefüggő hóréteg
- 2-3 napos folyamatos csapadék
- Hirtelen 15-20 fokos napi hőmérsékletváltozás

Cselekvési terv:

Utcai szolgálat:

1. 24 órás ügyeletet tart
2. hetente négy alkalommal látogatja éjszaka az utcán életvitelszerűen tartózkodókat. Látogatásakor meleg teát és minimális ételmezt oszt a rászorulóknak.
3. Az utcai látogatásokról krízisgyanús esetben krízislapot töltenek ki
4. Nyári melegriadó esetén, az utcán életvitelszerűen tartózkodókat a látogatások a déli időszakban történnek, meleg tea helyett pedig hideg palackozott vizet visznek.

Éjjeli menedékhely:

1. Nyitva tartás hétfőtől – péntekig: 17-08 óráig Pihenő és ünnepnapokon: 13-09 óráig
2. Delegált vagy új kliensek jelentkezésekor a befogadás eltérhet a házirendtől!
3. Az éjjeli menedékhely vezetője köteles a diszpécser szolgálatot és az utcai szolgálatot elektronikus úton (emil) értesíteni a fegyelmi vétség miatt a szolgáltatásból ideiglenesen eltanácsolt kliensek nevével!

Nappali melegedő:

1. Nyitva tartás hétfőtől – péntekig 08-16 óráig
2. Pihenő és ünnepnapokon: 10-13 óráig (Étkeztetés miatt, kizárólag a Sándor utca1.!)
3. Reggeli és meleg tea biztosítása
4. Éjszakai nyitva tartás hétfőtől vasárnapig 18 – 06 óráig
5. A nappali ellátórendszer vezetője köteles a diszpécser szolgálatot és az utcai szolgálatot elektronikus úton (emil) értesíteni a fegyelmi vétség miatt a szolgáltatásból ideiglenesen eltanácsolt kliensek nevével!
6. A nappali ellátórendszer vezetője a hétvégi ügyeletesek nevét és elérhetőségét leadja a diszpécser szolgálatnak.

Diszpécser szolgálat:

1. Nyitva tartás hétfőtől – vasárnapig 0-24 óráig
2. Az ügyeletes diszpécser értesíti a részlegeket a narancs helyzet elrendeléséről.
3. Értesíti a nappali melegedő hétvégi ügyeletesét a narancshelyzet kialakulásáról, illetve megszűnéséről

A nyári Hőségriadó esetén minden egység (A narancs helyzet egyéb vonatkozásain kívül):

1. Léghűtött vagy légkevert szobát biztosít,
2. Hideg palackozott vizet oszt a klienseknek.

Vörös helyzet

állapotmeghatározás:

- A nappali átlag hőmérséklet tartósan -8 fok alatt van
- A -5 fok körüli, de szélsőséges időjárással együtt járó (erős orkán szerű szél, csapadék) időjárás
- Egyéb szélsőséges életet veszélyeztető helyzet alakul ki

Cselekvési terv:

Utcai szolgálat:

1. 24 órás ügyeletet tart,
2. hetente hét alkalommal látogatja éjszaka az utcán életvitelszerűen tartózkodókat.

3. Látogatásakor meleg teát és minimális élelmet oszt a rászorulóknak.
4. Az utcai látogatásokról minden esetben krízislapot töltenek ki.

Éjjeli menedékhely:

1. Nyitva tartás hétfőtől – vasárnapig teljes időben nyitva maximum 2 órára zár be takarítás miatt.
2. Időpontot egyeztet a nappali melegedővel, hogy ne legyen átfedés a takarítási idők között.
3. Minden igénylőt be enged (Akkor is, ha fegyelmi ügye van, vagy nem rendelkezik a többi helyzetben belépéshez szükséges egészségügyi iratokkal.)

Nappali melegedő:

1. Nyitva tartás hétfőtől – vasárnapig 08-16 óráig
2. Reggeli és meleg tea biztosítása
3. Éjszakai nyitva tartás hétfőtől vasárnapig 18 – 06 óráig
4. A nappali ellátórendszer vezetője a hétvégi ügyeletesek nevét és elérhetőségét leadja a diszpécser szolgálatnak.

Diszpécser szolgálat:

1. Nyitva tartás hétfőtől – vasárnapig 0-24 óráig
2. Az ügyeletes diszpécser értesíti a részlegeket a vörös helyzet elrendeléséről.
3. Értesíti a nappali melegedő hétvégi ügyeletesét a vörös helyzet kialakulásáról, illetve megszűnéséről

írta: Goldmann Tamás

Intézményvezető, Pécs TÁMASZ Alapítvány

Diszpécser szolgálat elérhetősége:

A téli hidegben az éjszakákat közterületen, lépcsők alatt, padokon, romos épületekben kartonba, koszos kabátba takarózva emberek vannak kitéve a kihülésnek, fagyhalálnak. Ezek az emberek általában mentálisan –fizikálisan leépültek, életvitelükben sérültek. Az utcai szociális munka egyik kiemelt feladat a téli és az azt megelőző időszakban ezeknek az embereknek a felkutatása, figyelemmel kísérése, kapcsolat tartása.

A téli időszakban 21 óra és 04 óra között ezeket a kihülés veszélyének fokozottan kitett embereket felkeresik az utcai szociális munkások az ún. éjszakai krízis járattal, segítséget kínálva számukra (menedékhelyre, egészségügyi intézménybe való szállítás, takaró, meleg tea, orvosi ellátás ruházat pótlása, stb.). Munkájukat a Dél-dunántúli Regionális Diszpécser szolgálat segíti a lakosságtól, intézményektől, magánszemélyektől érkező bejelentések alapján.

A Regionális Diszpécser szolgálat a régió teljes területén kapcsolatot tart a hajléktalanokat segítő intézményekkel, szolgáltatásokkal, információt tud nyújtani szabad férőhelyekről, mozgósítja az elérhető legközelebbi szolgáltatót a hajléktalan emberek azonnali segítése érdekében.

Dél - dunántúli Regionális Diszpécser szolgálat
Hajléktalan embereket segítő telefonos szolgálat
Hívható 0-24 óráig (72)233-169
diszpecser@tamaszalapitvany.hu

alkalmassági vizsgálata után a 112/2006. (V.12.) kormányrendelet értelmében a Magas Cédrus Szociális Otthon 17 fő ellátott szociális foglalkoztatására kapott engedélyt, mely év közben 26 főre módosult.

Az engedélyezett foglalkoztatási létszám jelenleg is 26 fő, melyből 20 fő ellátottnak van lehetősége fejlesztő-felkészítő, 6 fő ellátottnak pedig munka-rehabilitációs foglalkoztatásban részt venni.

Az intézményen belüli szociális foglalkoztatás az alábbi munkaterületeken valósul meg: kert és parkgondozás, varrás, szövés, karbantartás, asztalosipari munkák, portaszolgálat, konyhai kiségités, mosodai tevékenység.

A 2007-es évben szociális foglalkoztatásban összesen 37 fő vett részt. Ez az adat tartalmazza az év közben foglalkoztatásból kilépett és újonnan belépett ellátottak számát is. Év végére 19 fő vett részt fejlesztő felkészítő-foglalkoztatásban, és 5 fő munka-rehabilitációs foglalkoztatásban. Év közben két fő lakóotthoni ellátottnak nyílt lehetősége munka-rehabilitációs foglalkoztatásból, fejlesztő-felkészítő foglalkoztatásba átlépni. Az intézmény 2007-ben 20.389.550 Ft szociális foglalkoztatási normatívát igényelt le.

Új ellátott érkezése esetén – amennyiben szakemberek azt látták, hogy az ellátott motivált a folyamatos, tartalmas munkavégzésre – kezdeményezték a rehabilitációs szakértői bizottság vizsgálatát a foglalkoztatásba történő belépés érdekében.

A szociális foglalkoztatás irányítója a foglalkoztatás-szervező. A textilműhelyben – ahol szövés, varrás, intézményi ruhák javítása történik – egy fő foglalkoztatási segítő dolgozik, aki az irányítási feladatok mellett adminisztratív feladatokat is ellát. Intézményen belül ez a legvédettebb foglalkoztatási forma, zárt környezetben, állandó segítői felügyelettel. Foglalkoztatási segítő személyisége nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az ellátottak szívesen dolgoznak a foglalkoztatóban, a vevők az itt készült termékekről több vásáron, bemutatói lehetőségen is elismerően nyilatkoztak.

Kert- és parkgondozás területén 1 fő lakóotthoni ellátott segítette a foglalkoztatás irányítását és az adminisztrációs feladatok elvégzését. Ez már egy jóval nyitottabb munkahely, a kert- és parkgondozó brigád tevékenysége az egész intézmény területére kiterjed. A brigád közvetlen irányítója egy lakóotthoni ellátott.

Az asztalosműhelyben nincs megnevezett irányító, általában két szakképzett ellátott végez karbantartási munkákat, illetve készít új bútorokat.

A mosodában szintén önállóan dolgoznak az ellátottak, míg a többi munkaterületen az intézményi szakdolgozók segítik őket.

A foglalkoztatás-szervező és a munkáltató (az intézmény vezetője) a nyílt munkaerőpiacra jellemző munkafegyelmet és munkamorált közvetítik, a munkavállaló ellátottak pedig a bizalom és a felelősség megélését tapasztalhatják meg. Az első időszakban az ellátotti körből adódóan komoly nehézséget okozott az alkoholfogyasztás megjelenése, ezt a problémát csak határozott és következetes fellépéssel (szondáztatás, munkaszerződés megszüntetése) lehetett kiküszöbölni. Az intézmény tapasztalatai szerint a foglalkoztatás eredményessége csak a személyre szabott szociális esetmunka mellett biztosított.

A szociális foglalkoztatás keretében készített termékeket különböző vásárokon, kiállításokon értékesítik, a társintézményeknek megrendelésre ágyneműt, törölközőt, egyéb dekorációs textíliát készítenek. A megrendeléseken kívül a textilműhelyben történik az intézményi ruhák javítása, a szakdolgozók védőruhájának elkészítése.

A minőségi munkavégzést segítette elő két képzési lehetőség is. A Pécsi Regionális Képző Központ szervezésében 2006-ban kerti munkás OKJ-s, 2007-ben szőnyegszövő OKJ-s tanfolyamon végzett összesen 24 ellátott.

A szociális foglalkoztatás eredményei:

- Az aktivitás fenntartása.

Mindhárom ellátotti körnél tapasztalható, hogy konkrét, irányított tevékenység nélkül hajlamosak elhagyni magukat, már a délelőtti órákban lefekszenek, céltalanul lézengenek. A motivált, önkéntességen alapuló munkavégzés azonban elősegíti a fizikai és szellemi aktivitásuk fenntartását.

- Értelmes tevékenység végzése, a közösség hasznos tagja.

Munkát végző lakóink büszkék az előállított termékekre, elvégzett tevékenységekre. Azok állagának megóvásáért sokkal inkább figyelnek, illetve figyelmeztetnek, mint azok, akik nem vettek részt az alkotó tevékenységben.

- Közösséghez tartozás élménye.

A közös munka során idővel kibontakoztak a közös érdeklődési körök, témák, amelyek körül lassan egy közös értékrend alakult ki. Az ellátottak munkavégzés közben kommunikálnak, véleményt formálnak egymásról, az intézményben történekről. Biztonságot ad számukra a közösség, annak támogatása, védelme.

- Meglévő képességek, készségek fejlesztése, az önállóság elérésének biztosítása.

A munkafolyamatok betanítása alatt a segítő részvétele elengedhetetlen. A későbbiekben azonban egyre inkább önállósult tevékenységük, a munkafolyamatokat egyre magasabb színvonalon és önállóbban végezték.

- Jövedelem szerzése, anyagi helyzet javulása.

A szociális foglalkoztatás elindításának egyik legfőbb motiváló tényezője.

Motiválja az ellátottat, hiszen jelentősen megnő a jövedelme, valamint motiválja az intézményt, hiszen megnő a térítési díj bevétele. A lakók különböző híradástechnikai eszközöket, ruházatot vásároltak megnövekedett jövedelmükből. A nyári balatoni nyaralást is többen maguk finanszírozhatták.

Az intézet 2007-ben 4.7 M Ft többletbevételt tudott térítési díjként érvényesíteni. Az eladott termékekből pedig 2 M Ft bevételre tett szert.

A szociális foglalkoztatás nehézségei:

- A további kimenet, a védett foglalkoztatás, a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás nem biztosított.
- A foglalkoztatást jogszabályai több esetben nem egyértelműek.
- A fluktuáció megnehezíti a normatíva napra kész lehívását.
- A teljes termékskálának nehéz piacot találni, marketing tevékenységre nincs kapacitása az intézménynek.
- A foglalkoztatás fenntartásának lehetőségét veszélyezteti a fenntartó normatíva visszatartó gyakorlata.

Összességében elmondható, hogy a szociális foglalkoztatás működtetése melletti szakmai és anyagi érvek elvitathatatlanok. Az intézmények akár egymásra építve is kialakíthatnának különböző munkafolyamatokat, beleértve a marketing, illetve az értékesítési tevékenységet is. Ehhez egységes szemlélet, a szociális munkára épülő szakmai programok, illetve pozitív fenntartói hozzáállás szükséges.

írta: Hollósi Gabriella igazgató, Magas Cédrus Szociális Otthon

„Civil Sarok”- események, felhívások

Júliustól át kell alakítani a közhasznú társaságokat

Júliustól át kell alakítani a közhasznú társaságokat. A jövőre megszűnő közhasznú társaságok átalakítása komoly adózásbeli változással is jár. Megszűnik az általános kedvezmény és jövőre megbontottan kell bevallást készíteniük az érintetteknek.

Júliustól gyökeresen átalakulnak a közhasznú társaságokra vonatkozó szabályok, megszűnik ugyanis ez a besorolás. A gazdasági társaságokról szóló törvény két évvel ezelőtt rendelkezett arról, hogy a közhasznú társaság mint cégforma 2009 júliusától megszűnik. A jogszabály életbe lépése óta egyébként már nem is lehet kht.-t alapítani, jövőre viszont minden még működő vállalkozásnak át kell alakulnia nonprofit gazdasági társasággá. Nonprofit társaság bármilyen cégformában működhet, a lényeg az, hogy a nevében jelezni kell: nem profitérdekelt társaságról van szó. A változás azt is maga után vonja, hogy nem lehet automatikusan közhasznú és kiemelten közhasznú besorolást kapni, ahhoz ugyanis speciális feltételeknek kell megfelelni.

Ezzel együtt módosul a nonprofit társaságok adózása is, erről hétfőn tartott zárószavazást az országgyűlés. Alapvetően a nonprofit cégek elveszítik mostani adómentességüket. Csak akkor részesülhetnek ezek a társaságok adómentességben, ha rendelkeznek közhasznúsági besorolással. Eddig azon múlt, hogy közhasznú vagy kiemelten közhasznú volt egy vállalkozás, hogy mi szerepelt a tevékenységi körében. Júliustól viszont ez az általános kivételezés megszűnik, és a közhasznúságot végeredményben ki kell érdemelni.

Ha egy cég nem szerzi meg a besorolást, akkor elveszíti a kedvezményeket, vagyis az általános szabályok szerint kell társasági és ebből következően egy sor más adót is fizetnie. Ebből azonban az is következik, hogy jövőre mindenképp külön kell kezelnie egy ilyen társaságnak az első és a második félévet, hiszen júliusig mint közhasznú társaság adózik, júliustól viszont az általános szabályok vonatkoznak rá.

Kétféleképpen járhatnak el ezek a cégek mind a társasági adó, mind a helyi adók esetében. Egyrészt kettébonthatják az évet a naptári napok alapján - adott napig közhasznú, azt követően nonprofit társaságként adózva, másrészt arra is lehetőség nyílik, hogy közbülső mérleg elkészítésével válasszák szét a kétféle működést. Meg kell jegyezni, hogy azoknak a társaságoknak, amelyek nem szereznek közhasznúsági besorolást, az adóalapjukat meg kell növelniük a saját tőke adómentes összegével. Vagyis nem lehet felhalmozni vagyonokat a cégekben abban a reményben, hogy megszüntethető lesz az adófizetés.

Fontos, hogy a nonprofit gazdasági társaságoknak bizonyos adókat nem csupán júliustól számolva kell megfizetniük, hanem a teljes adóévre - vagyis a közhasznú társaságként eltöltött fél év után is. A társasági adóra ez nem vonatkozik, a különadóra viszont igen. Emellett az innovációs járulékot is egész évre kell megfizetni és az éves elszámolású iparűzési adót is a teljes évre kell a nonprofit társaságnak kiszámítania.

A közhasznú társaságok is fizetnek

Azért a közhasznú társaságok sem maradnak érintetlenül. A jogszabály ugyanis jelentősen szűkíti a nekik járó kedvezményeket. Az idén még minden helyi adó alól mentesülnek, ha egyébként társaságiadó-fizetési kötelezettségük nem keletkezik, jövőre azonban ez a mentesség kizárólag az iparűzési adóra vonatkozik majd, a többit, így például a kommunális adót meg kell fizetniük. Az általános személyi illetékmentesség is csak abban az esetben jár majd, ha az előző évben nem volt társaságiadó-fizetési kötelezettség a társaságnak.

Forrás: http://www.civil.info.hu/modules/News/20081216/Juliustol_at_kell_alakitani_a_kozhasznu_tarsasagokat.html

ADHAT.HU ADOMÁNYPORTÁL

Az ADHAT.HU portál üzemeltetője a Nonprofit Információs és Oktató Központ (NIOK) Alapítvány.

Az ADHAT.HU portál létrehozásával az alapítvány célja az volt, hogy egy olyan felületet teremtsen, ahol egy helyre gyűjtenek össze minden olyan szükséges információt és tudnivalót, mely mind az adakozók, mind pedig az adományokat fogadó civil szervezetek munkáját segítik. Az adományozás folyamatához pedig elméleti és gyakorlati segítséget próbálnak nyújtani.

Forrás: www.adhat.hu

Szerk.: [Erdős Zsuzsanna](#), SzocioNet DDRMHSZK

Programok

Annak, aki nem volt ott...

Az I. Regionális Szakmai Tanácskozásról

2008. november 17-18-án Kaposváron került megrendezésre a SzocioNet DDRMHSZK első regionális szakmai tanácskozása.

A konferencia célja volt, hogy a Dél-Dunántúli Régióban szociális szolgáltatást nyújtó szervezetek képviselői, a szociális szolgáltatások fenntartói, a működést engedélyező szervek, térségi szereplők információkat kapjanak a szociális ágazatot érintő jogszabályi és egyéb változásokról neves, ismert előadók prezentációi révén.

A rendezvényen való részvétel a külső források bevonásának köszönhetően ingyenes volt. Ez a régióban fontos, ugyanis a forráshiánnyal küzdő szolgáltatók, intézmények számára rendkívül megterhelő a továbbképzések részvételi díját és az utazás költségeket is megfizetni.

Az előadók kiválasztása tudatosan történt: az ágazati minisztérium, országos főhatóság, közigazgatási szereplők, felsőoktatásban és szolgáltatásban dolgozók egyaránt szerepet kaptak a két nap folyamán.

A tanácskozás első napján a szociális és munkaügyi szolgáltatások együttműködésének lehetséges modelljei és a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény pénzbeli ellátásaival kapcsolatos aktuális változásai kerültek megtárgyalásra. Az első nap elsősorban a családsegítő szolgálatok munkatársainak, a jegyzői hatáskörbe tartozó ellátásokkal kapcsolatos ügyintézését végző köztisztviselők és a munkaügyi szektorban dolgozók számára nyújtott a napi munka során nélkülözhetetlen információkat.

A második napon a szociális szolgáltatások működtetésének, ellenőrzésének, fejlesztésének lehetséges irányait mutatták be az előadók. A konferencia második napja elsődlegesen a szociális szolgáltatók, intézmények vezetőinek, munkatársainak, a működést engedélyező szerveknek és a szociális tervezésben érintett szereplőknek volt célozva.

Mindkét rendezvény napon több mint 200 fő vett részt. A jelen lévők által kitöltött elégedettségi felmérést Szervezetünk kiértékelte. A jelenlévők elsősorban a jogszabályi változásokkal, valamint a finanszírozási kérdésekkel foglalkozó előadástémákat jutalmazták magasabb pontszámmal. A szervezés és a helyszín körülményeit magas színvonalúnak ítélték.

A [rendezvény előadásai](#) honlapunkról letölthetők a hírek konferenciák menüpontban.

Programok

Annak, aki ott akar lenni....

III. SZOCIONET SZAKMAI MŰHELY

Tervezett időpont: 2009. február 3. 10 óra

Helyszín: Dr. Takács Imre Szociális Otthon, 8660 Tab, Kossuth u. 107.

Téma: korlátozó intézkedések

A műhely végleges meghívóját honlapunkon és a levelezőlistákon közre adjuk!

Jelentkezéseiket a szocionetddrmhszk@cssk.hu és a pandyk@invitel.hu címre küldjék!

A szociális törvény és végrehajtási rendeleteinek változásai 2009-ben. Szociális szolgáltatásokat érintő változások. Átfogó konzultáció

Helyszín Radisson SAS Béke Hotel, Budapest, VI. ker. Teréz krt. 43.

Előadó: Kisgyörgyné Cziráki Andrea főosztályvezető-helyettes Szociális és Munkügyi Minisztérium

Időpont 2009. január 21. szerda (10-14 óráig); regisztráció 9 órától

Lemondási határidő 2009. január 16. péntek

Témakör

A SZOCIÁLIS TÖRVÉNY VÁLTOZÁSAI: A szociális törvény módosítása * A 2009-es évre vonatkozó költségvetési változások * A normatív állami hozzájárulások igénybevételével, elszámolásával kapcsolatos pontosító rendelkezések * A támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozásának rendjéről szóló rendelet alapján megvalósult új finanszírozási rendszer tapasztalatai, a területi lefedettség alakulása, a jövő évre vonatkozó elképzelések, javaslatok * A törvénymódosítás területeit érintő végrehajtási rendeletek módosítása, szakmai koncepciójának összefoglalása

VÉGREHAJTÁSI RENDELETEK: A szociális intézmények működésének engedélyezéséről szóló 188/1999. (XII.16.) Korm. rendelet módosítása * A szociális gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet módosítása * A szociális módszertani feladatellátás változása a 3/2008. (IV.15.) SZMM rendelet alkalmazása során

ÁTFOGÓ KONZULTÁCIÓ: Kérjük kérdéseiket legkésőbb január 14-ig szíveskedjenek elküldeni a cseletoi.csilla@milton.hu e-mailcímre.

Részvételi díj 19 900 Ft +ÁFA

Regisztrált felhasználóknak 10% kedvezmény

A fenti ár tartalmazza az ebéd, a frissítő és az információs anyag költségét is.

Az ÁFA mértéke: 20%

KSH besorolás SzJ 80.42.10.9 (Felnőttoktatás)

További információ: www.milton.hu

MindenGyerek Konferencia

Időpont: 2009.01.19.-2009.01.21.

Helyszín: Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Kongresszusi Központ, Budapest, Pázmány Péter sétány 1/A.

A konferencia célja a szakma- és a szektorhatárokat átlépve lehetőséget adni minden gyerekekkel foglalkozó szakember aktuális kihívásainak, munkájának, eredményeinek megismerésére és megvitatására.

Kiemelt témáink

- "Legyen jobb a gyermekeknek" nemzeti stratégia programjai
- Nemzetközi tapasztalatok: francia, német és osztrák közreműködőkkel
- Források gyerekügyekre

MindenGyerek Konferencia akkreditált továbbképzési program a gyermekjóléti, szociális szakemberek és a pedagógusok részére is. A közművelődési továbbképzési akkreditáció folyamatban van.

További információ: www.mindengyerek.hu

E rovat indításával a szolgáltatás-tervezéssel, szervezéssel kapcsolatos feladatok ellátását kívánjuk segíteni, leginkább a tervezői tevékenység elméleti és hazai jogszabályi kereteinek, és lehetséges gyakorlati módszereinek megfogalmazásával, bemutatásával.

Újabb kísérletet teszünk arra, hogy elősegítsük annak a közös szakmai nyelvnek a kialakítását, mely alapján a valós társadalmi, gazdasági helyzetből kiinduló, valódi partnersége(ke)n alapuló komplex (ágazat- és sektorközi) szociális/szociálpolitikai tervek, programok készüljenek, majd ezeknek megfelelő fejlesztések valósuljanak meg.

Bízunk benne, hogy Hírlevelünk e rovata is eszközt jelenthet a szociális tervezéssel kapcsolatos új ismeretek megszerzésében és abban a közös tanulási folyamatban, amely a valós problémákra, szükségletekre reagáló helyi/térségi jóléti rendszer(ek) kialakítását, működtetését, és tervezett, tudatos önkormányzati szociálpolitikai gyakorlatot eredményezhet.

Az első számban a tervezéssel összefüggő – általunk ismert – fogalmakat, illetve a szociális szolgáltatások tervezésével összefüggő jogszabályi rendelkezéseket tesszük közzé/mutatjuk be.

A szociális/közösségi tervezés fogalmi/definitív keretei

„A modern közösségi tervezés olyan emberi tevékenység, amely valamely rendszer irányításának alapja, tehát segíti egy előre megfontolt szándék kialakítását és az annak alapján való cselekvést egyaránt. Mint módszer jól strukturált, jövőorientált gondolkodásmódot jelent. A tudományos és módszertani ismereteket alkalmazzuk a cselekvések megszervezése és megvalósítása érdekében.

Operacionalista alapon a tervezést körülírhatjuk azzal a műveletsorral, amelyet e tevékenység során elvégezzünk. A tervezés olyan folyamat, amely során szakemberek a múlt és a jelen megismerése alapján feltárják a főbb tendenciákat, normatív megfontolásokat is figyelembe véve megfogalmazzák a haladás lehetséges irányait, az ezekhez tartozó utakat és elérhető eszközöket, előkészítik az ezekkel kapcsolatos döntéseket és megfogalmazzák a cselekvési programot.⁷”

Neumark Tamás szerint a szociális/közösségi tervezés fogalma a következő:

„Ez alatt egy olyan több lépésben megvalósuló közös programot, illetve folyamatot értünk, amelynek keretei között több azonos érdekeltségű – állami és civil – szervezet működik együtt, egy közösen kidolgozott jövőkép megvalósítása érdekében. Egy olyan közös tevékenység, amelynek segítségével a közösséget érintő változások hatásait és következményeit irányítani vagy megelőzni tudjuk, legyenek azok akár fizikai, gazdasági, társadalmi, kulturális vagy környezeti jellegűek. Összehangolja az egészségügyi, a szociális, a lakásügyi és egyéb szerveket, hogy a rendelkezésre álló forrásokat és szolgáltatásokat a leghatékonyabban lehessen igénybe venni a felhasználók (kliensek) és gondozóik szükségleteinek kielégítéséhez. A szociális tervezés nemcsak felismeri és jelzi a közösséget ért hatásokat, hanem feltárja az okokat, és megfelelő választ képes nyújtani, a különböző problémák összehangolt megoldására és a szükségletek kielégítésére. A szociális vagy közösségi tervezés egy olyan összetett folyamat, amely bevonja a tervezésbe a közösség különböző csoportjait és képviselőit, azaz az állami, a magán és önkéntes szektort, hogy egy közösen kidolgozott terv alapján alakíthassák ki közösségük jóléti rendszerét. Feladata továbbá, hogy olyan integrált szolgáltatói rendszert tervezzen, amely az adott település vagy kistérség lakóinak szükségleteit a legmagasabb szinten tudja kielégíteni, javítva az egyének és családok életminőségét, életkörülményeit.”⁸

Dr. Reichnetzer János szerint: „A stratégiaépítés folyamatában hat szakaszt tudunk elkülöníteni. Az első az előkészítést és az alapelvek tisztázását, azok egyértelmű meghatározását, valamint a stratégia kiinduló hipotézisét tartalmazza. A második szakaszban történik meg a területrendszer fejlődésére ható külső tényezők feltárása és rendszerezése. Míg a harmadik a stratégiaépítési szakasz a belső adottságok szisztematikus feltérképezése, a területrendszer diagnosztika megállapítása. Negyedik szakasz a stratégiai összeállítás, ebben az első fejezet a jövőkép lehetséges forgatókönyveinek felvázolása. A megfelelő politikai döntések után következik az ötödik fejezet, a célkitűzések kimunkálása. A hatodik szakasz a jövőépítés tervezése, azaz a stratégia megvalósítását szolgáló intézkedések és szervezeti kapcsolatok kijelölése.”⁹

A szolgáltatástervezési koncepció jogszabályi keretei

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló többször módosított **1993. évi III. tv.** rendelkezései, a szolgáltatástervezési koncepció készítésének kötelezettségére,

⁷ In: dr. Faragó László (MTA RKK DTI): Területi tervezés és intézményrendszere c. Phare képzés segédanyag

⁸ In: Neumark Tamás: Helyi jóléti rendszerek közösségi érdekeltségű partneri együttműködése, Budapest, 2005.

⁹ In: dr. Reichnetzer János: A területi stratégiaépítés folyamata c. képzési segédanyag

tartalmára, a szükséges egyeztetésekre, illetve az ún. tervösszhang biztosítására a következők:

92§.

(3) A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja.

(4) A koncepció tartalmazza különösen

a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,

b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,

c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,

d) az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

(5) A települési önkormányzat által készített koncepciónak illeszkednie kell a társulás és a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz. A társulás által készített koncepciónak illeszkednie kell a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz, illetve többcélú kistérségi társulás esetén a kistérség területének összehangolt fejlesztését biztosító tervekhez, programokhoz.

(6) A megyei, fővárosi önkormányzat koncepciója - a (4) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmazza különösen

a) az általa fenntartott intézményrendszer struktúráját, szerkezetét, legfontosabb jellemzőit,

b) a szakosított ellátások iránti igények alakulását, a várakozók számát, korösszetételét, legfontosabb szociális jellemzőit,

c) az intézményrendszer korszerűsítésének irányait,

d)

(7) A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményezteteti az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzat(ok)kal, továbbá a települési önkormányzat és a társulás a Szociálpolitikai Tanács területi szervével, a megyei, fővárosi önkormányzat a Szociálpolitikai Tanács országos szervével. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

(8) A települési önkormányzat és a társulás szolgáltatástervezési koncepcióját a megyei, fővárosi önkormányzat előzetesen véleményezi. A megyei, fővárosi önkormányzat és a megyei jogú város a szolgáltatástervezési koncepciót a saját területére készíti el, amelyet az egyeztető bizottság is megtárgyal. A megyei, fővárosi önkormányzat a szolgáltatástervezési koncepcióját véleményezteteti a működési területén lévő - szolgáltatástervezési koncepciót készítő - települési önkormányzattal és a szociális szolgáltatási feladatot ellátó társulással.

(9) Amennyiben a települési önkormányzat, a társulás és a megyei jogú város által készített szolgáltatástervezési koncepció tervezete nincs összhangban a megyei, fővárosi koncepcióval, egyeztetést kell tartani a tervek közös irányainak meghatározásáról.

(10) A megyei, megyei jogú városi önkormányzat a jóváhagyott szolgáltatástervezési koncepciót megküldi a szociál- és családpolitikáért felelős miniszternek.

A szolgáltatástervezési koncepciók határidejéről az alábbi jogszabályok rendelkeznek:

- A szociális törvényt módosító 2003. évi IV. törvény 85.§-a, az eredetileg a 2001.évi LXXIX. törvényben megjelölt határidőt a következőképpen változtatta meg: „A szolgáltatástervezési koncepciót a megyei, fővárosi önkormányzat és a megyei jogú város önkormányzata 2003. december 31-éig, a települési önkormányzat 2004. december 31-éig készíti el.”
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról szóló 2005. évi CLXX. törvény 56. § (12) bekezdése szerint az önkormányzati társulás a szolgáltatástervezési koncepciót 2006. december 31-éig készíti el.

Összegzés: A szolgáltatástervezési koncepciók elkészítésének felelős szervei, főbb lépései:

Az önkormányzatok és társulásaik kötelezettségét a szolgáltatástervezési koncepció elkészítésére a Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3)-(10) bekezdései állapítják meg, az alábbiak szerint:

Legalább kétezer lakosú települési önkormányzat

A településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.

Illeszkedés:

A települési önkormányzat által készített koncepciónak illeszkednie kell a társulás és a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz.

Előzetes véleményezés:

A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az elfogadást megelőzően véleményeztetni az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzat(ok)kal, továbbá a Szociálpolitikai Tanács területi szervével.

A települési önkormányzat szolgáltatástervezési koncepcióját a megyei, fővárosi önkormányzat előzetesen véleményezi.

A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

Határidő:

A szolgáltatástervezési koncepciót a települési önkormányzat 2004. december 31-éig készíti el.

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja. 2008. december 31. volt a szolgáltatástervezési koncepciók második felülvizsgálatának határideje.

Önkormányzati társulások

Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.

Illeszkedés:

A társulás által készített koncepciónak illeszkednie kell a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz, illetve többcélú kistérségi társulás esetén a kistérség területének összehangolt fejlesztését biztosító tervekhez, programokhoz.

Előzetes véleményezés:

A szolgáltatástervezési koncepciót az elfogadást megelőzően véleményeztetni a társulás a Szociálpolitikai Tanács területi szervével.

A társulás szolgáltatástervezési koncepcióját a megyei, fővárosi önkormányzat előzetesen véleményezi.

Határidő:

Az önkormányzati társulás a szolgáltatástervezési koncepciót 2006. december 31-éig készíti el.

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, illetve a társulás két évente felülvizsgálja és aktualizálja. 2008. december 31. volt a szolgáltatástervezési koncepciók felülvizsgálatának határideje.

Megyei önkormányzat, megyei jogú város önkormányzata

A megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szolgáltatástervezési koncepciót készít.

A megyei, fővárosi önkormányzat és a megyei jogú város a szolgáltatástervezési koncepciót a saját területére készíti el, amelyet az egyeztető bizottság is megtárgyal.

Előzetes véleményezés:

A szolgáltatástervezési koncepciót az elfogadást megelőzően véleményeztetni a Szociálpolitikai Tanács országos szervével.

A megyei, fővárosi önkormányzat a szolgáltatástervezési koncepcióját véleményeztetni a működési területén lévő - szolgáltatástervezési koncepciót készítő - települési önkormányzattal és a szociális szolgáltatási feladatot ellátó társulással.

A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi.

A megyei, megyei jogú városi önkormányzat a jóváhagyott szolgáltatástervezési koncepciót megküldi a szociál- és családpolitikáért felelős miniszternek.

Határidő:

A szolgáltatástervezési koncepciót a megyei, fővárosi önkormányzat és a megyei jogú város önkormányzata 2003. december 31-éig készíti el.

A szolgáltatástervezési koncepciók felülvizsgálata 2009. év végéig ismételten esedékes.

Amennyiben a települési önkormányzat, a társulás és a megyei jogú város által készített szolgáltatástervezési koncepció tervezete nincs összhangban a megyei, fővárosi koncepcióval, egyeztetést kell tartani a tervek közös irányainak meghatározásáról.

A koncepciók véleményezésében, ill. végrehajtásának figyelemmel kísérésben közreműködő fórumok:

A szociális törvény 58/B.§-ában két – a jövőben minden bizonnyal jelentős szerepet betöltő – fórumot nevesít, nevezetesen a Szociálpolitikai Tanácsot, valamint a szociálpolitikai kerekasztalt, melyeknek kiemelt feladataként említi a koncepciók véleményezését, ill. a koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérését.

Szociálpolitikai kerekasztal:

58/B. (2) A 2000 fő feletti lakosságszámú települési önkormányzat vagy társulás, illetve a megyei, fővárosi önkormányzat helyi szociálpolitikai kerekasztalt hoz létre, különösen a szolgáltatástervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére. A helyi szociálpolitikai kerekasztal évente legalább egy alkalommal ülést tart, tagjai a helyi önkormányzat, illetve a társulás területén szociális intézményeket működtető fenntartók képviselői, továbbá a helyi rendeletben meghatározott szervezetek képviselői.

Szociálpolitikai Tanácsok:

A szociálpolitikai tanácsok jogszabályi hátterét egyrészt a Szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény adja. A törvény **58/B § (1)** az alábbiakat rögzíti:

A szociálpolitikai, gyermekvédelmi koncepciók, döntések, jogszabály-tervezetek véleményezése, a szolgáltatási típusok, formák, rendszerek értékelése, elemzése céljából

Szociálpolitikai Tanács működik. A Szociálpolitikai Tanács szervezete ellátások szerint, illetve az ellátásokat igénybevevő társadalmi csoportok szerint, valamint területi jelleggel differenciált. A Tanács működtetéséhez szükséges előirányzatot a központi költségvetés szociál- és családpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium fejezete tartalmazza.

129/2005. (VII. 1.) Korm. rendelet a Szociálpolitikai Tanács összetételéről, szervezetéről és működéséről

1. § (1) A Szociálpolitikai Tanács (a továbbiakban: Tanács) hét regionális szociálpolitikai tanácsból és az Országos Szociálpolitikai Tanácsból áll.

(2) A regionális szociálpolitikai tanácsok és az Országos Szociálpolitikai Tanács (a továbbiakban együtt: a Tanács szervei) az ügyrendjüket a tagok többségének szavazatával maguk állapítják meg. Az elfogadott ügyrendet az ifjúsági, családpolitikai, szociális és esélyegyenlőségi miniszter (a továbbiakban: miniszter) hagyja jóvá.

2. § (1) A regionális szociálpolitikai tanács

a) véleményezi a települési önkormányzat és a helyi önkormányzati társulás szolgáltatástervezési koncepciójának tervezetét, javaslatot tehet a szolgáltatástervezési koncepció módosítására,

b) értékeli, elemzi a szociális és gyermekvédelmi tárgyú jogszabályok hatályosulását, a régió szociális és gyermekvédelmi ellátórendszerét, valamint a régió lakosságának szociális helyzetével kapcsolatos kutatások eredményét,

c) az állami és önkormányzati szerveknél kezdeményezheti a régióban élők szociális szükségleteinek felmérését, javaslatot tehet regionális szintű kutatási és fejlesztési programokra, figyelemmel kíséri ezek megvalósítását,

d) együttműködik a helyi önkormányzatokkal, a területfejlesztési tanácsokkal, az egyházi és a nem állami fenntartókkal, valamint az ellátást nyújtó szolgáltatókkal és intézményekkel a szociális és gyermekjóléti-gyermekvédelmi ellátórendszer regionális fejlesztése, az ellátási hiányok kiküszöbölése, továbbá egyéb szociális problémák megoldása érdekében.

A rovatot szerkesztik a Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont munkatársai, a jelen szám anyagát összeállította: [Gyurokné dr. Bódi Csilla](#) és [Benyes Rita](#) (Folytatjuk)

„Pályázzunk? Pályázzunk! - AKTUÁLIS PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

Az alábbiakban közöljük a szociális ágazatban dolgozók számára lényeges pályázati felhívásokat.

A pályázati felhívásokat tematikusan lehet keresni a www.pafi.hu, a www.nonprofit.hu honlapokon. Az uniós finanszírozású pályázatok elérhetők a www.nfu.gov.hu honlapon.

A fentiekon kívül folyamatosan szükséges látogatni az ESZA Kht. (www.eszakht.hu) honlapját a szociális ágazati fejlesztésekhez forrást keresők szervezeteknek.

TÁMOP-5.4.7/08/2

A látássérült emberek számára elemi rehabilitációs szolgáltatások fejlesztése (A konvergencia régiók)

- Beadási határidő: 2009.03.15.
- Kiíró: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

TÁMOP 5.2.2/08/2

A korai beavatkozást középpontba helyező Biztos Kezdet programok elterjesztése országos szinten, kiemelt figyelemmel a leghátrányosabb helyzetű térségekre támogatása (konvergencia régiók területén)

- Beadási határidő: 2009.02.15.
- Kiíró: Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

CSSF-foglalkoztatás/2008-8222

A családsegítő szolgálatok foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásainak fejlesztése

- Beadási határidő: 2009.01.23.
- Kiíró: Országos Foglalkoztatási Közalapítvány

FOG-KT-08

A fogyatékos személyek turisztikai igényei feltárásának támogatása

- Beadási határidő: 2009.01.30.
- Kiíró: ESZA Kht.

FOG-TSZ-08-A/B

Turisztikai szolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréseinek, valamint a turisztikai szolgáltatók szemléletformálásának támogatása

- Beadási határidő: 2009.01.30.
- Kiíró: ESZA Kht.

NET-re Kész 2008.

Az internet-használat bővítése, az információs társadalom fejlesztése nonprofit szervezetek mintaértékű projektjeinek támogatásával

- Beadási határidő: 2009.03.04
- Kiíró: Miniszterelnöki Hivatal

MENET – 2008

Az infokommunikációs szolgáltatások bővítése, fejlesztése és népszerűsítése a nonprofit szervezetek projektjeinek támogatásával

- Beadási határidő: 2009.02.16.
- Kiíró: Miniszterelnöki Hivatal

KIHOP 2008

Közösségi internet-hozzáférési pontok (KIHOP) támogatása

- Beadási határidő: 2009.02.16.
- Kiíró: Miniszterelnöki Hivatal

GYV-SZF-08-A/B/C/D/E

Gyermekjóléti alapellátások és a gyermekvédelmi szakellátás fejlesztésének támogatása

- Beadási határidő: 2009.01.26.
- Kiíró: ESZA Kht.

IFJ-MP-08

Az év gyermek és ifjúsági mintaprojektje cím elnyerésének, továbbá a mintaprojektek dokumentálásának és adaptálásának támogatása

- Beadási határidő: 2009.01.31.
- Kiíró: ESZA Kht.

IFJ-MT-08

Az országos feladat- és hatáskörrel rendelkező gyermek és ifjúsági szervezetek 2009. évi működésének támogatása

- Beadási határidő: 2009.01.31.
- Kiíró: ESZA Kht.

A társadalmi bűnmegelőzéssel összefüggő kiadások, támogatások fejezeti kezelésű előirányzat támogatásainak elnyerése, bűnmegelőzési mikro modellprojekt megvalósítása

- Beadási határidő: 2009.01.22.
- Kiíró: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium

Az ágazati pályázatokkal, ütemezésükkel kapcsolatos további fontos információkat a www.nfu.hu/palyazati menetrend menüpontban találhatnak.

Hasznos linkek:

- www.nfu.hu
- www.pafi.hu
- www.esf.hu
- www.ddrft.hu
- www.nonprofit.hu
- www.ofa.hu
- www.szmm.gov.hu

A Hajléktalanokért Közalapítvány pályázatot hirdet intézményi szolgáltatások fejlesztésének, hajléktalan-ellátó intézmények kialakításának támogatására.

1. A támogatás alapjául szolgáló jogcím:

A Szociális és Munkaügyi Minisztérium és a Hajléktalanokért Közalapítvány között kötött 11 534-1/2008-016SZFŐ iktatószámú szerződés.

2. Pályázat nyújtható be a következő célok megvalósítására:

Új ellátásként - a jogszabályokban megfogalmazottak szerint - megvalósuló hajléktalanellátó intézmények kialakítására, a szociális törvény szerint ellátásra kötelezett településeken, valamint ott, ahol az ellátás, szolgáltatás bevezetése, működtetése indokolt. Támogatni kívánjuk azokat az önkormányzatokat, melyek ellátási kötelezettségük teljesítése érdekében nyújtják be pályázatukat, vagy az olyan egyházi, nem állami, valamint önkormányzati ellátó szervezeteket, amelyek ellátási kötelezettséggel rendelkező, de a kötelezettségnek eddig eleget nem tevő településen kívánják a hiányzó ellátást biztosítani.

Már működő intézményi férőhelyek bővítésére. A pályázat bírálata során előnyt élveznek azon pályázatok, amelyek:

egészségügyi ellátást biztosító intézmények, ezen belül kiemelten a még nem működő regionális egészségügyi centrumok kialakítását célozzák, egyéb intézmények, melyek szolgáltatásukat regionális hatáskörrel nyújtják.

Támogatás igényelhető a következő költségekre:

- beruházás: a férőhelyek kialakításával járó építés, átépítés, felújítás költségei, valamint a beruházás tervezésével járó költségek,
- eszközbeszerzés: a férőhelyek működtetéséhez szükséges bútorzat, egyéb eszközök beszerzése.

A beruházás tervezésének költségei kizárólag nyertes pályázat esetén, a támogatási szerződés terhére számolhatók el.

Nem támogathatók az intézmény működtetésével járó költségek, illetve működési engedéllyel már rendelkező férőhelyekkel kapcsolatos költségek.

A pályázatnak kötelezően tartalmaznia kell:

- az ellátás kialakításának indokoltságát alátámasztó szükségletelemzést,
- új intézmény kialakítása esetén: a kialakításra kerülő intézmény tervezett szakmai programját,
- új férőhelyek kialakítása esetén: a bővítendő intézmény szakmai programját,
- annak bemutatását, hogy a kialakítandó férőhelyek működtetése milyen forrásból

biztosított,

- a beruházás tervdokumentációját,
- a beruházás, eszközbeszerzés részletes (tételes) árajánlatát.

A támogatás megítélése esetén a támogatási szerződés megkötésének feltétele az engedélyezési eljárás lefolytatása, engedélyköteles beruházás esetén a jogerős építési engedély megléte.

3.A támogatásra rendelkezésre álló teljes forrás összege:

Összesen 50 000 000 forint.

A támogatás egyszeri, vissza nem térítendő támogatás.

A program költségének tervezésekor a támogatási összeget 1000 forintra kerekítve kell meghatározni.

4.Az igényelhető támogatás maximuma:

Pályázonként legfeljebb 20 000 000 forint.

5.A programok megvalósításának határideje:

A programokat 2009. december 31-ig kell megvalósítani.

6.A támogatásban részesíthetők köre:

Pályázatot nyújthat be a hajléktalan személyek ellátásában részt vevő természetes és jogi személy. Így pályázhat minden önkormányzat, állami, önkormányzati intézmény, humán szolgáltatást végző nem állami szervezet (egyház, közalapítvány, közhasznú alapítvány, közhasznú egyesület, egyéni és társas vállalkozás, Bt, Kht, Kft), amely:

- Magyarország területén hajléktalan ellátási feladatokat végez, vagy a pályázati program végrehajtására a felsorolt régiókban található hajléktalanellátó intézménnyel együttműködési megállapodást kötött,
- amely vállalja, hogy nyertes pályázat esetén eleget tesz a támogatási szerződésben előírt kötelezettségeknek.

7.A pályázat benyújtásának határideje:

A pályázatot **2009. február 23-ig** kell postára adni, melyet a postai dátumbélyegző igazol. A benyújtási határidő módosítására nincs lehetőség. A határidő után postára adott pályázatok nem kerülnek elbírálásra.

8. A pályázat benyújtásának módja, helye:

A pályázatot jelen felhíváshoz csatolt adatlapon lehet benyújtani a fenti határidőre, mellékletekkel együtt 1 eredeti és 1 - az eredetivel mindenben megegyező - másolati példányban, valamint elektronikus formában 1 db CD vagy DVD adathordozón, tértivevényes postai küldeményként a következő címre:

Hajléktalanokért Közalapítvány 1475, Budapest, Pf. 378.

Az eredeti példányt a pályázó hivatalos képviselőjének aláírásával, bélyegzőjével kell hitelesíteni, és nagy „E” betűvel jelölni.

9. A pályázati dokumentáció hozzáféréseinek helye, módja:

A pályázati kiírás és adatlap letölthető a Hajléktalanokért Közalapítvány honlapjáról:

www.hajlektalanokert.hu

10. A pályázat elbírálásának módja, határideje:

A pályázatok elbírálását a Hajléktalanokért Közalapítvány kuratóriuma végzi. A pályázatok elbírálásának határideje 2009. március 13. A bírálat eredményéről a Közalapítványi Iroda értesítést küld a pályázó szervezetek képviselői részére.

A támogatásról információ kérhető:

Hajléktalanokért Közalapítvány, Közalapítványi Iroda Varga Dóra 1/261-77-04

kozalapitvany@hajlektalanokert.hu

Aktuális képzési felhívások

A SzocioNet DDRMHSZK szakmai tervében megfogalmazta, hogy változatos, igényekhez illeszkedő képzési palettával segíti a régióban dolgozó szakembereket.

A tervben leírtaknak megfelelően 2008. évben akkreditáltatott szervezetünk számos képzést. A 2009-től érvényes akkreditációval rendelkező, pontszerzésre lehetőséget adó képzések listáját az

alábbiakban közöljük.

A képzések pontos időpontjáról, a részvétel feltételeiről és módjáról a későbbiekben [holnapunkon](#) és levelezőlistáinkon adunk tájékoztatást.

SzocioNet DDRMHSZK képzések listája

	Cím	Képzés típusa	Együttműködő partner, megvalósító	Megjegyzés és	érvényesség	pont-érték	engedély-szám
1.	Szociális informatika és adminisztráció	tanfolyam	Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar Szociális Munka és Szociálpolitikai Intézet, képviseli: Dr. Nagy Janka Teodóra	új	2011.12.31	40 pont	T-01-080/2008
2.	Komplex rehabilitációs mentor	tanfolyam	Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar Szociális Munka és Szociálpolitikai Intézet, képviseli: Dr. Nagy Janka Teodóra	új	2011.12.31	30 pont	T-01-101/2008
3.	Hálózatépítés a szociális szférában.	tanfolyam	Pécsi Tudományegyetem Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék, képviselő: Dr. Kelemen Gábor habilitált egyetemi docens, dékán-helyettes	új	2011.12.31	30 pont	T-01-079/2008
4.	Demens ellátottak a tartós bentlakást nyújtó szociális intézményekben	tanfolyam	Hegyhát Integrált Szociális Intézmény, Gyöng	lejárt akkreditáció új képzés újbóli minősítése	2011.12.31	45 pont	T-01-081/2008
5.	Pszichiátriai és szenvedélybeteg k testi - lelki segítése professzionális módon	tanfolyam	Pándy Kálmán Otthon, Mohács	lejárt akkreditáció új képzés újbóli minősítése	2011.12.31	40 pont	T-01-078/2008
6.	Szociális alapszolgáltatásban és szakosított ellátásban dolgozók alapozó felkészítése a fogyatékossggal élők gondozására.	tanfolyam	Pándy Kálmán Otthon, Mohács	lejárt akkreditáció új képzés újbóli minősítése	2011.12.31	30 pont	T-01-077/2008
7.	Kommunikációs tréning	szakmai személyiségfejlesztő foglalkozás	Pécsi Tudományegyetem Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék, képviselő: Dr. Kelemen Gábor habilitált	új	2011.12.31	25 pont	T-01-059/2008

			egyetemi docens, dékán-helyettes				
8.	„ A kliens, a segítő... és még sokan mások” – rendszer-kompetencia fókuszú eszmegbeszélő-csoport szociális segítő szakemberek számára	szakmai személyiségfejlesztő foglalkozás	Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont	Új	2011.12.31	25 pont	T-01-069/2008
9.	Antidiszkriminációs tréning	szakmai személyiségfejlesztő foglalkozás	Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont	Már minősített, érvényes akkreditáció új képzés újbóli bejelentése			
10.	Együttműködési és konfliktuskezelési tréning	szakmai személyiségfejlesztő foglalkozás	Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont	Már minősített, érvényes akkreditáció új képzés újbóli bejelentése			
11.	Önismereti és kommunikációs tréning	szakmai személyiségfejlesztő foglalkozás	Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont	Már minősített, érvényes akkreditáció új képzés újbóli bejelentése			
12.	Szervezeti hatékonyságfejlesztés	szakmai műhely	Pécsi Tudományegyetem Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék, képviselő: Dr. Kelemen Gábor habilitált egyetemi docens, dékán-helyettes	új	2009.12.31	20 pont	M-01-051/2008
13.	Szociális munka speciális csoportokkal	szakmai műhely	Pécsi Tudományegyetem Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék, képviselő: Dr. Kelemen Gábor habilitált egyetemi docens, dékán-helyettes	új	2009.12.31	20 pont	M-01-033/2008
14.	A szociális munka gyakorlatában megjelenő krízisek, azok kezelésének lehetőségei és a háttérben álló intézményrendszer	szakmai műhely	Pécsi Tudományegyetem Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék, képviselő: Dr. Kelemen Gábor habilitált egyetemi docens, dékán-helyettes	új	2009.12.31	15 pont	M-01-031/2008
15.	A szociális munka aktuális módszerei	szakmai műhely	Pécsi Tudományegyetem Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék, képviselő: Dr. Kelemen Gábor habilitált egyetemi docens, dékán-helyettes	új	2009.12.31	10 pont	M-01-032/2008

16.	„Financial Education” Pénzügyi képzés szociális szakembereknek a lakossági eladósodás megelőzése és kezelése érdekében	szakmai műhely	Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ, Gesztorszervezet, Kaposvár	új	2009.12.31	15 pont	M-01-030/2008
17.	Szociális Szakemberek Kávéháza	szakmai műhely	Támasz Alapítvány, Pécs	lejárt akkreditációjú képzés újbóli minősítése	2009.12.31	10 pont	M-01-041/2008
18.	Pályázati Kisokos a szociális szférában	szakmai műhely	Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont	Új	2009.12.31	20 pont	M-01-042/2008
19.	„Szociális szolgáltatások és fejlesztési programok a Dél-Dunántúli Régióban” – a területfejlesztés és a szociálpolitika kapcsolódási pontjai	szakmai műhely	Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont	lejárt akkreditációjú képzés újbóli minősítése	2009.12.31	20 pont	M-01-034/2008
20.	A 12 lépéses önszorgító csoportok kultúrája	szakmai tanácskozás	Pécsi Tudományegyetem Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszék, képviselő: Dr. Kelemen Gábor habilitált egyetemi docens, dékán-helyettes	új	2009.12.31	6 pont	K-01-033/2008
21.	II. Regionális Módszertani Konferencia	szakmai tanácskozás	Dél-Dunántúli Regionális Módszertani Humán Szolgáltató Központ, Gesztorszervezet, Kaposvár	új	2009.12.31	5 pont	K-01-036/2008
22.	Szükségletalapú szolgáltatás-tervezés módszertana és gyakorlata	szakmai tanácskozás	Dél-Dunántúli Regionális Forrásközpont	lejárt akkreditációjú képzés újbóli minősítése	2009.12.31	5 pont	K-01-032/2008

Szerk.: Benyes Rita DDRFK – Erdős Zsuzsanna SzocioNet DDRMHSZK

Más szervezetek képzései:

A Szeretet Temploma Alapítvány akkreditált formában szakmai tanácskozást szervez „SZOCKALAUZ” címmel.

A képzés helyszíne: Szeretet Szociális Otthon, Berzence, Szabadság tér 17.

A képzés ideje: 2008. május 21.

A képzésen való részvétel 5 továbbképzési pont szerezhető.

A program engedélyszáma: K-15-017/2008.

További információ kérhető a program szervezőitől

Elérhetőségek: Szeretet Szociális Otthon Pszichiátriai Részleg

Cím: 7516 Berzence Szabadság tér 17.

Tel.: 82/546-132 Fax: 82/546-130

e-mail: szoci@enternet.hu

Németh Lászlóné program koordinátor, Tel.:30-325-5787